DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

KAFA

bi dünya...

NİSAN 2018 Sayı: 44
Fiyat: 8 TL - KKTC: 9 TL
ISSN 2148-7820
9 772148 782803

aşkı çekene derdi bilene sor

İlber Ortaylı • Ataol Behramoğlu • Sema Kaygusuz • Akgün Akova • Şebnem İşigüzel • Sunay Akın • Mahir Ünsal Eriş • Alper Canıgüz • Aylin Balboa
Enis Batur • İlyas Salman • Coşkun Aral • Tolga Karaçelik • Cem Davran • Zafer Algöz • Uğur Meleke • Bedia Güzelce • Nihat Sırdar • Candaş Tolga • Metin Uca
Can Yılmaz • Aslı Alpar • Başar Başaran • Kerimcan Kamal • Levent Erden • Özgür Amed • Nilay Örnek • Gökhan Dağıstanlı • Levent Cantek • Sefa Sofuoğlu
Murat Meriç • Kaan Koç • Celil Nalçakan • Saba Tümer • Melih Anık • Gökhan Cınar • Murat Özer • Cem Güventürk • Dilan Bozyel • Erhan Karadağ • Alper Kul

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

KAFA yazarları ne olmak istediler, ne oldular?

23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI

İlber Ortaylı
Tarihçi
Tarihçi

Cem Yılmaz
Büyük Adam
Komedyen

Zeynep Miraç
Tiyatrocu
Gazeteci

Celil Nalçakan
Veteriner
Oyuncu

Cem Güventürk
Çizgi Filmci
Karikatür Sanatçısı

Başar Başaran
Tiyatrocu
Senarist

Aylin Balboa
Astronot
Yazar

Gökhan Dağıstanlı
Muavin
Yazar

Gökhan Çınar
Spiker
Psikolog

Ezel Sadıker
Veteriner
Avukat

Erhan Karadağ
Gazeteci
Gazeteci

Dilan Bozyel
Dansöz
Fotoğrafçı

Çiğdem Canım Yayan
Şarkıcı
Çizer

Bedia Ceylan Güzelce
Yazar
Yazar

Hakan Arslan
Çizgi Film Animatörü
Çizer

Ataol Behramoğlu
Gemi Kaptanı
Şair

Kerimcan Kamal
Frank Sinatra
Gazeteci/Yazar

Candaş Tolga Işık
Süpermen
Gazeteci

Levent Erden
Matador
Levent Hoca

Melda Özer
Mimar
Elektronik Mühendisi

Meral Işık
Eczacı
Öğretmen

Murat Özer
Mühendis
Sinema Eleştirmeni

Nihat Sırdar
Otobüs Şoförü
Radyo Programcısı

Nilay Örnek
Arkeolog
Gazeteci

Sunay Akın
Charlie Chaplin
Yazar

Şebnem İşigüzel
Yazar
Yazar

Uğur Meleke
Futbolcu
Yazar

Zafer Algöz
Pilot
Oyuncu

Aslı Alpar
Dansöz
Çizer

Kaan Koç
Astronot
Yazar

Coşkun Aral
Doktor
Fotoğrafçı

Cem Davran
Tiyatrocu
Tiyatrocu

Mahir Ünsal Eriş
Şoför
Yazar

Levent Cantek
Kowboylar isimli müthiş romanın yazarı
Yazar

Kasım Taşdan
Dedektif
Hakim

Murat Meriç
Piyanist
Müzik Eleştirmeni

Deniz Ülke Arıboğan
Minibüs Muavini
Öğretim Üyesi (Profesör)

Enis Batur
Gök Bilimci
Yazar

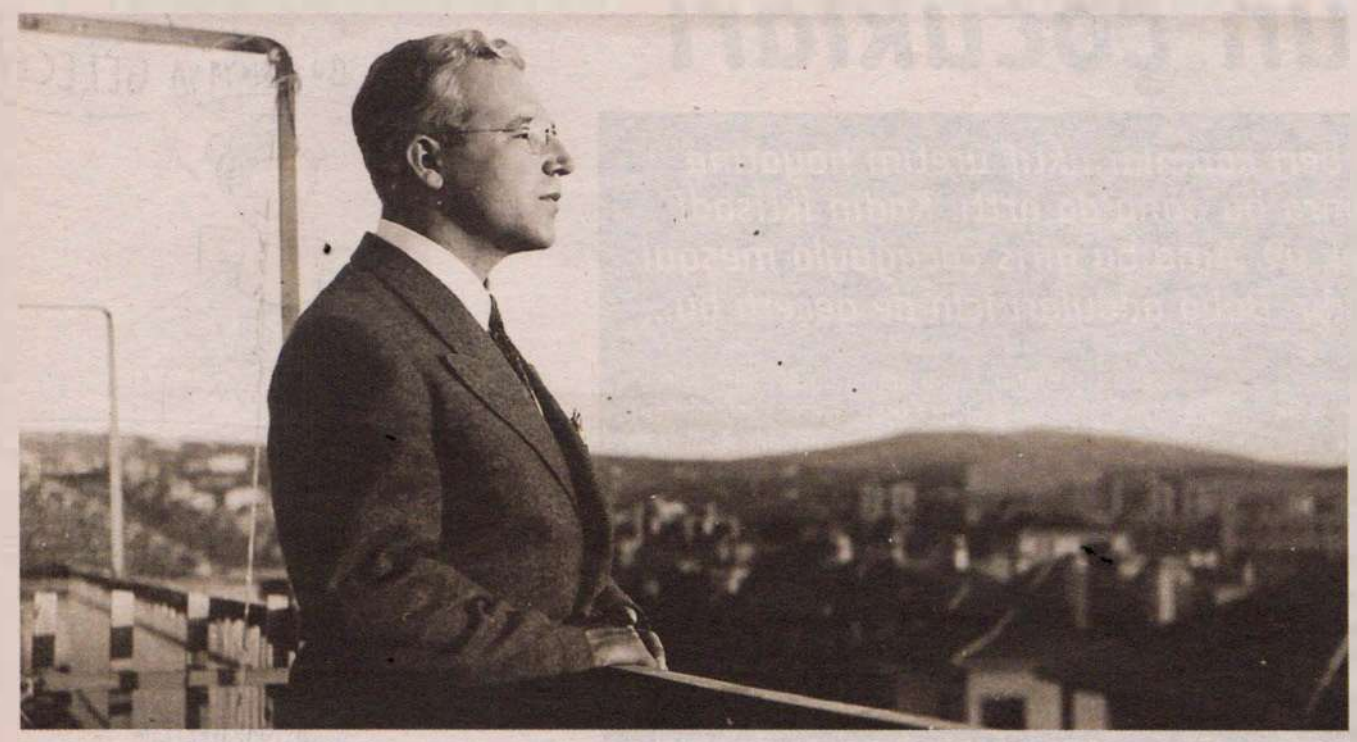

Can Yılmaz
Pilot
Yazar

Siz çocukken ne olmak istiyordunuz? Çocukluk fotoğrafınızı yana yapıştırın, #çocuklukkafası etiketiyle paylaşın...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Sabahaddin Ali Almanya'dan yeni gelmişti. Bir gün Resimli Ay'da yayımlanmak üzere bir hikaye getirdi. **Nazım'la uzun boylu sanat ve edebiyat üzerine konuştular.** Nazım hikayeyi okuduktan sonra: - Bu çocukta iş var, dedi.

Bundan sonra Sabahaddin'in getirdiği hikayeleri dikkatle okur, Sabahaddin'le tartışırdı. Onun yazılarını romantik buluyor, ona daha realist hikayeler yazmayı öğüt veriyordu. Sabahaddin Ali Almanya'da ilerici edebiyatla temas etmiş, sosyalist eğilimleri olan bir gençti. Fakat kafasında sosyalizm henüz belirli bir şekil almamıştı. Nazım onu yalnız realist sanata değil, sosyalizme de çekmeye çalışıyordu. **Sabahaddin'i roman yazmaya teşvik eden Nazım Hikmet oldu.** Sabahaddin'in ilk romanı Kuyucaklı Yusuf Resimli Ay matbaasında basılıyordu. Nazım hergün makinaların başında eserin basılmasını seyrederdi. İlk nüsha çıktığı gün sevinçle odaya geldi. Baskıyı hepimize gösterdi, gözlerinde adeta, **bu romancıyı ben yarattım,** der gibi bir ifade vardı."

Fotoğraf: Depophotos

Sabiha Sertel, Roman Gibi / Belge Yayınları, 1987

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İlber Ortaylı

atatürk'ün çocukları

Birinci Cihan Harbi'nden beri kadınlar aktif üretim hayatına katıldı. İkinci Harp'ten sonra bu daha da arttı. Kadın iktisadi hayata girdi, elbet girecek de. Ama bu giriş çocuğuyla meşgul olmasına mani olmamalıdır. Baba adayları için de geçerli bu...

23 Nisan 1920 TBMM'nin kuruluşunun yanı sıra Atatürk'ün çocuklara armağanı olan tarihteki ilk çocuk bayramının da kutlandığı gündür. Bu önemli bir olaydır.

Dünya nüfusunun geleceği çocuklar, günümüzde çok pasif olarak işkence görmekte ve hiçbir şekilde dertlerini ifade edememektedirler. Dünyadaki ekonomik yapılanma farklılıklar doğurmaktadır. Bunun bedelini de ne yazık ki en çok çocuklar ödemektedir. Genel anlamda "eşitsizlik" dendiğinde zengin veya fakir anlıyoruz. Oysa aradan çok zaman geçti. Birinci Cihan Harbi'nden beri kadınlar aktif üretim hayatına katıldı. İkinci Harp'ten sonra bu daha da arttı. Kadın iktisadi hayata girdi, elbet girecek de. Ama bu giriş çocuğuyla meşgul olmasına mani olmamalıdır.

Kahvaltıyı birlikte yapamayacaksanız, akşam yarım saat konuşmayacaksanız çocuk doğurmayın.

Öğrencilerime hep şunu söylerim: Kahvaltıyı birlikte yapamayacaksanız, iyi geceler diyemeyecekseniz, masal anlatamayacak ya da dua okuyamayacaksanız, akşam yarım saat konuşmayacaksanız çocuk doğurmayın! Baba adayları için de geçerli bu. Anne-baba çok para kazanıyor, çocuğuna istediğini alıyor ama çocuğunun yanında yoklar. Olacak iş mi bu? Burada çocukların tayin edemeyeceği bir adaletsizlik var. Dünya üzerinde çocuklar eğitim alamıyor, beslenemiyor ya da kötü besleniyor. Bugün dünyanın en zengin ve en kudretli ülkesi görünen Amerika Birleşik Devletleri çocukları kimyayla zehirliyor. Refah içinde gördüğünüz güya tok geçinen ülkelerde bile insanlar zehirleniyor. Türkiye de bunlardan birisi! ***Şekerin kötü olduğunu herkes biliyor, sırf Canan Karatay değil. Unutmayın ki şekerden beter olan mısır şurubu var, onu yiyor bizim çocuklarımız.*** Demek ki zavallı bebelerimizin hayatları teminat altında değil.

Türkiye'de 2 milyonun üzerinde çocuk işçi var. Bunlara tarım işçileri dahil değil. Mevsimlik işçilik yapan aileler içinde tabii ki çocuklar da var. Okul yok, iyi bir yaşam yok ve bu çocuklar oraya tarlada oyun oynamaya gitmiyorlar. Çocuk işçilik yapamaz. Çocuğa verilebilecek iş ve görev, öğretmeninin öğrettiklerini öğrenmek ve oyun oynamaktır. Bunun dışında çocuğa hiçbir iş, görev yükleyemezsiniz. Türkiye'de ne yazık ki çocuklarımızı istismardan koruyamıyoruz. Bu çok hazindir. Bu istismar sadece çocuğun işçi olarak kullanılması da değildir. Aile terbiyesi ayrı bir fasıldır. Çocuk oynar, beslenir ve öğrenir. Bu öğrenme belirli bir zamandan sonra disiplinle yapılır. Bugünün dünyasında karşımıza çıkan sosyal demokrat partiler de dahil olmak üzere tüm siyasi partilerin eğitim konusunda çok başarısız olduğunu görmekteyiz. Türkiye'de 1950'lerden sonra çok yapıldı bu. Okul açıldı ama nasıl açıldı? Çok kötü okullar açıldı. ***Ne tarım okulu tarım okuluna, ne sanayi okulu sanayi okuluna ne de imam hatip imam hatibe benziyor. Bu genel bir problemdir. Bu memleketin çocukları aldatılıyor.*** Her türlü eğitim olabilir ama nasıl eğitim olur bunun üzerinde duracaksınız. Eğitimin kalitesizliği çocuk gelişimi için önemli bir eksikliktir. Dünyada hem lise hem de üniversite eğitiminin kalitesi düşmüştür. Bu, dünyada yaygın bir sorundur. Tüm bu olumsuzluklara rağmen bilmeliyiz ki gelecek çocuklarımızın elindedir. Türkiye henüz ihtiyar ülkeler arasında değil, hala genç bir nüfusa sahip; her ne kadar batıda doğum oranı düşse de 21. yüzyılı genç nüfus olarak kapatacağımızı biliyoruz. Çocuklarımızın Atatürk'ün kurduğu cumhuriyetin eğitim politikası ve hedefleriyle eğitilmesi şarttır. ***Herkes bu demokratik hedefin etrafında toplanmalıdır. Bunun dışında hedef olamaz.*** Bir toplumu düzenlemek bakkal dükkanını düzenlemeye benzemez. Toplumsal mühendislik geri zekalı faşizan bir fikirdir. Unutmayın ki tarihte aşırı organize bürokrasiye sahip toplumlar bile bunu beceremedi. Bir toplumu kendi kafana göre inşa edemezsin. Hele bu kafa ortalama insanların kafasıysa, hiçbir yere gidemezsin. Bizim çocuklarımız Türkiye'nin ideallerine uygun yetiştirilmelidir.

Fotoğraf: Atatürk Adana'da İsmet Paşa Kız Enstitüsü'nde tarih dersi dinlerken. (19 Kasım 1937)

İLBER HOCA KAFASI

Aslı Alpar

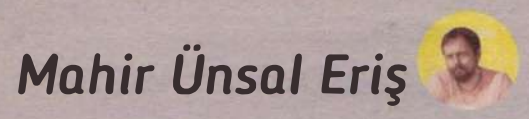

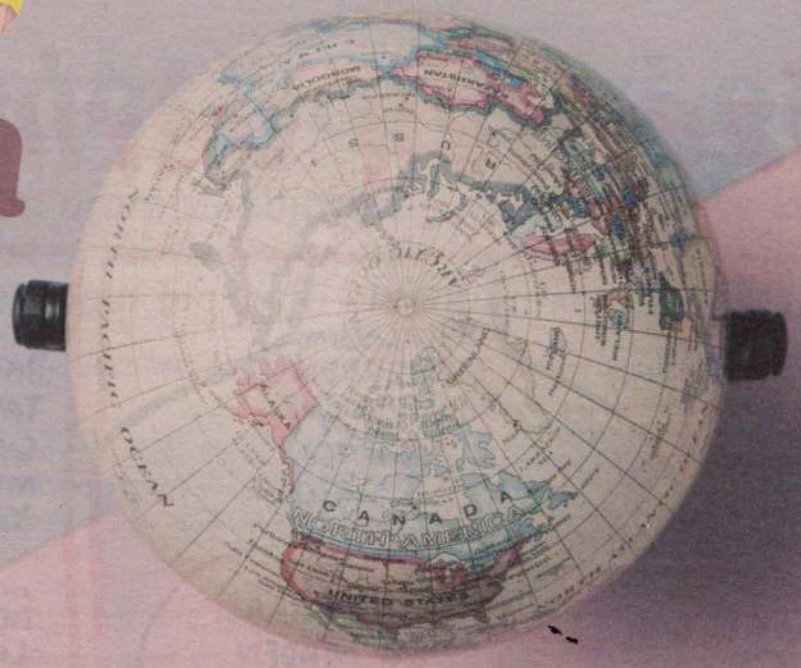
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mahir Ünsal Eriş

kafa kalabalığı 15

dünya bahsi

"Bu ne dünya kardeşim!" dendiğinde, "Adaletin bu mu dünya!" diye isyan edildiğinde, "Dünya başıma yıkıldı," diye kahrolunduğunda kastedilen şey gezegenimiz değil, hayatımızdır. Dünyanın bize düşen kısmıdır.

Dünya bizim her şeyimizdir. Böyle yazınca dünya malından bahsettiğim sanılmasın. Kastettiğim şey daha başka. Dünya bizi biz yapan her şeydir demek istiyorum. Kan hücrelerimizden saç tellerimize, soframıza konan yemeklerden sevdiğimizle çektirdiğimiz fotoğrafın basıldığı kağıda kadar her şey, bu dünyaya aittir. Dünyada bulunan maddelerden yapılmıştır. Tüm canlılar, cansız varlıklarla birlikte her an oluşup bozulan, yeniden oluşup yeniden bozulan bir kaotik sistemin içinde, bu dünyada farklı görünümler kazanırlar. Aslında tüm varlığımız, dünyanın hacmini oluşturan bütünlüğün parçaları olmaktan ibarettir. Carl Sagan'ın, Voyager 1'in dünyanın 6,5 milyar kilometre uzaktan çektiği fotoğrafı üzerine yaptığı, "Soluk Mavi Nokta" diye de bilinen meşhur konuşmasında dediği gibi: *"Sevdiğimiz ve tanıdığımız, adını duyduğumuz, yaşayan ve ölmüş olan herkes burada. Tüm neşemizin ve kederimizin toplamı, binlerce birbirini yalanlayan din, ideoloji ve iktisat öğretisi; insanlık tarihi boyunca yaşayan her avcı ve toplayıcı, her kahraman ve korkak, her medeniyet kurucu ve yıkıcısı, her kral ve çiftçi, her aşık çift, her anne ve baba, umut dolu çocuk, mucit, kâşif, ahlak hocası, yoz siyasetçi, süperstar, her 'yüce önder', her aziz ve günahkâr onun üzerinde."* Çünkü sıradan insanın bilinci ve duygu dünyasının tanıdığı, bildiği, kapsadığı her şey bu dünyaya aittir. Dünya bizi, aklımızın aldığı tüm varlık ve kavramları yaratan hamurun kendisidir.

Dünya dediğimiz şey, bizim onu zihinde kavradığımız kadardır. Dünya, hayatımızdır.

***

Uluslararası Uzay İstasyonu'nda görev yapan astronotların, Dünya'yı ilk kez olarak dışarıdan bir gözle, hızla dönüp duran bir mavi küre olarak gördüklerinde, bunu psikolojik olarak atlatmakta güçlük çektiklerini okumuştum. Dünyanın, biçimi algılanacak kadar dışarıdan görülmesi, onun zihinde nesneleşmesini de beraberinde getirir. Çünkü aslında Dünya'nın yuvarlak olması, Güneş'ten gelen ışıkların atmosferde kırılarak tüm gezegene yayılması, kutuplara doğru hafif basık, ekvatora doğru şişkin olmak gibi fiziksel özelliklerle anılması, falan filan gibi tüm bilgiler insan için yalnızca ansiklopedik anlam taşır. Volga Irmağı'nın uzunluğu, Tendürek Dağı'nın yüksekliği, Gobi Çölü'nün oluşum sebepleri, bahsi geçen yerlerde yaşamayan, söz konusu doğa koşullarına maruz kalmayan hemen herkes için kuru kuru malumattan ibarettir. ***İnsan, üzerinde yaşadığı yerküreyi bir gezegen olarak algılamaz. İnsan için dünya, hayatını içinde geçirdiği alan kadardır.*** Her şey orada olur. Bütün fizik kuralları, doğa kanunları yalnızca orası için geçerli gibidir. "Bu ne dünya kardeşim!" dendiğinde, "Adaletin bu mu dünya!" diye isyan edildiğinde, "Dünya başıma yıkıldı," diye kahrolunduğunda kastedilen şey gezegenimiz değil, hayatımızdır. Dünyanın bize düşen kısmıdır. Çünkü dünya dediğimiz şey, bizim onu zihinde kavradığımız kadardır. Dünya, hayatımızdır.

***

İster bulutsuz bir gecede çıplak gözle olsun ister en pahalı, en uzaklara çevrilmiş bir teleskopla, gökyüzünde seyredebildiğimiz bütün ışıltılı gök cisimleri arasında Dünya bir mucizedir. Kimisi tamamen gazdan oluşan devler, korkunç bir hızla yavaş yavaş kara deliklere çekilen galaksiler, patlayıp sönen yıldızlar, kimisi erimiş metalden oluşan cehennemî gezegenler, sıcaklıkları -400 derecenin altına düşenler arasında, evrenin karanlık boşluğunda asılı duran ***Dünyamız, her yanından güzellikler, olağanüstülükler fışkıran bir sanat eseridir.*** Hayatın her türlüsünü üzerinde barındıran, canlı ve cansız güzellikleriyle her noktasında başka bir hayrete gebe görünen bu muhteşem gezegen gerçekten de gökyüzünde ışıkları parlayanlar arasında bir başyapıttır. Bahar dallarının letafetinden gün batımlarının büyüleyiciliğine, ustaca tasarlanmış birer mühendislik harikası gibi görünen canlılarından milyonlarca yılın bilgi ve deneyimini bünyesine kaydeden sularına kadar her şeyiyle daha üstün bir aklın dünyadaki canlılara bir armağanıymış gibi görünür. Belki de yeryüzündeki hak ya da batıl tüm inançları, tüm dinleri, dünya hırsını, insanın doymak bilmeyen iştahını, hiç ölmeyecekmiş gibi didinmeyi yaratan hep bu güzelliktir. Bu güzelliğin insanın aklının hayal edebileceğinden bile üstün olması, insanı onun karşısında çaresiz ve aciz kılar. Dünya bütün güzelliklerin rahmidir.

***

Dilimizde kullandığımız "dünya" sözcüğü Arapçadır. Altta, aşağıda anlamında okunabilecek "ednâ" sözcüğüyle aynı köktendir. Yani ayaklarımızın altındaki şey, dünya. Oysa Latincedeki "mundus" süs demektir. Tuhaf ama belki de Fransızcada "monde", İtalyancada "mondo", İspanyolca ve Portekizcede "mundo" olarak yaşayan bu sözcük, kainatın süsü olan dünyamızı övmek için uydurulmuştur. Diğer yandan, ara ara Asya kökenli olduğu tartışılan, İtalya Yarımadası'nın Romalılardan önceki yerlileri Etrüsklerin dilinde ise "mudh/muth" diye okunacak bir başka kelime vardır ki "mundus"un buradan türediğine dair kanı da oldukça yaygındır. Etrüskçedeki bu kelimenin anlamı "oyuk, kovuk"tur. Yani başımızı sokacak bir yer; evimiz, dünya. ***İngilizcedeki "world" sözcüğünün kökeniyse Cermen dillerinin çok eski mazisine uzanır. Kelimenin orijinali werald'dır.*** Wer+ald, tam olarak bu formülle, "insan+çağı" demektir. Çünkü dünya, onda insan yaşamaya başladıktan sonra dünya olmuştur. Ondan öncesinde, üzerinde çeşitli canlılar barındırdığı bilinen herhangi bir gezegendir.

***

Şimdilerde gerilen bir telin aniden kopuverişini çağıran kötülükler oluyor dünyada. Metin Altıok'a kulak veriyorum. *"Bir çocuğun kanayan ilk atlasında,"* diyor Altıok, *"Kaçılacak yer yoktur bulanmadan acıya. 'Mutlu aşk yoktur dünyada'"*

Sahi, gideyim de biraz Metin Altıok şiirleri okuyayım.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Cem Güventürk

yüzeyden derine

KENDİ İÇİMİZDEKİ DERİNE İNMEDEN ALDIĞIMIZ KARARLARDA NEDEN BU KADAR BAŞARISIZIZ?

...VE O GERÇEK DERİNLİĞİMİZE İNECEK CESARETİMİZ NEDEN YOK?

BELKİ BULACAĞIMIZ ŞEYLERDEN KORKUYORUZ...

HAYDAAA... BU NERDEN ÇIKTI ŞİMDİ!..

..BAZEN DOLUP TAŞIYORKEN GURUR VEYA MİSİLLEME YAPIYORUZ..

...ÇÜNKÜ GERİ ADIM ATMAMAMIZ LAZIM..

...TABİ HERKESE KARŞI "İYİYİM" ROLÜNE DEVAM

BAZEN O DERİNLİĞE İNEBİLECEK KADAR DENGE BULAMIYORUZ...

...TABİ KULAKLARI KAPATAMAMAK... İNSANLARDAN DUYACAĞIMIZI DÜŞÜNDÜĞÜMÜZ "NE OLUR?" NE DENİR AKIŞI HİÇ DURMADIĞINDAN SU SEVİYESİ DEVAMLI YÜKSELİYOR.

DURUM BUYKEN DERİNLİĞE İNMEK BİR YANA YÜZEYDE BİLE KALAMIYORUZ.

DERİNLERDE NELER OLDUĞUNU BİLSEK DE...

GÖRMEZDEN GELMEMİZ GEREKTİĞİNİ DÜŞÜNÜYORUZ!..

BURDA BÖYLE HAREKETSİZ BEKLERSEM BELKİ GİDERLER!..

...AMA DERİNE İNİP BAKAMAYANLARIN LANETİ..

O DERİNDEKİLERİN, İNİLİP BULUNMAYA GEREK KALMADAN YÜZEYE ÇIKMA REFLEKSLERİDİR, HEM DE HİÇ UMMADIĞIMIZ AN VE ŞEKİLLERDE...

..VE ONLAR YÜZEYE ÇIKTIKLARINDA BİZ 'GERÇEK' BİZ OLUYORUZ..

...VE BELKİ İLK KEZ GERÇEKTEN BOĞULUYORUZ.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Alper Canıgüz

mesut bahtiyar bizi görüyor

Her sanat eseri, hayatla aramızda bir dolayım oluşturur ve kendi özgün ontolojisine sahiptir. İster üretim ister tüketim yanında bulunalım, sanatın belli kuralları olan bir oyun, elbette ki pek ciddi bir oyun olduğunu kabul etmek gerekir.

– ... işte onu söylerken (Zeki Müren'i) hem dinleyip hem göreceksiniz...
– Peki Zeki Müren de bizi görecek mi?

2001 yapımı Vizontele filminin en akılda kalıcı diyaloğudur yukarıda alıntılanan. Köye televizyonun gelişini müjdeleyen belediye başkanına karşılık köylünün sorusu hakikaten de pek gülünçtür. Sorunun yanıtıysa, günümüz insanı için, eğer tüm uygarlıktan uzakta bir dağ başında ya da mağarada dünyaya gelip büyümediyse, üzerinde düşünmeye bile değmeyecek kadar basittir. Amma velâkin, hepimizin bildiği gibi, birini görmek demek, behemehal onun yüzünü görmek değildir. Böyle bakıldığında, belki de o kadar saçma bir soru değildir bu.

Yıllar önce Türk televizyonlarında yayınlanan çok popüler -ve hakkını teslim etmeli ki şimdikilerden katbekat üstün- bir yerli dizinin, çok övülen gerçekçiliğinde beni hep iten bir şeyler bulunduğunu, hayatın bile bu denli gerçekçi olmadığını düşündüğümü anımsarım. Dramatik bir eserin aşırı gerçekçiliğinde beni rahatsız eden, dünyayla yüzleşme korkum değil, tersine, böylesinin insanı gerçek olandan uzaklaştıracağına dair bir hissiyat, bir nevi iç sıkıntısıydı. Fiziksel ya da psikolojik, hayatın tasavvur edilebilir tüm veçhelerinin birer olanak teşkil ettiği, gerçeklikten hareketli noktaları imlemek, nakletmek ve dahi nakşetmek elbette ki sanatın en hayati işlevi, olmazsa olmazı. Gerçeğin kendisi olduğu önermesi ise, sanatı manasızlaştırmaktan öte anlam taşımayan kof bir iddia. Neticede, her sanat eseri, hayatla aramızda bir dolayım oluşturur ve kendi özgün ontolojisine sahiptir. İster üretim ister tüketim yanında bulunalım, sanatın belli kuralları olan bir oyun, elbette ki pek ciddi bir oyun olduğunu kabul etmek gerekir.

Samuel Beckett'in Malone Ölüyor'unu okuduğunuzu varsayalım. Cavlağı çekmek üzere olan bir ihtiyarın hesaplaşmalarına tanıklık ederken, bu adama karşı gayriihtiyari bir yakınlık duyar, onun pişmanlıklarını, acılarını, nefretini, özlemlerini duyumsayabilir, insanlık haline karşı o güne kadar sahip olmadığınız bir kavrayış geliştirebilirsiniz. Üstüne o kadar **KAFA** yorduğunuz, adına acı çektiğiniz Malone'un aslında hiç var olmadığını, onun sadece yazarın hayalinde yarattığı bir karakterden ibaret olduğunu bilen siz, öte yandan, dünyanın dört bir yanında, benzer şekilde yapayalnız ölen on binlerce diğer moruk için fazlaca da bir şey hissetmez, çoğu zaman onların varlığı üzerine kafa bile yormazsınız. Tanrı kompleksinden mustarip değilseniz, bunda utanılacak bir durum da yoktur üstelik. ***O kitap, siz yaşlılara daha sevecenlikle davranın diye yazılmadığı gibi, okuduğunuz da Malone'un değil, Malone'a bakan sizin hikayenizdir. Siz Malone'a bakarken, Beckett size bakmaktadır.***

Şehir Işıkları (City Lights), Charlie Chaplin'in en sevdiğim filmidir. Chaplin'in, ünlü karakteri, bizde bilinen adıyla Şarlo, kör bir çiçekçi kadına aşık olur. Masal bu ya, Şarlo bir şekilde, eline geçen yüklü parayla onun ameliyat olup gözlerinin açılmasını sağlar, hatta kalan parayla hanımefendi bir de çiçekçi dükkanı sahibi olur. O güne kadar kimliğini ondan gizlemiş olan Şarlo, sevdiğini görmek için çiçekçi dükkanına gider. Kadın, Şarlo'nun hırpani kılığına bakıp onu gariban bir dilenci sanarak acır, kendisine sadaka vermeye çalışır. Şarlo'nun bir iki itirazdan sonra o parayı kabul edişi, etmek zorunda oluşu, en duygusuz insanın bile yüreğini paralar, hayatın adaletsizliğine dair bir isyan duygusu yaratır. Kadın, sadaka tutuşturmak için yapıştığı ellerinden Şarlo'yu tanır ve film bir tür mutlu sonla biter. Pek de inandırıcı bir final değildir yani, ancak bu, hikayenin sosyal gerçekçi yapısına zarar vermez. ***Bana öyle geliyor ki bunun sebebi, bizim, sevdiği kadın Şarlo'yu tanımasa dahi, o kadını canlandıran aktrisin bunu biliyor olacağına dair bilgimizdir.*** Tuhaf bir biçimde, gerçekle ilişkiyi, hikayenin gerçekliğine dışarıdan bakarak kurarız.

Yanlış anlaşılmasın -ki günümüz Türkiyesi'nde bu, gerçekleşmesi neredeyse imkansız bir hayal- gerçekçi diye nitelenen sanat eserlerinin değerini yadsıyor değilim. Sanatsal ifade söz konusu iken, gerçeğin dolayımını ve sanat eseriyle aramızdaki ilişkinin ilk bakışta düşünüldüğünden daha karmaşık olduğunu vurgulamak derdim. Belki bu yüzden sanat güneşimiz, ünlü şarkısı "İşte Benim Zeki Müren"de, dertli gönüllere giren Zeki Müren iken, şarkıları kendisinden dinlediğimiz kişinin Mesut Bahtiyar olduğunu söyler. Şarkı şu sözlerle nihayetlenir:

Kimsesizlerin kimsesiyim, kimsesizim,
Yalnızların yalnızıyım, yalnızım,
Dertlilerin dertlisiyim, dertliyim,
Aşıkların aşkıyım, aşıkım,
İsmim Mesut, göbek adım Bahtiyar,
Yıllarca hep böyle bildiniz siz,
Mesut Bahtiyar'dan
şarkılar dinlediniz.

Zeki Müren'i izleyenleri izleyen Zeki Müren'dir Mesut Bahtiyar. Gördüklerinden ne kadar mesut, ne kadar bahtiyardır, o ayrı mevzu elbette.

Zeki Müren'i izleyenleri izleyen Zeki Müren'dir Mesut Bahtiyar.

Fotoğraf: Getty Images Türkiye

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Özgür Amed

hele söyleyin...

Ülke dışına çıktıkları yeri kimse öğrenemedi tam olarak. Ailesi de kesin bilmiyor! Biri çıkıp da "Tanırım, iyi çocuktur," demedi. Hakkında Twitter'da bir "tag" çalışması bile olmadı. Kimse bilmedi, tanımadı onu...

Daha dün gibi hatırlıyorum. 2014 kasım ayıydı.
Çok da dikkat çekmeyen bir haberin arasına sıkışmış adını görünce yüreğim burkuldu.
Hakkâri Yüksekova 3. Piyade Tümen Komutanlığı'na bağlı birlikler, İran sınırında bulunan Çobanpınar köyüne yaptığı operasyonda onu gözaltına almışlardı. Gözaltına alınanların sayısı yüze yakındı.
Operasyon, sınır köylüleri için gündelik ve doğal bir ticaret olan İran tarafına gidip gelmeye yönelikti. Arkadaşı da "kaçak mazot" suçlamasıyla gözaltına almışlardı. Haberde başka da detay yoktu. Bir fotoğraf verilmişti, biraz uzaktan çekildiği için ve kalabalık bir sayı olduğundan onu seçemedim. İyice baktım, fotoğrafı büyüttüm ama boş!
Çıkaramadım onu.
Kendisini yakinen tanıdığım için üzüldüm. Çünkü beraber çok zaman geçirdik. Baharın cıvıltısında, sonbaharın Instagram'lık sararmış yaprakları altında, kışın filtresiz soğuğunda, yazın çıldırtan sıcağında hep beraberdik.
Ailesini tanıyordum. Ulaşmak istedim son durumu öğrenmek için ama ulaşamadım. İyi de nasıl ulaşacaktım ki aileye? Ailenin telefonu var mıydı onu da bilmiyorum. Sanırım yoktu! Öyle ne yapacağını bilemeden, gözaltı süreci birkaç güne netleşir diye düşünerekten beklemeye başladım.
Gözaltı süreci uzadı da uzadı. Yaklaşık 2 ay kadar gözaltında kaldı. Nasıl bir işti gerçekten aklım ermedi! O zamanlar en fazla dört gün gözaltında kalınıyordu fakat ayları buldu. Aile de hiçbir şey bilmiyordu. Yaşamlarına dönmüş, işlerine bakıyorlardı. Ortada danışacak bir avukat da yoktu. Avukat tutmak istedim ama üstlenen olmadı.
Bu uzun tutukluluk sürecinden sonra bırakıldılar. Tanınmaz haldeydi... Neyse, başınızı ağrıtmayayım!
Çok geçmeden Yüksekova 1. Asliye Mahkemesi'nce açılan davanın sonucu belli oldu. Davanın sonucu ilginçti. Çünkü garip bir şekilde "riskli bulunmuştu" arkadaş. Ve en ağır şekilde cezalandırma talep ediliyordu...
Mahkemenin kararını öğrenen arkadaş, beraber gözaltına alındığı 96 arkadaşıyla hiç vakit kaybetmeden o gece yönlerini sınıra verdiler. Sınırı geçerek İran tarafına sürgün oldular.
Polis mahkeme kararı gereği tekrar baskın yaptığında ortalıkta kimse yoktu. Haberler düştü, "firar ettiler", "sürgün", "kaçtılar" vs...
Tarih meleği bazen yüzünü insana çevirir, yürü der. Onlar da yürümüş, şimdilik ağır cezadan kurtulmuşlardı. Ülke dışına çıktıkları yeri kimse öğrenemedi tam olarak. Ailesi de kesin bilmiyor! Biri çıkıp da "Tanırım, iyi çocuktur," demedi. Hakkında Twitter'da bir "tag" çalışması bile olmadı. Kimse bilmedi, tanımadı onu...
Gidiş haberini duyduğum 2015 başından bu yana, ben de hiç haber alamadım. Ta ki geçtiğimiz güne kadar!
20 Şubat günü bir haber ilişti gözüme. Bu sefer olay Şırnak'ın Uludere ilçesine bağlı Yemişli köyünde geçiyor. Karakol operasyon yapmış ve dört gözaltı gerçekleştirmiş. Tanıdım bu sefer... Hem de gözünden! ***Demek sürgünde fazla dayanamamış, ülkeye geri dönmüş diye şey ettim. Fakat haber detayları pek öyle demiyordu.***
Başka başka şeyler vardı satır aralarında. Eğer önlem almamışsa, tanınacak olursa eski ceza da biner sırtına şimdi diye telaşlanıyorum.
Haberi takip etmeye başladım. Basın bu sefer hızlı çalışıyor. Ertesi gün "İşlemleri sürüyor. İşlemleri bittikten sonra Uludere Savcılığı'na sevk edilecek," denildi. Nasıl olduysa haber ulusal basına da düştü ve birden dikkat çekmeye başladı.
Dikkat çekme sebebi bir Şırnak vekilinin olayı TBMM'ye taşıması ve ilgili bakanlığa "Bu gözaltı hangi hukuki norma göre yapıldı, sorgu ne aşamada?" diye sormasıydı.
Toplumsal duyarlılık sonucu "tutuksuz yargılanmak üzere" serbest bırakıldı dördü de. Korktuğum şey olmadı, demek derinlemesine bir sorgu olmamış. Üç yıl önce yargılandığı dosya açılmamıştı. Bu süre zarfında başka bir çözüm mü buldu arkadaş bilmiyorum elbet. Mümkündür...

***

Peki, TBMM'ye taşınacak kadar önemli miydi bu dört gözaltı?
Ya da haberlerde günlerce işlenecek "sürgün", "firar"?
Sanırım evet...
Çünkü gözaltına alınıp sonra tutuksuz yargılanmak üzere bırakılanlar da ülkeyi terk edip sınırın öte tarafında kaçmak zorunda olanlar da katırdı.
He he! Katır, bildiğin katır...
Yüksekova mahkemesi, kendilerinin adlandırmasıyla "kaçak mazot işinden" ötürü 97 katır hakkında şu kararı aldı: "Orijini belli olmayan ülkemiz morfolojik özelliklerini taşımayan, insan ve hayvan sağlığı açısından risk oluşturduğu, bu yolla egzotik karakterdeki hayvan hastalıklarının ülkemize girebildiği ve hayvanlar arasında yayılarak büyük kayıplara neden olabileceği, bu nedenle hayvanların kaçakçılık döngüsü içine girmeden kaçakçılar tarafından yük hayvanı olarak ve kaçakçılık

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

zannıyla yakalanan tek tırnaklı hayvanların derhal itlaf ve imha edilmesi uygun görülmüştür."

Yani hepsi öldürülecekti. Katırlara idam kararı çıktı! Katır bu, durur mu? Durmadılar!

Hepsi sınırı geçerek ülkeyi terk etti.

Diğer mesele tabii bunun yanında daha hafif ama daha ürkütücü!

Şırnak Uludere'de C. A. adlı yurttaşa ait olduğu belirtilen dört katıra köyde bulunan karakol tarafından el konuldu. Üzerinde kaçak sigara bulunduğu gerekçesiyle el konulan katırlar askerler tarafından karakola götürüldü.

Karakola götürülen katırların geri verilmemesi üzerine C. A. köyde bulunan bazı kişileri devreye soktu. C. A.'nın devreye soktuğu kişiler karakola giderek askeri yetkililerle görüşüyor. Katırların verilmesini isteyenlere askeri yetkililer, "Katırlar şu an gözaltında. İşlemleri sürüyor. İşlemleri bittikten sonra Uludere Savcılığı'na sevk edilecek," yanıtı veriyor.

> ***"Kanun ve kurallar örümcek ağı gibidir. Zayıf ve güçsüz olanlar ağlara yakalanır, kuvvetli olanlar ağları yırtarak kendilerini kurtarırlar."***

İşte bu sevk konusu, TBMM'ye taşınmasına sebep oldu.

Bakanlığa sorulan sorulardan bazıları şunlardı:

Gözaltına alınan katırların sorguları hangi aşamadadır?

Baro tarafından kendilerine avukat tayin edilmiş midir?

Katırların gözaltı işlemlerinin bitmesinin ardından Savcılığa çıkmaları durumunda iddianame hazırlanacak mıdır?

Bakanlık ne cevap verdi bilmiyorum ama çıkan karar "tutuksuz yargılanma" oldu. Denetimli serbestlik verse, her hafta gidip imza atmaları da gerekiyordu.

Aslında bu iki trajik durum buralarda ilk değil. Başta katırlar olmak üzere eşek, köpek aklınıza ne gelirse illaki bir meselesi var. Evrim Alataş'ın "Mayoz Bölünme Hikayeleri"ni okuduysanız/okursanız 90'lardan günümüze ne akıl almaz trajikomik hikayelerin yaşandığını görürsünüz. Hazır konumuz katır, kitaptan bir örnekle devam edeyim.

"Van'ın Gevaş ilçesi Arpet köyü...

8 Ağustos 1997'de köy yakınlarında devriye gezen Koçak Karakolu'na bağlı askerler, köyün bir kilometre ilerisinde bir atın ayak izine rastlar. Nasıl olur da bir at, köyün bir kilometre ilerisine kadar gider? Kesin bir pislik var bu işte ama dur bakalım der, tahkikata başlarlar. İddiaya göre askerler, önce atın ayak izini itinayla ölçer, sonra da sahibini aramaya koyulurlar. İz süre süre sonunda köy sakinlerinden Seferi Hakan'ın evine ulaşırlar. Hikâye, Kül Kedisi Sindirella'nın ayakkabısının saray görevlilerince her genç kızın ayağına denenip, Kül Kedisi'ne ulaşması kadar keyif verici ve yaratıcı bir şekilde seyreder. Atı bulup aldıkları ölçü ile atın ayağını kıyaslarlar. Ölçü tutar.

Atın ipi çekilir ve uygun adım marş, karakolun yolu tutulur. Askerler atı bir daire içine almışlardır. Sadece atın götürülecek hali yok ya, Seferi Hakan da götürülür karakola.

Sorgu başlar: Bu at ne arar taaa oralarda? Bizi kandıramazsın, bu at örgüte erzak taşıyordu kesin diye. Seferi Hakan da atın kendisine ait olmadığını, köyün ortak malı olduğunu söyler.

Neyse, bizim köylü serbest bırakılır ama atın sorgusu sürer. At, tam üç gün karakolda aç susuz kalır ve sonunda dayanamayıp bir yolunu bularak nallarını yağladığı gibi kaçar karakoldan.

Askerler de soruşturmadan vazgeçer.

Ama olan ata olur. Artık fişlenmiş ve yalnızdır. Korkudan kimse onu sahiplenemez."

***

Yaptığı reformlarla Atina demokrasisinin temelini attığı kabul edilen ünlü yasa koyucu Solon'un meşhur bir sözü var: "Kanun ve kurallar örümcek ağı gibidir. Zayıf ve güçsüz olanlar ağlara yakalanır, kuvvetli olanlar ağları yırtarak kendilerini kurtarırlar."

Ülkede yargı adına; adaletin tesisi adına, şahsen zerre inancım yok. İnancı olanlar beni geçsin, tutuksuz yargılanan katırları ikna etsin. Onlar tamam derse; söz, ben de her şeye tamamım!

Hadi bizlere adalet, adil bir yaşam fazla görülüyor, bir katırdan ne istiyorsunuz?

Hele söyleyin, Allah aşkına ne istiyorsunuz?

Çiğdem Canım Yayan

Edip Cansever

Gülten Akın

Yılmaz Erdoğan

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

SAMSUNG

Galaxy S9 | S9+

Keyifli anlar, şimdi ultra keyifli.

960fps Ultra Ağır Çekim özelliğiyle anı 4 kat yavaşlatan kamera.

Kamera.
Hayal edildi, yeniden tasarlandı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Sema Kaygusuz

bir ifşaat performansı

Geçtiğimiz ay ilginç bir tiyatro oyunu izledim. İlginç olmasının ilk nedeni, nitelikleri açısından aslında bir tiyatro oyunu olmamasıydı. Özgün, sanatsal bir gösteriden öte teatral özellikleri olan, daha önce rastlamadığım şekilde kurgulanmış bir belge-anlatı-canlandırma performansından söz etmek daha doğru olur. Tümüyle gerçek olaylara dayanan bu abartısız ve eksiksiz anlatının, yakın tarihli bir dizi politik cinayete dayanıyor oluşuydu. Sergilenen belge-anlatı, doğası gereği muhalif, rahatsız edici ölçüde sinir bozucuydu.

Oyunun adı oldukça tuhaf; *NSU/Kurbanların Arasında Almanlar da Vardı.* Almanların 'dahi' kurban olduğu bir cinayetler dizisine tanıklık edeceğimizi belirten bu fazla açıklayıcılık, yaşanan trajedinin Almanların ölmüş olmasıyla daha da derinleştiği gibi rahatsız edici bir anlama geliyor sanki. Başka açıdan, bu söyleyişin iması benmerkezci Alman devletine karşı açık bir nazire de olabilir. Devlete karşı konuşurken niyeyse devlet gibi düşünmek gerekiyor hep.

Tuğsal Moğul'un belli ki kılı kırk yaran araştırmalardan, söyleşilerden binlerce sayfalık dava dosyalarından süzerek kaleme aldığı bu belge-oyunun dayandığı olaylar aşağı yukarı şöyle. NSU (Nasyonel Sosyalist Örgüt), Almanya'nın birleşmesinden 2011 yılına kadar kanlı fotoğraflarla dolu bir suç albümü yaratmış. İki bombalı saldırı, on beş silahlı soygun, içlerinde Yunan, Kürt ve Türk asıllı kişilerin bulunduğu on ölü, en sonunda tamamıyla yanmış bir karavanda ölü bulunan iki Alman.

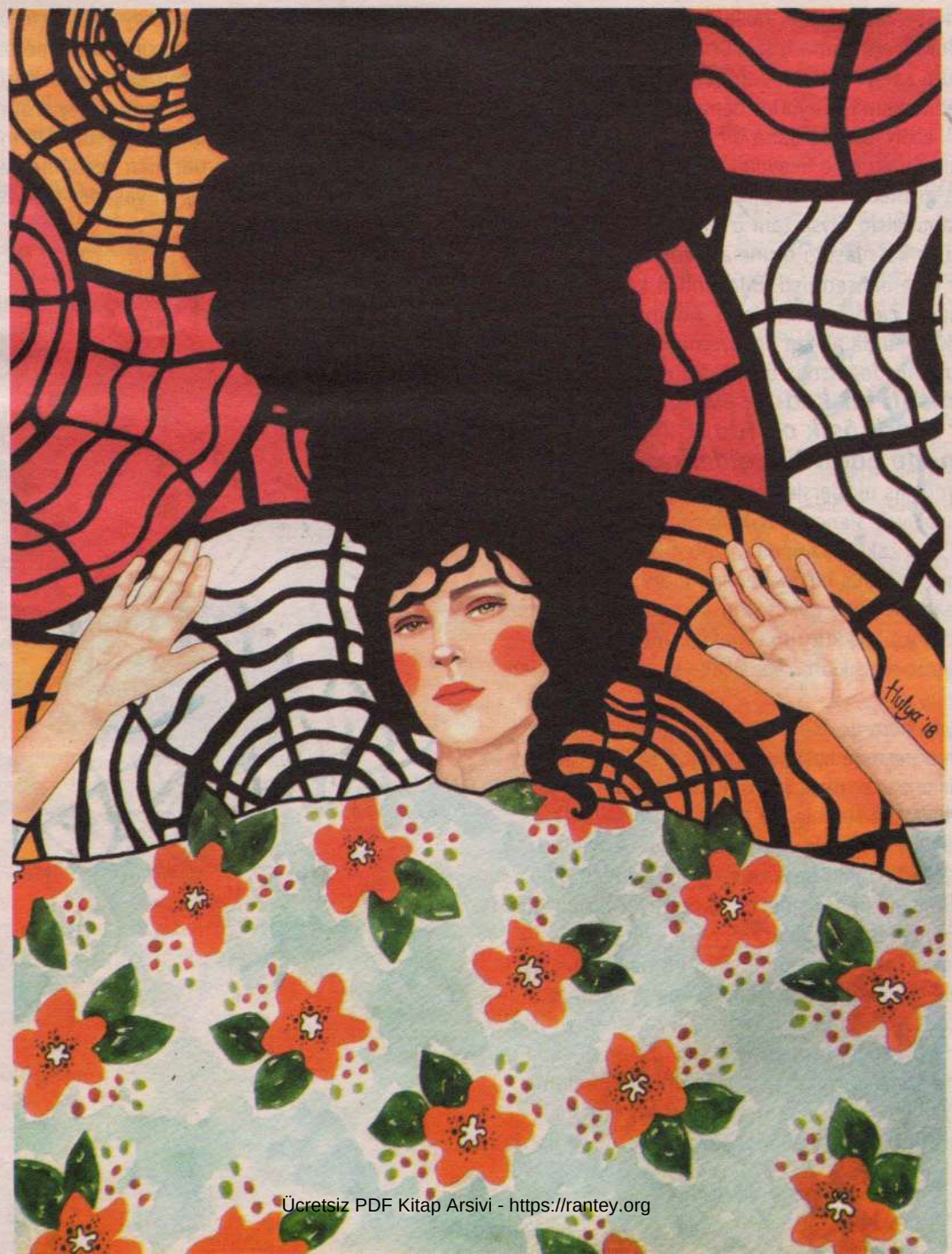
Ne var ki Almanya devleti, Neo-Nazi'lerle birlikte istihbaratçıların da yer aldığı bu cinai silsileye göz yummakla kalmayıp, medya-devlet ağızbirliğiyle, kimsenin hakkında hiçbir şey bilmediği karanlık bir Türk mafyasının üstüne yıkar. Oysa kurbanların hepsi sistemli, derin devletle ilişik, örgütlü bir ırkçılığın kurbanıdırlar, herhangi bir Türk mafyasının değil. Zaten görünürde insanları dükkânlarında çalışırken kurşunlayan, evleri ateşe veren bir mafya da yoktur. Yine de Der Spiegel olaylara "Döner Cinayetleri" demeyi yeğler. İşin daha da tuhaf yanı, 90'lı yıllarda Türkiye'deki ana haber bültenlerinden yayımlanan kundaklamalar, üçüncü sayfa haberinden ileri gitmez. Kurbanların adı Enver, Halil, Mehmet olunca olaylar ne Türkiye toplumunun ilgisini çeker ne de yeni tip Nazilerin varlığını reddeden Alman toplumunun. Ama gerçek daima hakkını ister. İçinde ölüm ve felaket olsa da, adlı adınca ölüm, adlı adınca felaket olmak ister. Bu oyunu da bir gerçeklik kavgasının ürünü olarak görmek gerekiyor bu yüzden. Gerçeği kendi adıyla çağırmak için.

> Gerçek daima hakkını ister. İçinde ölüm ve felaket olsa da, adlı adınca ölüm, adlı adınca felaket olmak ister.

Gelelim NSU davalarına. Berlin Duvarı'nın yıkılmasından sonra görülen en büyük politik ceza davasından söz ediyoruz. Tam 5 yıldır sürüyor, şimdiye kadar 400'den fazla duruşma günü geçmiş, henüz sonuç yok. Dava süresince 2000 dosya açılmış. Devlet kurumlarının genlerindeki Irkçılık açığa çıktıkça "konfetiler gecesi" başlıyor; kimi resmi memurlar hakikat belgelerini imha ederken, kimi demokratlar araştırma komisyonları kuruyor. Kurbanların yakınları politik olarak etkinleşiyor, kitaplar yazılıyor, sivil toplum baskısı başlıyor. Küçük küçük bilgiler günışığına çıktıkça resmi ağızlardan küçük küçük itiraflar başlıyor. İmajlarla gerçekler arasında makas açıladursun, yeni imajlar, yeni ritüeller gelişiyor bu arada; mecliste saygı duruşunda durmak, kurbanlar için 1 dakika sessiz kalmak gibi. Böylece davalar kaldığı yerden devam ediyor.

Bu hikâyede olup bitenler bizler için ne kadar tanıdık. İlk Susurluk'u getiriyor akla, sonra 90'lardaki infazlar, kaybedilen onlarca insan ve devamında Cumartesi Anneleri'nin yıllardır süregiden direnci, Sivas Katliamı; sonucu alınmamış, failleri teslim edilmemiş nice olaylar, infazlar... Aynı derin karanlık, aynı devlet refleksleri, aynı hukuki düzen, aynı medya yaklaşımı. Ama tanıdık olmayan bir şey var burada, biz Türkiyelilerin kolay kolay anlayamayacağı, hatta inanamayacağı bir davranış biçimi. O da şu ki, ben bu oyunu İstanbul Goethe Enstitüsü ile Almanya himayesindeki Tarabya Kültür Akademisi'nin katkılarıyla düzenlenmiş bir gecede, Alman Federal Cumhuriyeti Başkonsolosluğu'nun salonunda, yani Alman topraklarında izledim, Başkonsolos Dr. Georg Birgelen'in yaptığı açılış konuşmasından hemen sonra.

Devlet ve erdem, felsefi bir tema olarak çoktan çökmüş olsa da, o salondaki ifşaat ifşaattı. Başka bir anlam yüklemeye gerek yok. İfşaat, ifşaattır. Bir yurttaşın yaşadığı ülkeye katlanabilmesi için. En azından.

Çizim: Hülya Özdemir

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Başar Başaran

artık atından inmeden sevişmeye alışmalısın*

Bir merdiven boşluğunda bir gece oturdum sana romanımdan bahsettim. Nerede demedin, herkes yazıyor yazmayanı dövüyorlar demedin. Benim kendimde bir Balzac görüşüme iştirak ettin.

Gece terlerken bir yanal ışıkta bakışın vardı mesafesiz, aldın onu gittin. Hani dudakların tuhaf kırmızı gözlerin hiç olmadığı kadar elaydı. Ani bir iç çekişin vardı aklına beni sevdiğin gelince, onu da alıp gittin. Koşarak sarılmandan, gülerek uyanmandan, benim için dertlenmenden geçtim benden kimseden isteyemediklerini isteyebilmeni alıp gittin. Sırlara, sorulara, hayallere ve itiraflara hiç değinmiyorum bile. Senin hemen arkandan aha şu Cihangir parkına bakan ahşap pencereden uçup gittiler. Ustası bulunmaz siktiğimin penceresinin tamir edesin bir halta yaramaz üfür üfür bütün kış yetmez gibi bir de şu yaptığına bak. Hepsi nereye gittiler? Rivayet Sarayburnu açıklarında demirlemiş bir kum kosterinin güvertesinden şehre imrenen gemicinin sigara dumanına karışıp daha Karadeniz'e varmadan eriyip yok olmuşlar. Gidince böyle gidiyorsun demek. Çocuktum bir şiir yazmıştım "Kim daha acımasız olabilir arkasını dönmüş bir kadından/söylesin ip atlayan çocukların katilleri" gibi bir dizeyle bitiyordu. Kötü şairdim ama acım sahiciydi. Caka satmadım elimden geleni yaptım. İlham geldiğinde titreyerek yazdım. Kim anladı, kim okudu demedin bir kere. Büyük bir ciddiyetle ele aldın şairliğimi.

Aslına bakarsan bütün fikirlerimi. Gece el ayak çekildiğinde anlattıklarımı, yarım yamalak yazdıklarımı, kendimi daima fazla önemsememi benzer bir duygudaşlıkla karşıladın. Bunun için sana teşekkür ederim. Bir merdiven boşluğunda bir gece oturdum sana romanımdan bahsettim. Nerede demedin, herkes yazıyor yazmayanı dövüyorlar demedin. Benim kendimde bir Balzac görüşüme iştirak ettin. Sen de bana bir Balzac'mışım gibi davrandın. Beni Sartre yapıp Simone de Beavouir'cilik oynamadın. Piraye olmadın, Milena havalarına girmedin, Güzin Dino bile değildin. Sıradan bir okur gibi beni Balzac kabul ettin. Oysa tam o sırada Anadolu'ya giden bir otobüste karşılaştığı birine annem, benden hobi olarak yazıyor diye bahsetmişti. Bileğimden kan sızarken ateşli hezeyanlarına duçardım kelimelerin. Anama göre ben ha kağıt katlıyordum ha da ahşap boyuyordum. Şimdi söyler misin beni hanginiz doğurmuş olabilirsiniz? Öyle de olurdu. ***Kybele misali bir kadın sevdiği adamı önce doğurur sonra âşık olurdu. Bu tanrıçavari anneliğini de götürdün giderken.*** Anamdan farkını da bana müthiş bir dersle anlattığını söyleyebilirim. Yapacak bir şey yok. Pencere açık ve zaman ihtirasla esiyor. Ne beni ne seni takıyor. Annemin zaten böyle dertleri yok. Avrupa'ya benzetiyorum onu. Donmuş bir medeniyet gibi hiç değişmiyor. Güzel bir tanımdan ibaret sadece. Eline dokunsam Avrupa kadar üşüyorum. Hatırlıyorsun Venedik'in ayazını... Saç kurutma makinesini yorganın altına tutuyorduk. Çoraplarımız sırılsıklam. Tek sıcak yer sendin. Senden çıkmak istemiyordum.

Hem Avrupa'ya gitme arzumu hem de sevişmelerimizi aldın. Ne tuhaf değil mi bir adam bir kadının peşinde koşuyor. Kavuşup sevişiyorlar sayısız kez. Ayrılınca nereye gidiyor onca ter onca fısıltı onca durmuş saniye. Üşenmedik bir gece oturduk saydık seninle. Ay başına altmış sevişme yazdık su içinde. Baya iyi rakam. Böyle üç aşk yaşasak... O zaman da gülmedin. Şakası bile hoş değildi çünkü başka aşkların... Ne oldu beni kıskanmanı da alıp gittin. Bine yakın sevişmeden bahsediyorum bir gittin bak bende hiç kalmadı. Haydi çık işin içinden.

Günlerdir komşu kere belalarını sikiyim gözüme uyku girmedi. Kavgası, dövüşü, televizyon uğultusu, çocuk ağlaması, kedi kızana gelmesi ezan sesi, siren sesi, uçak sesi. Lodos oldu mu tayyareleri bu taraftan veriyorlar. Otobana dönüyor gökyüzü. Sen varken fark etmemişim. Neyse düşündüm durdum. Gözümün önüne bir kez bile çıplak gelmiyorsun. Telefondan gönderdiğin bir iki resim... Yok bakıyorum da hatırlamıyorum. Demek diyorum ki hafıza da tek taraflı bir şey değilmiş. Sen izin verdikçe hatıran bende kalıyor. Kestin mi kabloyu gördüğüm başkasının hayaline dönüyor. Bin kez yattığı kadının memesi kalmaz mı adamın aklında. Elinde hissini falan geçtim. En azından şöyle bir tahayyül imkânı olur insanda. Yok valla almış götürmüşsün. Ben tatile Ölüdeniz'e gittim bir kere, bir kere de Alanya'ya yirmi yıl oldu bir daha da gitmedim hala hatırlarım. Tuzu, yanık otların kokusunu, parlayan neon lambalarla dünya mutfağı yapan yalan dolan lokantaları, burnu kızarık İngilizleri, tekne turlarını, palet gözlük şnorkeli ne varsa ya hepsi aklımda. İnsan bir çift memenin hissini tutamaz mı aklında. Tutamıyor işte. Bastın gittin sevişmelerimizi de götürdün. Vermek diyorlar ya argoda yalanmış o zaman. Vermemişsin ki hiç. Zaten hep sendeymiş.

Adımı koydun gittin. Hatamsın dedin ayrılırken. Sen benim hatam da olmadın. Düşünsene korkunç bir şey bu. Çünkü hata bir eylemin sonucudur. Ben seni eylemedim ki, öylece durdum. Sana sevgilim demedim, olmana da çalışmadım. Oysa birine sevgilim dememiş olman ayrılınca eski sevgilin olacağı gerçeğini değiştirmezmiş. Dolayısıyla çabalamadığından geriye bir hata yapmış olma duygusu da kalmazmış. Acze bakar mısın? Bir tren kaçırmışsın zaten oraya gitmeyeceğin için üzülmeye hakkın da yok. Adını da koyamadım. Şaşkın ve yalnızım. Kendime Latince gibi göründüm aynada. Eflak Boğdan neresi, Keşmir sorunu vardı çözüldü mü, Tamil gerillası ne iş yapar şimdi. Eskiden önemsenmiş şeylerin mezarlığı var mı? Pencerenin pervazında bir sigara söndürmüşsün. Aldım komodinin çekmecesine koydum. Bir zamanlar buradan geçtiğine dair tek iz bu sadece. Olmasa kendim bile inanmayacağım yaşadıklarımıza.

Görsel: Egon Schiele, Lovers, 1917

SENARİST KAFASI

*Bir sabah uyanırsın; at da gitmiş, kadın da...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Şebnem İşigüzel

dünyanın çivisi

Bir kadın, piyasanın beton saksı yapma hobisini değerlendirip bir nalburu şahlandıracak satış potansiyelini çimento ve mermer tozu üzerinden nasıl yaratır arkadaş, biriniz bana bunu açıklasın...

Olaylar üniversite seçme ve yerleştirme ama hakikaten yerrrrrrrleştirme sınavını kaybetmemle başladı, devamı çorap söküğü gibi geldi.

İstanbul'da yaşıyorum, schön. Merkezi bir semtte oturuyorum, gut. Kendime ait bir odam var, danke! Adımın Zafer olması fena değil. Ezik bir isim olabilirdi. Ya da dededen yadigar. Hatta Yadigar. Çarşıda var.

Babamdan harçlık almaya utanıyorum lakin el-mecbur. İşler batık. Nalburuz biz. Dededen nalbur. Bizimkiler bu gelenek benimle kırılsın istiyor. İşler iyi olsaydı devam etsin isterlerdi orası ayrı.

Esasında olmamı istedikleri şey konusunda fikirleri yok. Zaten babamın hiçbir konuda fikri olmamış. Annemin en büyük fikri benden sonra çocuk sahibi olmamak. Şaşırtıcı biçimde tek çocuğum ben. "Bir evin bir oğlu." Komşu teyzeler paye verir gibi böyle söyler. Annemin bu konuda fikri olmuş olması ilginç. Çünkü annem edilgen bir kadın. Pasif. Direnişsiz. Yani biz öyle bilirdik.

İkinci çocuk fikri annemi korkutmuş. Hoş, ben doğmadan önce ilk çocuk fikri de onu korkutmaktaymış. Keşke adım Fikri olsaymış. Buraya gülücük.

Netice: Benim babam kambur. Bunu bir solukta söylemek gerekiyor. Çünkü başka türlü söylenmiyor. Kambur nalbur! Sırf bu yüzden okul yıllarında elimi dayağa alıştırdım. Böyle söyleyene bir tane yapıştırdım. Camcının oğlunun ön dişini kırana kadar devam etti bu. Diş parasını bizden aldı bunun anası, deniz anası! Kadına hakaret etmek istemiyorum. Kadına hakaret edilmez. Kadınlara kibar davranılır.

Ben başkayım demek isterdim ama ben de herkes gibiyim. Ne diyordum... Ne dedirtiyorsunuz adama!

Annem benim kambur doğmamdan korkmuş. Babamın kamburluğu ürkütücü değil bu arada. Tabii olmak ister misin diye sorsanız, nein! Almanca yaz tatillerinde gönderildiğim acı vatan Almanya'dan. Bence über tatlı bir vatan orası ayrı. Teyzem Alamancı. Çocuğu yok, olmuyor. Bu arada kamburluk meselesine açıklık getirmekte fayda var: Babamın kamburluğu sağ kürek kemiğinde çocuk başı kadar çıkıntıdan ibaret. Küçükken gözüme dağ gibi gelirdi orası ayrı. Tatil matil ayaklarına bir yerlere gittiğimizde özellikle bakardım. Herkes bakardı. Babam aldırış etmiyormuş gibi davranırdı. Herkesin gözü orada değilmiş gibi el kadar bebekler parmakla işaret etmiyormuş gibi o göbeği nasıl büyüttüğüne şaştığımız güneş altında mayışmış amcalar ağızları açık bakakalmamış gibi. Bu duruma çoktan alışmıştı belli.

Bir başka derin mevzu annemin kambur bir adamla evlenmeyi nasıl kabul ettiğiydi. Ben olsam ben de kabul ederdim çünkü babam yakışıklı ve iyi bir adamdı. Kamburuna rağmen yakışıklı, kamburu olduğu için iyi. Hayatta bazı yükler beraberinde bazı hafiflikler verir insana. Engellerinizin olması erdemli kılar sizi. Alemin şanssızlığı, insanın şansıdır esasında. Tabii anlayana. Ama o komşu teyzeler karışmasın diye mandalladıkları çay bardaklarını avuçlayıp avuçlayıp durup bıkmadan sorarlardı: "Yağniiii bana görücü gelselerdiiii bi düşünürdüm..."

Becerebiliyorsan düşün. Düşünmek için en az iki nöronunun olması lazım, unutma. Hoş, unutmak için de lazım o iki nöron.

Zavallı annem bu nöronsuzların karşısında kestirip atmasını bilmezdi. Kestirip atmanın en kısa en zahmetsiz yolu küfürdür. Cinsiyetçi küfürleri kullanmam, kullandırmam. Niye şaşırdınız? Kambur nalburun oğlu bilinçli bir genç olamaz mı? Biraz içimde vardı biraz kafam çalışır, hislerim kuvvetlidir, mantığım alıp başını gitmez, siz de olabilirsiniz bu kadar basit yani.

Hayatımda iki rezil küfür ettim. Birisi annemi sıkıştıran bu komşu teyzelere. Altı ay sonra yine geldiler ama ben çoktan "Kambur Nalburla Nasıl Evlendin?" dizisinin yayın hayatına son vermiştim, reytingleri iyi olsa bile.

Diğer küfrüm Almanya acı vatandan beni evlatlık olarak isteyen teyze ve eniştem için geldi. Yaş on üç, on dört. Annem kulağından kızgın yağ dökülür gibi dinliyor ablasının "Verin bu çocuğu bize" teklifini ama "Kimin çocuğunu kimden alıyorsun sen münasebetsiz şıllllık," diyemiyor. Onun yerine ben dedim. Biraz kaba oldu ama dedim. Tamam çok kaba oldu ama dedim. Alamancı eniştemin yağ lekesi gibi yayıldığı berjerden fırlayıp yakama yapışmasına neden olacak kadar büyük sıçtım. Of course sıvamayı ihmal etmedim. Bir daha ne Almanya bana geldi, ne ben Almanya'ya gittim. Dolayısıyla kelime dağarcığım buradaki Deutsch über'le sınırlı kaldı. Ich liebe dich demekten başka çaremiz yok anlayacağınız.

Annemin de çaresi yoktu. Belki çare yerine koyduğu şey bendim. Bu yüzden odamın kapısını tıklayıp tıklayıp "Zafeeerrr çalışıyorsun değil mi oğlum. Çalış. Çöz. Test çöz" diyordu. Annelere lolo yapılmaz. Aksiyon asla. Kitabımızda yazmaz. Atar? Nein! Annelere anlayışlı olunur ve tavana bakarak sigara içmeye devam edilir. Onlardan gelecek "Balkonda iç sigaranı, odanda içme" uyarısına rağmen. Çünkü anneler hep bir adım öne geçer. En derin sularda sizden önce boy verir.

Annem sabırlıydı. Öyle olmasa bu evi yirmi yıldır yörüngesinde tutamazdı. Bir kadın hayatını hizmetçi kontenjanında yaşamamalı. Bir kadın önce kendi hayatını yaşamalı: ***Çocukları için dayanmak, kocası için yaşamak, bunlar yaş işler. Can yeleğini önce kendine takacaksın ablacım. Sen önce kendini boğulmaktan kurtaracaksın.***

Söylemek istediklerimi söyleyemedim. Kim bilir belki söylemek istediklerimden fazlasını söyledim. Hayat böyledir işte. İki ucu boklu değnek. Öyle olduğunda tam ortasından tutacak hep bir çaresini bulacaksınız. Ancak çaresi olmayan şeyler var hayatta.

Babam bir sabah kalp krizi geçirip öldü. Havaya uçurmayı düşündüğüm nalbur, çivi, gübre bütün malzeme elinizin altında isterseniz yapabilirsiniz, bana kaldı. Ağlamaklı olduğumda böyle shiningce şeyler düşünürüm. Babam yaşasaydı iyi olurdu. Arada anneme emanet ediyorum nalburu. Çünkü ben üniversiteyi kazandım. Bir kadın, piyasanın beton saksı yapma hobisini değerlendirip bir nalburu şahlandıracak satış potansiyelini çimento ve mermer tozu üzerinden nasıl yaratır arkadaş, biriniz bana bunu açıklasın...

Olaylar üniversiteyi kazanamadığım yaz başladı dediğim şey buydu.

Buradan hareketle nalburda unutulan bir kitaptan, yazarı Hannah Arendt, okuyup etkilendiğim bir fikri sizinle paylaşmak istiyorum: ***"Eğer her gün çok büyük bir olay oluyorsa ve bu olay dünkü olayı unutturuyorsa o zaman toplumun varlığı mümkün değil."***

Kesintisiz olaylar tek bir insanın hayatını nasıl yaşanmaz kılıyorsa toplum üzerinde daha derin daha beter tahribatlar yaratıyor. Çivisi çoktan çıkmış çöken bir toplumun altında kalmamak için düşünün derim.

Hayatta bazı yükler beraberinde bazı hafiflikler verir insana. Engellerinizin olması erdemli kılar sizi.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://fantey.org

26-29 NİSAN APRIL **2018**

KÜÇÜKÇİFTLİK PARK

JÜRİ JURY

AYŞE ERKMEN

AYŞE UMUR

EVRİM ALTUĞ

HALDUN DOSTOĞLU

SELEN ANSEN

MAMUT ART PROJECT 2018

MAMUTARTPROJECT.COM

SPONSORED BY

AKKÖK HOLDİNG

SPONSORLUĞUNDA

MEKAN SPONSORU
VENUE SPONSOR

KÜÇÜK ÇİFTLİK PARK EST 1975

TEKNOLOJİ SPONSORU
TECHNOLOGY SPONSOR

arçelik

MEDYA SPONSORLARI
MEDIA SPONSORS

ARTFUL LIVING

ARTFUL LIVING COM.TR

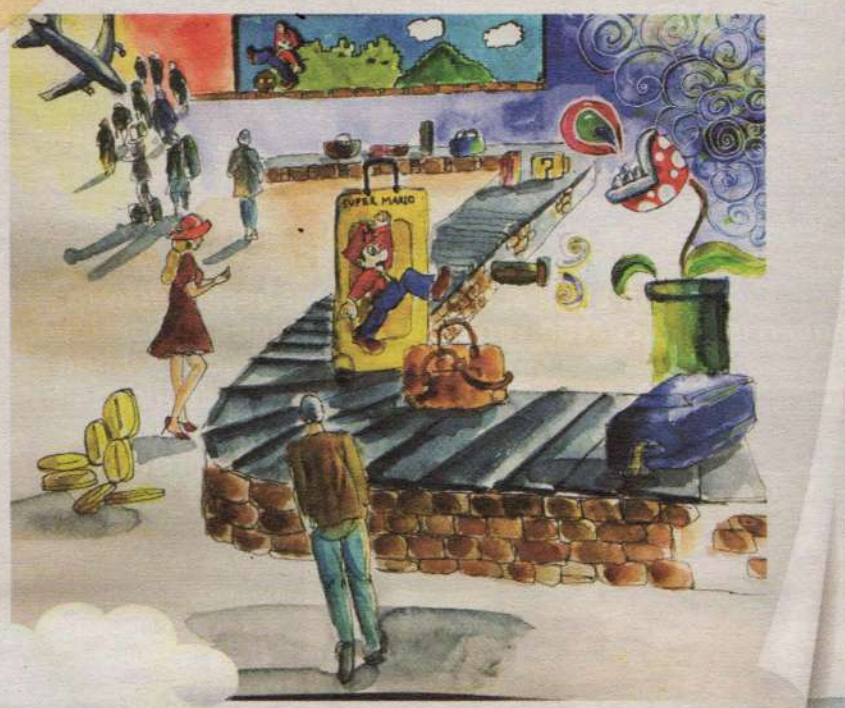
Art unlimited Architecture Design

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

Candaş Tolga Işık

kahrolsun süper mario, yaşasın yalnızların onurlu mücadelesi!

Lise son sınıfa girdiğimiz yıl Murat her hafta başka bir kızla gezip tozmaya devam ediyor, popülaritesini koruyordu. Fakat o yıl lise 1'e yeni başlayan bir kız vardı ki bütün okul onu konuşuyordu: Gamze.

İllüstrasyon: Şebnem Kayhan

Aşk nedir biliyor musunuz?
Tuvalette gözünüzün fayansa dalıp gitmesidir mesela...
Çok aşık adam gördüm ben ama Murat'ın aşktan tükeniş hikayesi çok başkaydı.
1990'ların ortasında Bostancı'daki Hayrullah Kefoğlu Lisesi'nde okuyan herkese sorabilirsiniz. Bizim lisenin en güzel kızı Elif, açık ara en "çirkin" adamı da Murat'tı. Fakat Murat izah edilemeyen bir şekilde Elif'le sevgiliydi. Dahası Murat okulun en çapkın öğrencisiydi. Öyle böyle bir çapkınlıktan bahsetmiyorum. Güncel tabirle adeta bir "playboy"du Murat. Okulun en güzel kızlarıyla çıkıyordu. Eline kız eli değmemiş onlarca aslan parçası okul kantininin karşısındaki duvarda boynu bükük beklerken, bizim Murat bir o kızla bir bu kızla takılıyordu. Murat'ın tutulacak hiçbir tarafı yoktu. Yakışıklı asla değildi. Düşünün, lise birinci sınıfta Murat'ın boyu 1.50 sularındaydı. Gel gör ki bir buçuk metre adamı berberde tahtaya oturtup tıraş ediyor olmaları bile Murat'ın okuldaki karizmasını sarsamıyordu. Murat komik değildi, bilakis kırıcıydı. Murat sempatik değildi, bildiğin iticiydi. Murat zeki değildi, Murat nazik değildi, Murat centilmen değildi. Gamsızın kıçına kazık sokmuşlar "Bu tıkırtı ne?" demiş ya o misal gamsızdı Murat. Dünya yıkılsa umurunda olmazdı. Bütün bu berbat özelliklerinin yanında karun kadar zengin bir babanın oğluydu Murat. Ve bununla övünecek kadar da hıyardı. Lisede bizim çocukları basket sahasının yanında toplar, kızlar üzerindeki hakimiyetinin sırlarına dair ipuçları verdiği "paneller" düzenlerdi. Kendince bu durumdan iğrenç şakalar bile türetmişti. Kulağımla duymuştum bir tanesini, ***"Güzel bir kızla çıkmak için yakışıklı olmak değil, zengin olmak gerekir, düşün Süper Mario bile prensesi elde etmek için altın topluyor. Hahahhahahah..."***

Lise son sınıfa girdiğimiz yıl Murat her hafta başka bir kızla gezip tozmaya devam ediyor, popülaritesini koruyordu. Fakat o yıl lise 1'e yeni başlayan bir kız vardı ki bütün okul onu konuşuyordu: Gamze. Konudan Murat'ın da haberi olmuştu ama ilk kez büyük laflar etmekten çekinen bir hali vardı. Murat'ın bu daha önce hiç görmediğimiz ürkek tavırlarının sebebini sonra anlayacaktık. Gamze'nin babası Murat'ın babasından kaba bir hesapla 50 kat daha zengin, ülkenin en tanınmış para babalarından biriydi. Yetmezmiş gibi Gamze akıllara zarar derecede güzel ve zeki bir kızdı.

Aşk nedir biliyor musunuz? Tuvalette gözünüzün fayansa dalıp gitmesidir mesela...

Murat'ın Gamze'ye yönelik ilk adımı başarısızlıkla sonuçlandı. Kız çok aklı başında biriydi. Hiç yüz vermemişti. Murat birkaç deneme daha yaptı. Sonuç hezimet oldu. ***Boksta "Rus'u çekmek" diye bir tabir vardır. Kurada en zor rakibi çekmek, bir insanın şansızlığını anlatmak için kullanılır. Murat'ın durumu tam buydu: Murat bu sefer Rus'u çekmişti!***

Gamze'nin son darbesi "ölümcül" olacaktı. Okulun en yakışıklı çocuklarından biri olan Görkem'le çıkmaya başladı. Görkem işçi bir ailenin oğluydu. Okula bizim gibi otobüsle gelip trenle dönüyordu. Gamze, Özal değerleriyle büyümüş bir kuşağın tabularını yıkıyordu adeta. Murat'ın kurduğu kapitalist denge(!) köklerinden sarsılıyordu. Gamze'nin kapıda bekleyen özel şoförlü arabaya binmeyip, trenle sevgilisiyle nasıl okula gidip geldiğini konuşuyordu herkes. Murat yapayalnızdı. Oysa boyu uzuyordu, o artık 1 buçuk metre değildi ama karizması yerlerde sürünüyordu. Basket sahasındaki konferanslara katılım neredeyse yok denecek noktaya gelmişti. Kızlar artık yüzüne bakmıyordu. Kendisi de farkındaydı bu durumun, Murat için tek kurtuluş vardı; Gamze'nin sevgilisi olmak. Bu yola baş koyacaktı. Adeta bir iç seferberlik başlattı. O artık imkansız aşklar için yaratılmış bir Murat'tı. Karşı devrim için lise bitene kadar uğraştı. Ama başaramadı.

Lise bitti, üniversite yılları, iş hayatı derken herkes bir yerlere savruldu. Ne yalan söyleyeyim yıllar sonra bir tiyatro salonunda karşılaşıncaya kadar Murat'ı da hikayesini de unutmuştum. Hoş beş sohbet derken "Ne yaptın evlendin mi?" diye sordu bana. "Bir ara evlendim hiç faydasını görmedim bıraktım," dedim. Benim cevabımla meşgul olmadı, belli ki lise arkadaşına vereceği bir mesaj vardı, bu soruyu da bunun için sormuştu: "Ben evlendim ya, bizim lisede Gamze vardı. Bilirsin..."

İki dakika sonra Gamze geldi yanımıza, ulan hakikaten o Gamze! Ama nasıl olur? Görkem? Devrim? Tren? Gamze bir kez daha yıkıyordu ama bu sefer tabularımı değil, hayallerimi...

Yok arkadaş ben bu merakla yaşayamam. "Öğreneceğim nasıl olduğunu" dedim. Ne de olsa serde gazetecilik var. Bütün lise tayfasına haber saldım. Ortak arkadaşlar falan derken Görkem'i buldum. Ankara'da bir şirkette mühendislik yapıyormuş. Bir Ankara seyahatine denk getirip şirketine gittim. Beni görünce şoke oldu.

Hiç kıvırmadan direkt mevzuya girdim: "Ulan siz Kerem ile Aslı'dan sonra bu toprakların gördüğü en acayip aşk hikayesiydiniz. Bu nasıl iş, hele bir anlat." Önce Murat'a daldı sonra vazgeçti Gamze'ye yüklendi. Başladı anlatmaya, "Bu pezevenk zaten okuldayken de Gamze'ye asılıyordu. Fakat kız hiç yüz vermiyordu. Okul bitti, ben herif de uzadı sanıyorum. Ama bırakmamış peşini. Kıza hediyeler, jestler... Ankara'yı kazandım ben, üniversiteye buraya geldim. Gamze'yle çıkıyoruz hala... Son sınıftayken artık evlensek mi falan diye konuyu açtım. Bana dedi ki 'Ben seni seviyorum ama bizim evliliğimiz olmaz. Ben seninle evlenirsem istediğim arabaya binemeyeceğim, istediğim yerde oturamayacağım... Bunlar evlilikte sorun olur. Daha fazla uzatmadan ayrılalım.' Meğerse bu şerefsiz de kıza evlenme teklif etmiş. Gitti onunla evlendi ben kaldım ortada... Sonra da toparlayamadım zaten. Kimseye güvenemedim. Hep tek tabanca... Hikaye bu."

Çocuğu daha üzmemek için hemen kapadım konuyu, "Boş ver hayırlısı olmuş," dedim. Sonra bindim uçağa, döndüm İstanbul'a... Hayat ne saçma tesadüflerden ibaret, havaalanında bavulu beklerken Gamze'ye rastladım. Aynı uçaktaymışız. Bavulumu beklerken yalandan sohbet etmeye başladık. Ama benim içim içimi yiyor: Desem mi demesem mi? O sırada Gamze "Ah benim bavul geliyor," dedi. "Hangisi? Ben alayım dur sen bırak," dedim. Şu sarı olan dedi. Yakaladım bavulu, kaldırmak için bir çevirdim. O da ne? Bavulun üstünde kocaman harflerle Süper Mario yazıyor. Altında da eşek kadar Süper Mario resmi var. Gamze bavuluyla uzun uzun bakışmamdan etkilenmiş olacak ki "Nasıl, çok güzel değil mi bavulum?" diye sordu.

"Ya, çok güzel," dedim.

"Amsterdam'dan aldım. Çocukluğumdan beri Mario Brothers hayranıyım ben..." dedi.

"Biliyorum!" dedim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Cem Davran

son oyun şakası

Son oyun şakası bir masalın hayata tutunma çabasıydı sanki. Okuma provaları heyecanıyla başlayan serüven ilk oyunla birlikte ete kemiğe bürünüyor, nefes almaya başlıyor ve uzun zaman sonra çeşitli şakalarla hayattan çekiliyor.

Tiyatro ortamı çok kullanır bu tanımı. Uzun zamandır oynanan bir oyunun son gününde, oyuncular birbirine çeşitli şakalar, tuzaklar hazırlar, mümkünse seyirciye hissettirmeden son oyunun içine yerleştirir. Özellikle kalabalık, büyük prodüksiyonlarda sahnede o sırada işi olmayanlar bile kuliste durmaz, porter kenarından, dekor arkasında sahneyi görebileceği bir yerden oyunu takip ederler. Hatıra olacak son oyun şakalarını kaçırmamak için küçük büyük herkes sahne kenarına doluşur. En azından bir zamanlar böyleydi, özellikle kurum tiyatrolarında. Bazı ustalar bu işe çok kızar engel olmaya çalışırdı ama kendi arkadaşları, yaşıtları tarafından en uygun şakayla ödüllendirilirdi. Mesela Erol Keskin ustamız, hocamız bu uygunsuz durumu kabul etmez, bağırır çağırırdı ama en sağlam şakalara da kendisi maruz kalırdı. Yıllar önce Gazete Gazete oyunun son gününde aceleyle sahne kenarında kostüm değiştirip, terliklerini giyip antre yapması gereken bir anda yalınayak ve uçarak sahneye girdi çünkü rahmetli Özdemir Han o terlikleri çiviyle yere çakmıştı. Gördüğüm en acayip şakalardan biriydi. Tabii böyle durumlarda ne kadar deneyimli olursan ol aynı zamanda supleks sahibi de olmak gerekiyordu.

İşin doğrusu bu sahne pratiği herkeste yoktu. En ciddi usta aktörler, disiplin abidesi efsaneler, kimler kimler; bu tiyatro ritüelinin kurbanı oldular bir bilseniz. ***Aşırı titizliğiyle nam salmış oyuncunun kullandığı her şey, kostüm içleri, aksesuarlar çamura bulandı, tutkallandı, yılan tiki olan Atacan Arseven için dekorun her tarafına oyuncak yılanlar bırakıldı.*** Her oyun milim milim aynı replikleri söyleyen, mizansenlerin asla dışına çıkmayan hatta çıkamayan kaç usta oyuncuya, kontra karşılıklar verildi saysam sayfalar yetmez. En büyük darbeyi rol gereği bir şey yemek içmek zorunda olanlar alırdı. Tahmin edeceğiniz gibi sağlam bir şaka zeminiydi bu ve kaçması zordu. Siz hiç şarap testisini kafaya dikip lâfını söylemesi gerekirken, ağzındakini Sezar'ın üstüne püskürten Romalı subay gördünüz mü? Ben gördüm. Yüzlerce oyun azıcık meyve suyuyla hazırlanan sahne şarabı, son oyun en ilginç karışımla hazırlanıp yerine koyulmuştu. Tuz, gerçek şarap, azıcık rakı ve çay.

Başka bir açıdan bakınca birine son oyun şakası yapılması, o oyuncunun kadroda önemsenen biri olduğunu da gösterirdi. Sevilen, değerli bulunan, dikkat çeken. Hatıralara saklanacak isimler seçilirdi.

Doğrusu işin bu tarafını yıllar geçince fark ettim. Rahmetli Cüneyt Türel ustaya her zaman her türlü sahne şakası yapıldı ve o güzel adam bütün bu şakaları taşıyacak kadar kaliteliydi. Tüm asaletiyle yapılanı karşılamaya çalışır ve geleneği de oyunu da bozmazdı. Son oyun şakası bir masalın hayata tutunma çabasıydı sanki. Okuma provaları heyecanıyla başlayan serüven ilk oyunla birlikte ete kemiğe bürünüyor, nefes almaya başlıyor ve uzun zaman sonra çeşitli şakalarla hayattan çekiliyor. Son denilen hüznü kapatmak, çaktırmamak için, sanki bir vedayı anlamlı kılmak için yapılan muziplikler, zamanın sonsuz gücünü kanıtlardı hepimize. Geleneksel bir mutluluk oyunuydu o şakalar. Her ne yaşandıysa sahiplenme dürtüsüydü. Yıllar önce oynadığım Palyaço Prens'in son gününde şakayı o kadar planlı ve komplike bir hale getirdik ki cadı tarafından büyü yapılan kralın oğlunun hikâyesi, bir aşiret reisinin oğlunun yaşadıklarına dönüştü. Şive yaparak başladığımız ilk replikler bütün kadroyu içine çekti ve herkes çeşitli şivelerle, duruma uygun dans figürleriyle oyuna devam etmek zorunda kaldı. Kral, Kraliçe, Haberci gibi klasik figürler tek tek yerel karakterlere dönüştü. Harika bir son oyundu. Seyirci ayakta alkışlarken izin isteyip küçük bir konuşma yaptım ve yaşadığımızı paylaştım. Son oyun ritüelini biraz ileri götürdük, öyküyü bozmadık ama bir sarayda geçecekken kendiliğinden bir aşirette geçti dedim. Müthiş bir alkış koptu ve böylesi çok daha güzel, bayıldık, çok şanslıymışız deyip dakikalarca alkışladılar. Çok riskli bir son oyun şakasıydı ama mutlu sonla bitti. Palyaço Prens cadıyı yendi ve prensesine kavuştu. Daha doğrusu aşiret reisinin oğlu büyücüyü ve kötü muhtarı yendi ve komşu köyden sevdiğine kavuştu. Böylelikle kan davaları bitti, herkes barış içinde, huzurla yaşamaya devam etti. Yerel bir türküyle masal sona erdi. Bu arada, hiç haberleri yokken girdiğimiz türküye şaşkınlıkla ama hatasız eşlik eden orkestramızı asla unutamam. Şimdilerde hepsi birer başarılı ve ünlü müzisyen.

Çok fazla mutfaktan ve teknik bir gelenek olduğunu bile bile azıcık bahsetmek istedim. Keyifli hatıraların demlenip bugünü lezzetli kılması en acil ihtiyacımız. ***Son oyun şakaları yepyeni başlangıçların habercisidir, heyecan verici yeni masalların bahar dalları gibidir. Aslında son değildir, başlangıçtır o sürprizlerle dolu oyun.***

1982, Tepebaşı Deneme Sahnesi, oyun Avanak; üç perdelik Fransız komedisi. Dönemin efsane oyuncusu Gülistan Güzey birazdan sahneye girecektir. Muhteşem, alımlı ve ünlü bir Fransız aktristini canlandırmaktadır. İkinci perde lüks bir otel odasında geçer. Önce elinde bavullarla genç otel görevlisi girer (bendeniz). Sonra büyük antre alkışıyla Armandine. Küçücük el çantasını çıkarıp bahşiş verecektir ve oyunun sonrasıyla bağlantılıdır bu bahşiş. Son oyundur, Ayşegül Devrim aynı soyunma odasında olmanın şansıyla küçük çantanın içine Tuncer Sevi'nin alt-üst damağını koymuştur. Gülistan Hanım elini çantaya sokar ve çığlık atar, bütün çantayı verir, al hepsi senin olsun der. Ustanın en tiksindiği şeydir ve arkadaşları bunu iyi bilir!

Keyifli hatıraların demlenip bugünü lezzetli kılması en acil ihtiyacımız.

Şu bahsetmek var ya! Ondan, onlardan söz etmek. Çok büyük keyif veriyor bana. Ustaları saygıyla anmak, hayatıma kattıkları için minnettar olmak, unutulmamaları için çaba göstermek ve tabii öğretilerini yeni kuşaklara aktarmak onur duyduğum bir görev benim için. Yaşı benden büyüklere ağabey, abla derim, sadece çıraklığını yaptıklarıma usta derim. İşte son oyun şakası da böyle bir zamanda aklıma düştü. Rahmetli Suna Pekuysal'ın bana yaptığı efsane şakayı hatırlayıp, büyük ustaya dua ettim. O gün sahiden son oyunuydu. Bir daha sahneye hiç çıkmadı. Veda ederken, sahneden inme sakın, burada doğduğunu unutma dedi. Mizansen gereği sarıldığımızda elimi sıkıca tuttu, iyi değilim sen devam et dedi sahneden çıktı. Upuzun ikili sahneyi tek başıma oynarken kenardan gülümseyerek izledi ve gözden kayboldu. O son oyun şakasının bir el verme, geleneği devretme olduğunu anlayıp oyunu hatasız bağladım ve ikimizin üstüne kapanması gereken perde tek başıma benim üstüme kapandı. Sıradan gibi görünen bir tiyatro ritüelinin bu kadar ustaca biçimlendirildiğini hatırlamıyorum. Şimdi sahnede her yalnız kaldığımda tatlı bir heyecan kaplar içimi. Onlarca büyük oyuncu birazdan sahneye girecektir. Gözlerim kuliste hepsini arar. Bilirim, ustalar köşede bir yerde muzipçe gülümsüyordur ve anlarım bu kesinlikle bir son oyun şakasıdır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Sunay Akın

çoban ahmet'in arkataş müzesi!..

Çoban Ahmet, merada otlayan koyunlarına yön vermek amacıyla, onları incitmeyecek şekilde atmak üzere bir taş alır yerden... Ama, çobanın elindeki taş bir insan yüzüne benzemektedir. Taşı atmaya kıyamaz ve cebine koyar...

Şakir Efendi, okulundaki ödül törenine Abdülmecit'in katılacağını öğrenince, padişaha okunmak üzere yetmiş beyitlik bir kaside kaleme alır. Okulun öğrencilerinden Kemal'in bir kez dinlediği kasideyi hiç takılmadan tekrar ettiğini duyunca, karşısındaki çocuğun ezberine hayran kalır. Şiiri padişahın huzurunda okuyacağını duyan çocuk, onca insanın karşısında bunu yapamayacağını, utanacağını söyleyince, Kemal'in iki omzunu tutan Şakir Efendi, gözlerinin içine bakarak konuşur: "Ne? Utanır mısın? Onların hepsi mezar taşı oğlum, hepsi mezar taşı!"

Sultan Abdülmecit okula geldiğinde, ezberiyle herkesi kendine hayran bırakan o çocuk, kasideyi gür sesiyle, hiç takılmadan karşısında okur. O çocuk ki Namık Kemal'dir ve yıllar sonra o günü şöyle anımsayacaktır: "Hocamın bu sözü bana o kadar tesir etti ki merasim günü, kasideyi karşımda mezar taşları görür gibi hiç telaş etmeden, en gür sesimle mükemmel bir surette inşad ettim, sonra da bütün ömrümde gördüğüm padişahlara, vezirlere bir mezar taşından fazla ehemmiyet vermedim."

Zeynep Kamil Hastanesi'nin, Karacaahmet Mezarlığı tarafındaki boş arsada top oynamak isteyen çocuklar, taşlardan kale yapmak için mezar taşı yapımcılarının atıklarına göz koyarlardı. Mezarlığın karşısında, Çiçekçi'ye uzanan yol boyunca dizilen mezar taşı atölyelerinden alınan mermer parçalarıyla yapılan kaleler, maça daha gösterişli bir hava katardı. Ne de olsa mermer parçaları beyaz renkleri ve düzgün kesimleriyle kaleyi daha alımlı ve daha gösterişli kılıyordu.

O çocuklardan biri bendim ve İstanbul'daki maçlarda koruduğum ilk kalenin taşları da Karacaahmet'e gömülen insanların başucu ve ayakucuna konulmak üzere kesilen mermerlerden arta kalanlardı. Şair Eşref'in "İstemem ben Fatiha, tek çalmasınlar taşımı" dizesinden haberimiz yoktu o yıllarda ve biz de futbol maçlarında kale kurmak için mermer parçalarını izinli almıyorduk!

Boş arsalarda oynanan futbol maçlarında kaleler, etraftaki taşlardan kurulur. Büyük bir taş tek başına kalenin bir direği olduğu gibi, üst üste konulan taşlar da aynı görevi görebilir. Şair Fatin Hazinedar "Kale" şiirinde o taşlardan birini ne de güzel anlatır:

Bizans kalesinin taşı iken
Top atışlarıyla yıkıldı yere
Mahalle maçlarında şimdi
Atılan toplara karşı
Yine kale

Çoban Ahmet, merada otlayan koyunlarına yön vermek amacıyla, onları incitmeyecek şekilde atmak üzere bir taş alır yerden... Ama, çobanın elindeki taş bir insan yüzüne benzemektedir. Taşı atmaya kıyamaz ve cebine koyar... Akşam, köydeki odasında, masanın üstündeki taşa bakar, uzun uzun. Sonraki gün meraya gittiğinde koyunlarını otlatırken avuçlarındaki taşla konuşur, ona hayatını, özlemlerini, hayallerini anlatır. ***Gece yatarken, başucundaki insan yüzüne benzeyen taşa "İyi geceler" diyerek kapatır gözünü. Sabah uyandığında ilk onu görür karşısında.*** Demlediği çayı bardağına doldururken, bir bardak çayı da taşın önüne koyar. Ahmet Aslan artık yalnız değildir, bir insan vardır hayatında, bir arkadaş, bir sırdaş... Bir gün, taşın sesini duyar. Yakınlardan söz eder Çoban Ahmet'e, insan yüzüne benzeyen taş; kendi gibi olan taşlardan... Sevinirken, düşünürken, korkarken, ağlarken, tam da bir şeyler söyleyecekken öylece kala kalan yakınlarından. Çoban inanır taşa ve başlar insan yüzlü o taşları aramaya. Sürüsüyle geçtiği her yerde insan yüzüne benzeyen taşları toplar. Anlar ki Çoban Ahmet, doğa en büyük, en usta heykeltıraştır. Nefesi olan rüzgarla, gözyaşları olan yağmurla nice heykeller yontmaktadır. Müzelerde tarihin ünlü heykeltıraşlarının eserleri sergilenirken, neden doğanın yaptığı heykellerin bir müzesi olmasın? O artık doğanın atölyesinde çalışan, doğanın yonttuğu heykellerle bir müze kurma hayaliyle bulduğu taşları her gün sırtında taşıyan bir işçidir.

Ahmet Aslan, Antalya'da askerlik yaptığı 1991 yılında, beş yüz elli sayfalık bir mektup yazar arkadaşına. Mektup komutanın eline geçer ve Ahmet hakkında komünizm propagandası yapmak suçuyla soruşturulma açılır. Oysa o, sadece adını duyduğu komünizm hakkında hiçbir bilgiye sahip değildir. "Sakıncalı piyade" olarak İdil'e sürünen Çoban Ahmet, komutanı Ercan Dural'ın dikkatini çeker. Duyarlı ve aydın bir asker olan Dural, terhisine on gün kala Ahmet'i yanına çağırır ve ona şunları söyler: "Eve gidiyorsun. Sözü fazla uzatmayacağım ki aklında kalsın. Git sivilde yazı yaz. Başka bir iş yapma."

Dört kitabı çıkan şair ve öykücü Ahmet Aslan, 2009 yılında, topladığı taşlardan bir müze yapmak için Kültür ve Turizm Bakanlığı'na başvurur. Yanıt olumsuzdur... TÜBİTAK'a da başvurur, belediyelere de... Çaldığı tüm kapılar yüzüne kapansa da ciddiye dahi alınmasa da Çoban Ahmet yılmayacak, doğanın heykel atölyesinde taş taşımaya devam edecektir. Bir gün, sırtındaki torbada taş taşırken gölgesini görür ve şu dizeleri yazar:

Gölgem,
sor sırtındaki taşlara
batıyor mu onlara kürek
kemiğim.
Gölgem, kara köpeğim,
bırak peşimi.
Bak, hiç kalkamadın yerden,
iki büklüm oldun peşimde,
meltem üflese düşeceksin.
Bir de alisi velisi var bunun,
kaldırımlar onların,
ezilirsin ayak altlarında.

Doğa en usta heykeltıraştır. Nefesi olan rüzgarla, gözyaşları olan yağmurla nice heykeller yontmaktadır.

TÜBİTAK'ın Bilim Çocuk dergisinin, 2016 Aralık sayısında bir haber ilişir gözüne: "Dünyanın en ilginç müzesi Japonya'da açıldı!" Doğal oluşum sonucu insan şeklini almış taşlardan kurulan bir müzenin haberidir okuduğu. Anadolu'nun dağlarından, ovalarından, yaylalarından, deniz kıyılarından topladığı, yıllarca sırtında taşıdığı taşlar ilk kez ağladığını görürler Çoban Ahmet'in...

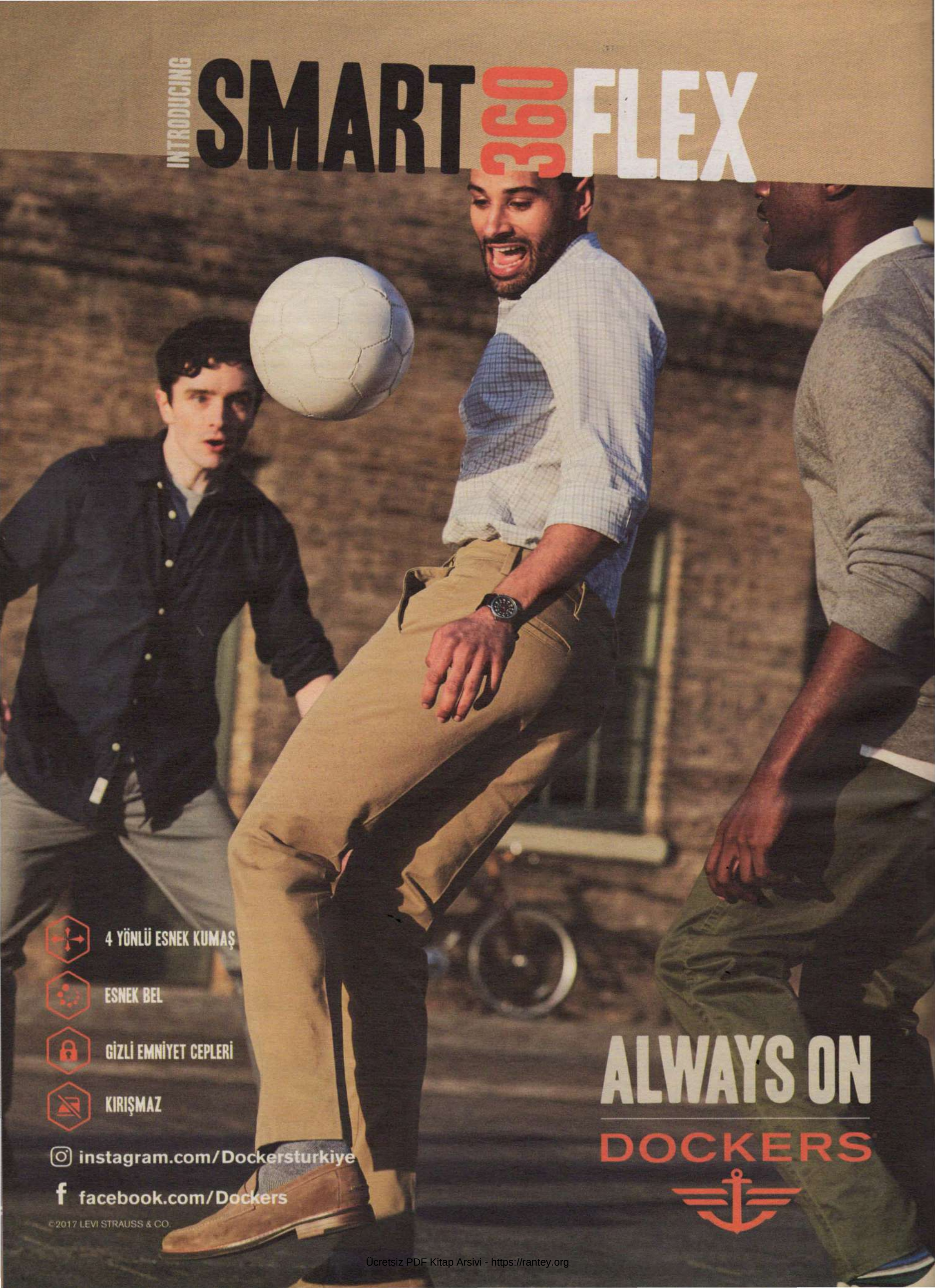
Dünyanın en uzun taş köprüsünün bulunduğu Edirne'nin Uzunköprü Belediye Başkanı Enis İşbilen duyar Ahmet Aslan'ın sesini... Onarılan Aziz Ionnis Kilisesi "İnsansı Taşlar Müzesi"ne ev sahipliği yapmaya başlar, 2017 yılında... Müze, aslında sadece insan yüzüne benzeyen taşlardan oluşan bir müze değildir. Bir çobanın, şair ve öykücü bir çobanın, doğayla kurduğu "arkataş"lığın tanıklarıdır içinde sergilenen...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Zafer Algöz

diva

Perde kapalı, salon ağzına kadar dolu. Protokolde vali, belediye başkanı, garnizon komutanı herkes hazır ama konser bir türlü başlamıyor. Aşağıda tuhaf bir panik var, ne olduğunu çözmeye çalışıyorum.

1985-87 yıllarında Bursa Devlet Tiyatrosu'nda staj yaptım ve sonrasında yaklaşık iki buçuk yıl sahneye çıktım. Devlet tiyatrosu binasının sahne üstünde iki katlı lojman vardı. Bazı geceler orada çok kaldım arkadaşlarımla beraber. Pazar saat 15 matinesi bitince pazar gecesi ve pazartesi tüm gün boş olurdu. Tiyatro binası kentin tam merkezinde olduğundan ve o yıllardaki kaliteli salon yokluğundan olsa gerek, pazar ve pazartesi geceleri kültürel etkinliklere de verilirdi. Bir pazartesi repo gecemizde sahneden gelen muhteşem bağlama sesini duyunca lojman katından sahne üst yan balkonlarına koşturmuştuk. Arif Sağ yaklaşık iki saat hem çaldı hem söyledi, hepimizi büyüledi. Genelde pazar matinesi bitince İstanbul-Ankara-İzmir üçgeninde yollara düşer, salı öğlen tekrar dönerdik. Bir gün panoda bir afiş gördüm; "Bursa Musiki Cemiyeti Şef Erdinç Çelikkol ve Safiye Ayla konseri." Ooff dedim, bu fırsat kaçmaz. Annemlerin babamların kuşağının efsane sesi ayağıma kadar gelmiş, görmezsem kahrolurum. Arkadaşlarımın hepsi bir yerlere gittiler ve lojmanda tek kaldım. Akşamüstü küçük bir yerde kendime mütevazı bir rakı sofrası yaptım. Konser saat 20'de başlayacak, yarım saat kala arka sanatçı kapısı merdivenlerinden çıkmaya başladım. Kulis ana baba günü... Koro, şef, orkestra son hazırlıkları yapıyorlar. Bir üst kata yani lojmana doğru çıktım, sahne sofitasına açılan yan balkona geçtim, bir tabure bulup oturdum, yukarıdan sahneye bakıyorum.

Nota bilen, iyi piyano çalan, klasik batı müziğinden de çok iyi anlayan müthiş bir yetenekti Safiye Ayla.

Koro, orkestra, şef yerlerini aldılar. Perde kapalı, salon ağzına kadar dolu. Protokolde vali, belediye başkanı, garnizon komutanı herkes hazır ama konser bir türlü başlamıyor. Aşağıda tuhaf bir panik var, ne olduğunu çözmeye çalışıyorum. Sonunda anladım, Safiye Ayla yok. Hemen sahne katına indim, cemiyetten görevlilerle konuştum. Ulaşımda bir gecikme olmuş, yoldaymış dediler. Rahatlayıp tekrar yan balkona çıktım. Erdinç Çelikkol orkestraya yol verdi. Perde yavaş yavaş açılırken, alkışlar eşliğinde nefis bir hicaz fasıl başladı. ***Korodan iki şarkı, solistlerden de iki şarkı derken yarım saat oldu hala Safiye Ayla yok ortada.*** Sonunda yan kuliste bir hareketlenme oldu. Yukarıdan baktım, Safiye Hanım tuvaletini kuşanmış bir genç kız zarafetiyle hazır... Yan kulisten el kol yaparak şefe geldiğini haber ettiler. Erdinç Çelikkol şarkı bitince salona döndü ve Safiye Ayla'yı anons etti. İlk söyleyeceği şarkıya girdiler. Safiye Hanım alkışlarla sahnede yerini aldı. Herkes şarkıya girecek diye beklerken, orkestrayı zarif bir el hareketiyle susturdu, "Muhterem misafirler, hoş geldiniz... Konsere geç kaldım, herkesten özür diliyorum. Ama suç benim değil. Efendim musiki cemiyeti sağ olsun otelden aldırmak için araba göndermiş, beni almaya gelen şoför geldiğini kimseye söylemeden lobide oturmuş beni bekliyor, ben de odamda şoförü bekliyorum. İkimizin de birbirimizden haberi yok, bekleşiyoruz. ***Heyecanımı bastırayım diye iki viski içeyim dedim, ayol bir baktım şişenin yarısına gelmişim. Sonunda resepsiyondan aradılar, sizi bekliyorlar diye.*** Eğer şişe bitmeden aramasalardı, şimdi benim yerime şoför sahneye çıkacaktı," dedi. Salonda kahkaha ve alkışlarla konserine başladı. İlerlemiş yaşına rağmen hiç detone olmadan şahane söyledi. Bağırmadan çağırmadan, feryat figan olmadan herkesi büyüledi. Konserin son periyodunda hareketli şarkılara geçince korodakilerin yanına geçti, gençlerle sarmaş dolaş herkesi coşturdu. Sonra koronun içinden sahnenin önüne geldi elinde mikrofonuyla, Bursa valisini, belediye başkanını ve garnizon komutanını sahneye çağırdı. Protokol ne olduğunu anlamadı ama koca Safiye Ayla çağırıyor, mecburen Diva'nın davetine ceket düğmelerini ilikleyerek uydular, sahneye çıktılar. "Öyle Bursa'nın valisi, belediye başkanı, garnizon komutanı olarak aşağıda oturmak yok. Şimdi hep beraber konserin finalini yapacağız. Hem söyleyip hem de oynayacağız," dedi. Protokol kızardı bozardı ama hiç tınmadı bile. "Hadi şefim, başlat bakalım Bursa'nın Ufak Tefek Taşları'nı söyleyelim," diye buyurdu. Sadece protokolü değil, bütün salonu oynattı. Alkış, alkış, alkış... Perde kapandıktan sonra sahnedeki herkesle sarmaş dolaş oldu. Ben de cesaretlendim, kulis katına inip merdivenlerden inmesini bekledim. Sonunda yanındakilerle kulisten çıktı. Utana sıkıla kendimi tanıttım. Elini uzattı, küçük bir tereddüt yaşadım... Elini öpüp alnıma mı koyayım derken vazgeçtim. Elini aldım, sadece parmaklarının ucundan öptüm. ***Güldü, yanındakilere döndü, "Aferin delikanlı, sen sen ol kadınların elini öpüp alnına koyma. Her zaman zarafet kazanır," dedi.*** Yüzümü ateş bastı. Bütün zamanların efsanelerinden biriydi o. Hamiyet Yüceses, Müzeyyen Senar gibi... O devrin teknolojisiyle muhteşem söyleyen sanatçılardı onlar. Safiye Ayla çok donanımlı bir sanatçıydı. Babası kendisi doğduktan hemen sonra, annesi ise üç yaşındayken ölmüş ve yetim yurtlarında büyümüştü. Zamanın Bursa milletvekillerinden biri ona sahip çıkmış ve evlat edinmişti. Sadece Türk müziğinin yüzlercesini çok çok iyi söyleyebilen bir sanatçıdan ibaret değildi. Nota bilen, iyi piyano çalan, klasik batı müziğinden de çok iyi anlayan müthiş bir yetenekti. Atatürk'ün dinlemekten çok mutlu olduğu bir sanatçıydı. Zamanında kıskananların uydurduğu gibi Atatürk'ün perde arkasından dinlediği biri olmadı hiç. Aksine en üst düzey protokol masalarında ağırlandı, saygı ve sevgi gördü herkesten. Safiye Ayla vefat ettiğinde 90'lı yaşları geçmişti. Vasiyeti gereği tüm mirasını Türk Eğitim Vakfı'na bağışladı. Kendisi de zorluklar içinde bir hayat yaşadığı için ihtiyacı olan gençlerin ışığı oldu... "Şu hayatta her şey boş... Tüm malım, mülküm, servetim gençlere kalsın. Benim asıl servetim sizlersiniz," dedi ve arkasında şahane yorumlanmış yüzlerce şarkı bırakarak gitti. Leyla Gencer gibi, Hamiyet Yüceses gibi, Müzeyyen Senar gibi... Müzik tarihimizin DİVA unvanını sonuna kadar taşımasını bilen kıymetli bir mücevherdi...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Metin Uca

yaltakçı dalkavuklar

Nazilerin, kütüphaneleri basıp 25 günden fazla kitap yaktığı günlerin üstünden sadece dört yıl geçmişti. 1937'de artık azgınlıklarının doruklarına ulaşmışlardı. 1937 yılının mart ayına gidiyoruz, bir servis alanındayız. Oskar Kokoschka'nın bir tablosunun önünde kalabalık bir Nazi grubu vardı. Beş altı adım gerileyip, bugün Kırmızı Yumurta, Kedili Aşıklar gibi başyapıt olabilecek resmin karşısından dart oklarını atıyorlar, resmi delik deşik ediyorlardı. Çünkü sergi Nasyonel Sosyalist Kültür Derneği'nin düzenlediği, dejenere sanatı (Entartete Kunts) sergisi Nazilerin sevmediği tüm Kübist, Dadaist, Fovist 19. yy. empresyonist ve sürrealist ressamların eserlerinin tahrip edilmesi üzerine kuruluydu. Serginin amacı bu değerli eserlerin aptallık ve ahlaksızlık olduğunu halka anlatmaktı. Kandinsky, Munch gibi 200'ü aşkın sanatçının eserleri yerlerde sürünüyor, tahrip ediliyordu. Aslında sınava girip kaybeden ve ressam olamayan Hitler, modern sanattan öcünü alıyordu.

Maria Remarque'nin romanından uyarlanan Batı Cephesi Sessiz filmi daha geçen yıl kahverengi gömlekli SA'lar tarafından basılmış, göz yaşartıcı ve yakıcı gazla sinema salonunda gösterimleri engellenmişti. Yani her dönem aynıydı. Güce tapan, yaltaklanan dalkavuk sanatçılar dışında, baskıcı yönetimler kimseye yaşam hakkı tanımıyor, muhalif gerçek sanatçının başı dertten kurtulamıyordu. Başarısız oyun yazarı ve eserlerinin sergilenmemesi hıncını hep koruyan hastalıklı Gobels, Reich Kültür Dairesi'ni oluşturmuş, bütün sanatçıların zorunlu üye olması karara bağlanmıştı. ***Nazizm'e bağlı müzisyenler, ressamlar, sinema ve tiyatro oyuncuları her zaman iş buluyor, diğerlerini ise karanlık günler bekliyordu.*** Yıllar sonra başka bir ülkede de gücün yanında duran ve kendi sanatçı örgütlerini şikayet edenler, bu gelişmeleri bilmeseler de bu yöntemle meslek örgütlerine el koyuyorlardı.

Artık sanatçının değeri Hitler'in iki dudağı arasındaydı. Kokoschka'nın resmi dart için hedef tahtası olurken örneğin Hitler'in yere göğe koyamadığı, 1638-1709 yılları arasında yaşamış, gün ışığını en iyi kullanan ressamlardan Meindert Hobbema öne çıkıyor, Hitler'in resim bölümünü kazanamadığı anlayışın izleri Nazizm'in resim zevkine dönüşüyordu.

Yaşayan sanatçıların ise Nazizm'in gözüne girebilmesi için üç maymunu oynaması gerekiyordu. Faşist ideolojinin yere göğe sığdıramadığı Josef Thorak, Alman ırkının üstünlüğünü simgeleyen büyük boy heykel çalışmalarıyla kentsel düzenlemelerde Nazizm'in çirkin ama heybetli yüzüne katkı sağlıyordu. Nazilerin görev verdiği apolitik sanatçılar listesi de uzadıkça uzuyordu. Örneğin 2011 yılında ölen Avusturyalı Johannes Heesters, Nazi gençliğinin sembolü olarak gösteriliyor ama yıllar sonra savunmasında "Siyaset hakkında hiçbir şeyine imrenmiyordum, yoğun çalışıyordum," yorumuyla sıyrılmaya çalışıyordu.

> ***Tarih, yalakların yalaklığını, salakların salaklığını bize en iyi gösteren unsur değil mi?***

Mendelson, Yahudi olduğu için bir sahne eserinde müziği yasaklanınca anlamadan dinlenen, sevilen Carl Orff'un yaptığı yeni müzik hiç utanmadan esere yerleştirilebiliyordu. Yani yaltakçı ve dalkavuklar gereğinde vücutlarını, kimliklerini, aşklarını gücün yanında kullanarak tarihte hiç hatırlanmayacak bile olsalar ayakta kalmaya, para kazanmaya çalışıyorlardı. Tıpkı Gobels'in sevgilisi olup sonradan unutulan Alman kadınına oynatılmadığı için Çekler arasından tercih edilen ama Gobels'in eşi, Hitler'e şikayet edince bir anda ortalıkta bırakılan ve bir daha hiç rol bulamayan güzeller güzeli Lida Baarova gibi...

Elbette sonraki bütün dönemlerde de güce tapan, imparatorun, führerin, kralın; yani güç kimdeyse onun yanından milim ayrılmayan, halkına hesap vermeyen, kula kulluk eden zavallı sanatçı müsveddeleri hep var oldu. Ama sadece bu baskı dönemlerinin ünlüleri olarak kaldı. Tarih,

yalakların yalaklığını, salakların salaklığını
bize en iyi gösteren
unsur değil mi?
Ne dersiniz?

Görsel: Oskar Kokoschka - Lovers with Cat, 1917

Akgün Akova

Sonra sen çıkageldin

yer gök aşkına sevdim seni uça kona
hıçkırık tutmuş yıkık bir köprü
izlerini rüzgârın sildiği kuş sesi
fırtınaya dalmış bir uçaktım sarsıla sarsıla
sıkışıp kalmıştı kara bulutlarımı
içine koyduğum çekmeceler
renkten renge geçmeye çalışırken
ayağı kayıp
denize gömülmüştü sabahın ışığı
üstelik Dünya'ya şıp şıp damlıyordu Ay
sarılmak istiyordum
kuş kanatlarından
kulübe yapmaya kalkan avcılara
yollarını kaybettiren sise
sonra sen çıkageldin

ateş ve su adına sevdim seni yana söne
gülüşümüzü çalmak istiyordu karanlık
ganimet niyetine
kralların taçlarından düşen saraylar
yuvarlana yuvarlana gidip
duruyordu soytarıların ayak ucunda
yağmur indiğinde
çıldırmanın eşiğine geliyordu nehirler
kalbime bir itfaiye arabası çarpıp duruyordu
son seferine çıkan gemi
ilk seferine giden geminin
geri dönmekte olan dalgasının içinden geçiyor
ama bunu bilmiyordu yolcular
sonra sen çıkageldin

toprak ve buğday adına sevdim seni yuna yuna
ekmeğin koynuna usulca giren un
gökyüzüne yaydığım ağaç kökü
ay ışığıyla sürdüğüm tarlamsın benim
bir zamanlar yitirmiştim yerden alıp
omzuma attığım uzun bir yolu
sonsuzluğu silinmişti büyüdüğüm çayırların
su katılmamış gerçekler
hayallerimi yiyordu acıktığında
emeğimi çalarken ellerimi kesiyordu hırsızlar
sakinleştirici haplar saklıyorlardı
anlamsız sözcüklerin harfleri arasında
sonra sen çıkageldin

şiir ve ten adına sevdim seni öpe koklaya
sokaklarda acımasızca çoğalan bıçak satıcılarına
kapıları mermilerle açan adamlara
sırtlarda biriken hançerlere inat
bir pirinç tanesinin üzerinde
sevgilisine sarım sarım sarılan karınca için
dokunuldukça havalanan etek
fermuarını açtığım yağmur için
bir dağın yamacında tavuskuşları tarafından
bakılıp iyileştirilen
yaralı bir gökkuşağı için
adındaki her harften ayrı ayrı gelen
çiçek kokularıyla
sen çıkageldin

işte dokunuyorum sana şiirimin ağzıyla
her şey yıkılıp gidiyor
yıkılıp gidiyor sevgilim
dünyada ne varsa aşktan başka

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bedia Ceylan Güzelce

çocuk kalbi

Çocuktum, şehirlerarası otobüste herkes aynı anda sigara yakardı. Çocuktum, şarkılar söyler, danslar eder, lastik atlardık. Kimseyi bulamasam, iki ağacın arasına lastiği gerer, birler ikiler üçler derken boyumca ipi aşardım.

Çocuktum, henüz okula gitmiyordum ve hep annem babamla geziyordum. Kendi hayatımın bir gün anlatılabilir bir yanı olup olmayacağını bilmeden bulduğum bir pencereye burnumu dayıyor, dışarı bakıyor ve hayal kuruyordum. Daha o yaşta başka diller konuşan insanlar görmüştüm ve inanılmazdı, yağmur sonrası sarı çizmelerin çamura saplanışı kadar inanılmaz, tek gözlü alüminyum kasasında dondurma getiren amca kadar, ağaçları birbirine aşılayan ve bir gözünü bir kuşun yediği söylenen Aziz Amca kadar, geceleri ışıkları yanan evler dolusu çocuk olduğunu bilmek kadar inanılmazdı her şey. Bir çocuk olarak, yalnız olmadığını bilmek başlı başına bir bayramdı. Belki yine ölüyordu çocuklar ama yalnızca romanlarda, mesela Ömer Seyfettin'in Kaşağı'sında. Ya beni fena kandırdılar ya da hiç çocuk ölmedi benim çocukluğumda. Yine de düşüşünü gördüm çocukların, kulaklarının çekildiğini, hizaya getirilmek uğruna hırpalandıklarını, yoksul ama çok yoksul kaldıklarını, babasızlıklarını ve bazen hem annesiz hem babasız kalışlarını, asla istedikleri ayakkabıyı giyemediklerini ve asla bir ayakkabıyı isteme hakkını kendilerinde bulmayışlarını, gördüm. Körfez Savaşı zamanıydı ve biz Adana'daydık. Defalarca tatbikat yapıldı okulumuzda, siren seslerini duydum, -mış gibi olsa da telaş içinde koşuşunu çocukların ve sanki ben çocuk değilmişim gibi akşam eve geldiğimde bir heyecanla anlatışımı tüm bunları. Kimi zaman evde kimseyi bulamayışım da inanılmazdı. Uzaktaki füzelerin uçuşu, onların kuş olmadığını bilirdik, ne ölür, ne kalırdık, inanılmazdı.

Çocuktum, arabayla sitelerin önünden geçerdik, siteler hoşuma giderdi. Bu, birbirinin aynı evlerin birinde biz de oturalım isterdim. Çocukların her sabah kapıdan çıkışları, annelerin karşılaşıp iki çift laf edişleri, aynı okula gittiğim arkadaşımla komşu olmak fikri güzeldi. ***Çocuktum, o birbirinin aynı hayatların bir parçası olmak isterdim, sitenin kendisi olmak isterdim ya da herkes benim bir parçam olsa, ne iyi. Sevdiğim ve sevmediğim insanlardan hiç kopmasam, koparılmasam, ne iyi.*** Ancak bir çocukta bulunabilecek türden o kirsiz kavuşma hali. Sonunda kimsenin kimseyi acıtmayacağı, bir rutini hep birlikte tekrarlamanın güveni. İsterdim. Şimdi bile düşününce ensemden, kulaklarıma bir sıcaklık yürüyor, beton sıcaklığı bu. Herkesin bir dengi bulunur o evlerde, sitelerde aşklar bir başka oluyor. Kalp, insanın birbirine düşüncesizce çektiği bir silah, ölü ve de yaralılar var. Sitelerde ve başka yerlerde. Toplu konutlarda toplu akıyor hayat, onun hayatı bunun dedikodusu derken, toptan kanıyor ömrümüz, bir intihar bir yası başlatıyor, o yas yüzünden bazı çiçekler bakımsız kalıyor ve öfff...

Çocuktum, şehirlerarası otobüste herkes aynı anda sigara yakardı. Çocuktum, şarkılar söyler, danslar eder, lastik atlardık. Kimseyi bulamasam, iki ağacın arasına lastiği gerer, birler ikiler üçler derken boyumca ipi aşardım. Çocuktum, kendi kendime hiç hile yapmadım. Bir oda dolusu çocuğun gözleri Zeki Müren televizyonda "İnleyen Nağmeler" söylediğinde dolardı. O film dışında tanıdığım hiçbir Jülide ölümcül bir hastalığa yakalanmamıştı, belki ondan, zaten hayatım boyunca hiç Jülide tanımayacaktım, belki bundan. Zeki Müren'in anne karnındakine benzeyen bir sesi mi vardı, bize o çocuk halimizde bile bir şeyler mi hatırlatırdı bilmiyorum. ***Kimse ağladığını gizlemezdi birbirinden, ne lastik atlarken ne de televizyon izlerken birbirimizden bir şey saklamamıza gerek yoktu.*** Aynı hayatı yaşıyor gibi görünürken, birbirimizin hayatlarına göz dikmemiştik daha ve Zeki Müren de henüz ölmemişti zaten.

Çocuktum, denizlerde "Jaws"lar olduğunu bilmeden yüzerdik. Batıp çıktıkça kendimizi balık zanneder, suyun içinde atılan taklaları hanemize küçük kahramanlık öykülerimiz diye yazardık. Üzüm yer, süt içer, yazın bitmemesini isterdik. Lastik oynamayı ne zaman bıraktık ve dahası neden, hatırlamıyorum. İlk hileyi hangi hangimiz yaptı, aklımda tutmadım. Bir köprüden ya da bir tünelden geçmek ne muhteşemdi. Evliya Çelebi'nin çizgi filminde dilimizi değişik değişik konuşan insanları görüyordum. Nasreddin Hoca yan mahallede yaşamış biriydi sanki, o hikayelerin hepsi gerçek gibi anlatılıyordu. Evden bakkala, bakkaldan eve yürümek bir devrialemdi ve ben Evliya Çelebi amcam olsun istiyordum. Arkadaşım olsa babam izin vermezdi ama amcam olsa birlikte gezerdik. Güzel şeylerden bahseder, fazla uzağa giderdik. Anneme babama hep mektup yazardım, sonra cep telefonu icat edilirdi, telefonla konuşurduk. Bezin arasına sardığımız ekmeği paylaşır, ağaçlardan meyve toplardık. Sonra ben babamı özlerdim, annemi çok özlerdim, geri dönerdim, artık çocuk sayılmazdım, döndüğümde onları bulur muydum bilinmez, abimle beraber geçiremediğimiz zamana yanar, bir daha da hiçbir yere gitmezdim.

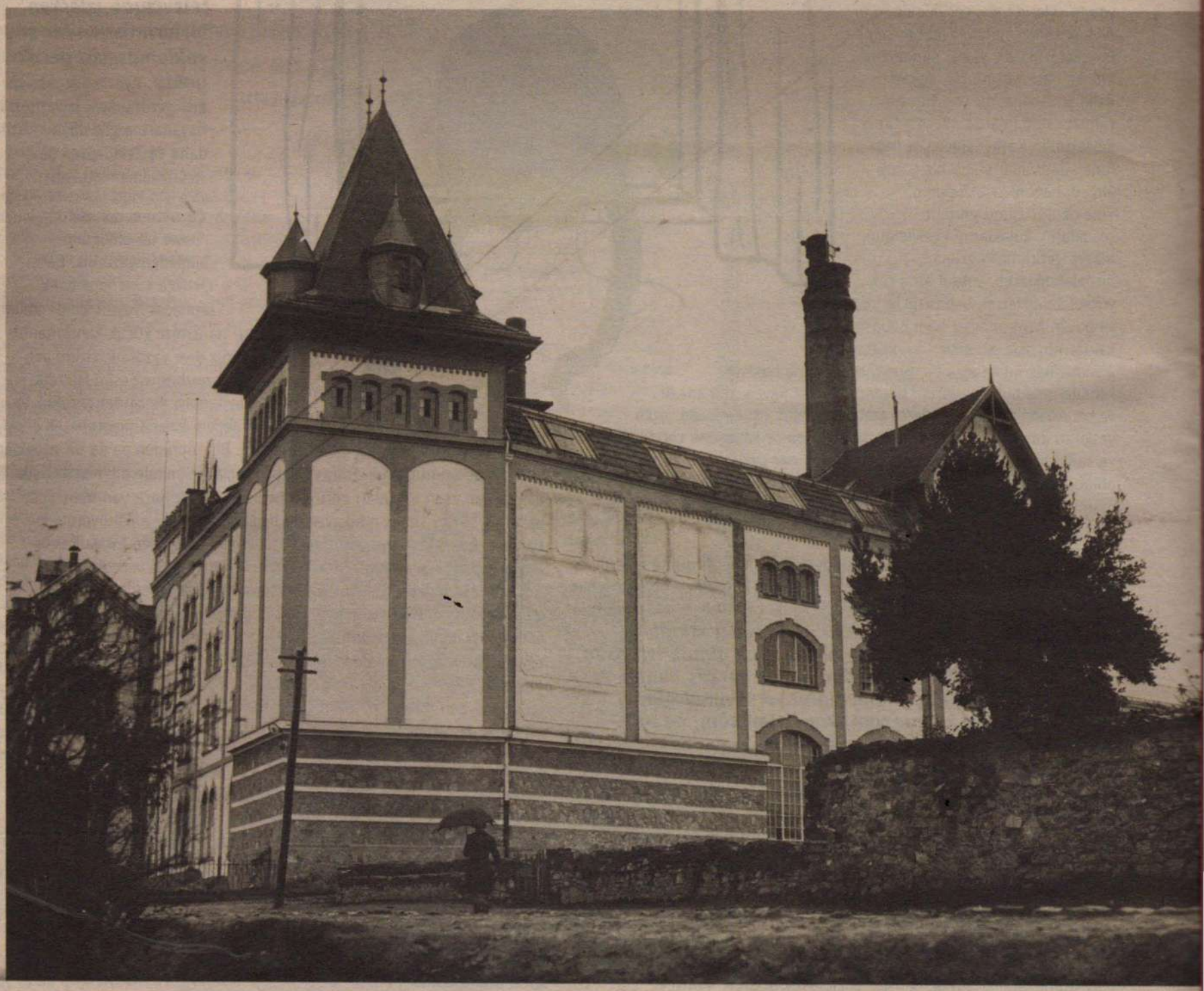
Çocuktum, Stephen Hawking'i tanımıyordum. Sonradan haberim oldu kendisinden. "En fazla 100 yıl içinde insanlığın bu gezegenle işi bitecek" dedi ve gitti. Şimdi ben hangi çocuğu ortak edeyim bu bilgiye. En çok merak ettiğim şey şu, bir çocuk başka bir çocuğun öldüğünü duyduğunda ne hissediyor. Dünya üzerinde bir çocuk daha tatbikatlar görsün istemem, bir çocuk daha kimsesiz kalsın, bir çocuk daha ölsün; istemem. En azından buna sebep olmak istemem. Burnumu pencereye dayamış, bir şeyler düşünüyorum, fazlasını değil, yalnız bu kadarını verebiliyorum kendime. Işıkları yanan evler dolusu çocuk var hala dünyada ve bu beni artık mutlu etmek yerine endişelendiriyor. Onlar çocuk ve biz aynı anda yakıyoruz dünyayı. Kalbim, bana çekilmiş bir ihtar, ömrüm kadar uzun ve ben bir çocuk daha bunları bilsin istemem.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

KENDİNE HAS SERGİ

BİR SEMTE ADINI VEREN FABRİKA: BOMONTİ

13 MART - 12 NİSAN
DENİZ MÜZESİ

KENDİNE HAS

DENİZ MÜZESİ 1897

*SERGİ ÜCRETSİZDİR.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Enis Batur

rasathane notları

Bir ayrıntıya bakacaktım internetten, karşıma Attilâ İlhan'ın ölümünün ardından kızkardeşi ve yeğeniyle yapılmış bir röportaja denk geldim. Tanık olmuşlar ölümüne, başından sonuna meğer yanındaymışlar o gece.

I

Bir Hollywood yapımcısının tacizci geçmişinin açığa vurulmasıyla başlayan süreç bir salgın temposuyla yaygınlık kazanır olduğunda, bu haklı haçlı seferinin, sınırları doğru tayin edilmezse sağlıksız sıçramalara yolaçacağını yakın çevremdekilere söylemiştim. Roman Polanski'ye Paris sinematekinde saygı haftaları düzenlenmişken "sübyancı/tecavüzcü" damgasıyla programın iptal edilmesini haklı bir karar sayanlar, bu kez New York'ta, yüzlerce imzayla MOMA yönetimine Balthus'ün "Hayâl Kuran Therese" tablosunu sergilemekten vazgeçilmesi için başvuranlara da aynı hakkı tanıyacaklar mı, merak ederim. Balthus'ünki sapkınlıktan fazlası çıkışanların gözünde: Onu da, kardeşi Klossowski'yi de, yaşıyor olsalardı, tutuklansın diye işaret parmaklarıyla gösterebilirlerdi, gibi geliyor bana. Orada biter miydi cadı avı, hayır: Sıraya Lewis Carroll'ın lânetlenmesi ve yasaklanması koyulacaktı – sıkı bir geriyedönüş hazırlığı içinde yaşıyor "Dünya", matahmış gibi muhafazakârlığı yücelten reaksiyoner sözde düşünürlerin (Onfray'gillerin) çıkışlarına rastlıyoruz.

"Taciz"in her türlüsüne diklenilmeli tabiî. Kimseye bu bağlamda ayrıcalık tanınmasını beklemiyorum, ama işi "yapıt"ları hedef seçmeye kadar götürmek isteyenlere hoşgörüyle bakılmamalı. Tahrik edici olduğu gerekçesiyle *kadın*'ı gözükmemeye koşullandıran baskın eril dünya ile omuz omuza gelmekten başka bir sonucu olmaz o yasakçı yaklaşımın.

Öte yandan, "taciz"in sınırının belirsizliği dikkat çekiyor son yaşananlarda; sözgelimi "iltifat"ın bile kapsama alanına girme olasılığı var. Susturmak da tacizkâr davranış değil mi? İnsanlar biribirini *nasıl* ayartacak? Ayartmayacaklarsa, ilişkileri kendileri değil de başkaları mı kuracak – görücü usûlüyle ?!

Tehlikeli sularda dolaşılıyor. Kadınların "domuzunu elever" sloganını seçmeleri ayrıca çirkin: İnsanda hayvan aramanın çağı kapansın artık, Shoah'yı gerçekleştirenler hayvan mıydı?

II

Mehmet Ergüven, "phallus"ü odağında tutan sanat üzerine denemeleriyle bizim yazılı kültürümüzde, hele eleştirel üretim cephesinde öncülü olmayan bir yolun kapısını açmıştı. Uzunca bir ara sonrası çıkan yeni kitabı *Bakışlar*'ı oluşturan dört okuma denemesinin hangi tarihlerde yazıldıkları belirtilmemiş, dolayısıyla ötekilerle eşzamanlı mı bu ürünler bilemiyoruz, gelgelelim kadın gövdesi merkezde bu kez – üstelik kadın sanatçıların yapıtlarından hareketle: Neşe Erdok, Emel Şahinkaya, Nevhiz ve adını olsun duymadığım Feriha Tuğran arasında dolaşıyor Ergüven'in bakışı.

Görünen, giderek *gösterilen* çıkış noktasında burada. Ya varış noktasında ağırlığını koyan hangi asal öğe? Kitabın adına yerleştirilen kavram ipucunu veriyor: Bakan/bakılan ikilisi önünde belirsizliğini sunuyor "bakış" – kiminkinden sözediliyor: Yazarınkinden mi, bütün resimlerde varlığını koyan ressam(lar)ınkinden mi? *Bakışlar* başlığının altında "Bakışmalar" mı okunmalı bir de?

Ergüven'in Erdok okuması beni ressama döndürmeye yetti ("Berber-Burun" için zaten sıcak tuttuğum ilişkiydi). Sitesinde retrospektif dolaşırken bir otoportre durdurdu beni: Ergüven bu resmiyle karşılaşmamış olabilir mi? "Zurbaran'a Saygı"yla herhalde eşzamanlı, bir bakıma -Camus'ce söylersek- 'tersi ve yüzü' koşulunu dayatan yapıt, işte ayna'nın aynı'sı!

Attilâ İlhan da benim gibi doktor ya da ambulans istememiş, fark şurda: Fatma Tülin dinlemedi beni, dinleseydi ben de çekip gitmiş olacaktım şimdi.

III

Attilâ İlhan'la kopuş kavgamız öncesinde, tavrımla çelişkili bulunabilir, övgü dolu kısa bir portre denemesi yazmıştım. Bugün baktığımda iki hamlemi de yerinde buluyorum; kim ne derse desin. ***Kitaplarıma almadığım, bazılarının varlığını bile unuttuğum, çoğu gazetelerde çıkmış yazılarımı bir hurç-dosyada (!) topladım, orada bir de Attilâ İlhan'la Güneş gazetesi için yaptığım (1990 olmalı) küçük röportaj yer alıyor.*** Biriki rötuş gerekiyordu, yeniden yayımlamayı düşünüyorum bir dergide: 27 yıl önce nasıl telif geliri takviyelerine gereksinme duyuyorsam, bugün de öyle!

Öte yandan, pek küçük ama iyi bir röportaj bu. Kürşat Başar yönetiyordu kültür sayfasını gazetenin, haftada iki yazı ritmiyle bir dönem yazmıştım orada.

Bir ayrıntıya bakacaktım internetten, karşıma Attilâ İlhan'ın ölümünün ardından kızkardeşi ve yeğeniyle yapılmış bir röportaja denk geldim. Tanık olmuşlar ölümüne, başından sonuna meğer yanındaymışlar o gece. Gözlerim faltaşı gibi açıldı: Kriz benimkisiyle aynı işaret dilini kullanmış. Attilâ İlhan da benim gibi doktor ya da ambulans istememiş, fark şurda: Fatma Tülin dinlemedi beni, dinleseydi ben de çekip gitmiş olacaktım şimdi.

Herkes demeyelim, çoğu insan, sorulsa bir kalp krizi betimlemesi yapacaktır, klişe: Göğse fil basıyormuşçasına oturan ağrı, sol kolda uyuşma... Yanlış mı, hayır, tek "belirme biçimi" böyle gerçekleşmiyor(muş) enfarktüsün: Karın altında gaz baskısını andıran spazm, terleme, başdönmesi. Kriz geçirenlerin davranışları benziyor mu? Sanırım: John Berger'ın, Ernst Fischer'in kalp krizinden ölüşünü anlattığı metin Türkçeye çevrildi: Ernst-Attilâ-Enis: Pek benziyor üslûplar.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

başka yerde yok

bıktık bir alamete...

İstanbul'da yolcu gibi Uber çağıran taksiciler, gelen araçtaki şoförü darp etti. O da yetmezmiş gibi ellerindeki bıçakla şoförü tehdit ederek araçtan indirmeye çalıştı. (08.03.2018)

hem şehri lik çıkmazı

Rize Vakfı zaten Rizeli olan Yaşar Okuyan'ı "fahri hemşehri" ilan etti. (18.03.2001)

sıvıeği sıkıp, yağ fabrikası kurdu!

2001 krizinde firmasını kapatmak zorunda kalan esnaf Mehmet Koçoğlu, elinde kalan malları satmak için dükkanına astığı ve üzerinde "Kapatıyoruz" yazan bez afişi yeni bir iş alanına dönüştürdü. Farklı noktalarda "Kapatıyoruz" afişiyle kısa süreli mağazalar açıp mallarını satıyor, mallar bitince de mağazasını kapatıyor. Elalem dükkan açarken batadursun, Mehmet Bey dükkan kapata kapata turnayı gözünden vurdu. (12.11.2009)

3t'den uzak durun: tuz, tekme, tokat!

Türk Böbrek Vakfı gönüllüleri, Türkiye'nin temasını "Tuz" olarak belirlediği 8 Mart Dünya Böbrek Günü'nde Taksim Meydanı'nda hazırlanan dev tuzluğa "meydan dayağı" attı. Vakıf, "görülmeye değer" bu çalışmayla birlikte vatandaşları tuz kullanımına karşı uyarmış oldu. (08.03.2012)

"selamsız bandosu" gerçek oldu

Ankara'dan yola çıkan YHT'nin Sakarya'da duracağını düşünen Vali Hüseyin Avni Coş, başbakanın da bulunduğu kafileyi karşılamak için bir tören hazırlattı. Ancak durum bekledikleri gibi olmadı, tren durmadan geçip gitti. Vali Coş ve karşılama ekibi trene sadece el sallamakla yetindi. (25.10.2014)

Hazırlayan: Onur Koray Gülşen

dayak arsızı

Muğla'da polis merkezine gelen kişi, nöbet kulübesinin camını ve polis otosunu yumruklayarak "Ben dayak yemek istiyorum" diye bağırmaya başladı. Bu talebi karşısında şaşkınlık yaşayan polis, çay ısmarlayarak bir süre sohbet ettiği vatandaşı "dayak yememe" konusunda ikna etti. (07.05.2015)

sen misin beni öl dür meyen...

Mersin'de intihar etmek için tren raylarının üzerine yatan bir kişi, durumu fark ederek treni durduran makiniste "Niye beni öldürmüyorsun?" diye sinirlendi. Ölmesine mani olan makinistin kafasını taşla yaralayarak kaçtı. Yaralı makinist neye uğradığını anlamadı, kafasına yediği taş ve yaptığı iyilikle kaldı. (15.03.2011)

"pilot da olsan, o cezayı yazarım"

Kocaeli Rallisi'nde kent etabı geçişinde araçların motorlarından gelen gürültü nedeniyle vatandaşlar polise şikayette bulundu. Polisler yarış araçlarını durdurarak ehliyet ve ruhsat istedi. Bununla da yetinmeyip ceza yazacaklarını söylemeleri karşısında pilotlar büyük şaşkınlık yaşadı. Olay il emniyet müdürüne kadar gitti de polisler durumun farkına anca o zaman vardı. (30.07.2012)

"beyler, bir el atalım mı şu uçağa..."

Trabzon Havalimanı'nda kalkış yapmak üzereyken arızalanan uçak, aprona kadar itilerek götürüldü. (11.04.2013)

"dü şün celi" dolandırıcı

Binlerce kişiyi 511 milyon TL dolandırıp Türkiye'den Uruguay'a kaçan Çiftlik Bank CEO'su Mehmet Aydın yayınladığı ses kaydıyla ortaya çıktı. Hapse girmemek için Uruguay'a gittiğini söyleyen Aydın, mağdur ettiği insanlara "Geçmiş olsun" dileklerini iletti. (16.03.2018)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Efsane Aşkların Kadını

Benli Belkıs

Hicaz'dan İstanbul'a, Kahire'den Paris'e masal gibi bir hayat yaşayan, zarafeti ve güzelliğiyle sadece Türkiye'yi değil, dünyayı büyüleyen, ömrü boyunca aşkları ve evlilikleriyle gazetelerin manşetlerinden inmeyen Belkıs'ın hikâyesi...

DK DOĞAN KİTAP

Gökhan Dağıstanlı

tek mevsimlikmiş senle aşkımız

Harcanmış zamanları yeniden yaşayamazsın diyen her şarkıya kulaklarımı kapadım. Kalbe dokunan bütün anılarımızı santim santim yoluma seren beynimi durduramıyorum.

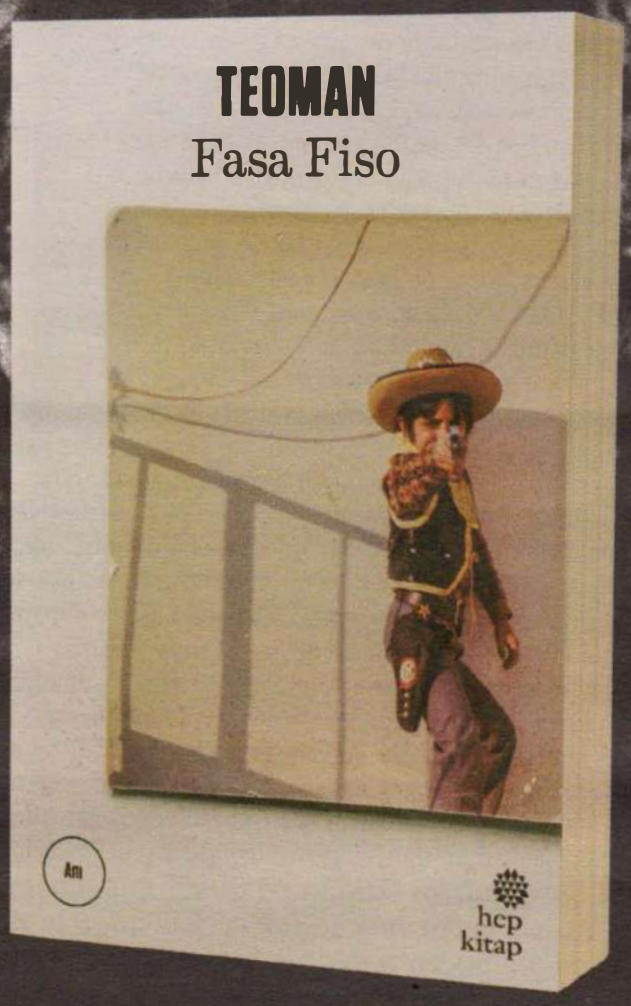

Yaşama hakkını kutsal bir çabasızlıkta bulan her canlı için harikulade bir diriliştir bahar. İnsanların şaşırmaktan bıkmayan bakışları arasında tabiatın yeniden doğuşudur. Sandalların denize inişi; yüklüklerin, koca kışın sırlarını örtmüş yorganlarla doluşu; bir meyve ağacının anne gibi bereketi; Tanrı'nın olanca nimetini insanlığa sunuşudur. Bir sonraki kışa en uzak mesafede duruşu bile tek başına yazdan çok daha fazla şiir fısıldar kulağımıza. Isıtmaktan yakmaya döndürünce yüzünü güneş, artık bir hastalığın başlangıcını anlatır. Yeşilin sarıya dönüşü çoğu zaman mutlak bir güzelliği tarif etmez. Güzel gözükse de hala, o kadar canlı değildir artık. Şükür ki yaka paça bir gidiş değildir bu. Ama demlene demlene, yani otura otura yaklaşan bir ölümü haykırır. Sonbahar ise bir cenaze merasimidir aslında. Gökyüzünün, biten bir seneye bıraktığı ilk gözyaşlarıdır. Evet, yaz yağmuru, kış yağmuru bambaşkadır. Gülerken ağlamak başka, hüzünden ağlamak başkadır. Kışın ayak sesleri her gün biraz daha üşütürken kulakları, yazın yaktığı ne kadar yeşillik varsa toprağa serer bu mevsim. Her şeyden tat alana bir pardösü, bir şemsiye olsa da yükü, binlerce Fatiha'nın eşliğinde nice kalpler solar. Daha bir acıklı okunur minaralerde ezan. Dikkatini çekti mi bilmem, musalla taşları en çok bu mevsimde dolar. "Düşmez-kalkmaz bir Allah" derken ağacın yaprağı, toprakla kavuşma anını hüzünlü bir tevekkülle beklemektedir. Çünkü olmayacak duaya amin demez tabiat, bunu sadece biz yaparız. 40 sonbahar görsek de yazın büyüsü kör eder gözümüzü. Adımız gibi bildiğimiz bir gerçeğe bile algımızı kapatırız. Seninle bunları uzun uzun konuşmuşluğumuz var. Yitip gidenlere kadeh kaldırmışlığımız, özlemekten gözyaşı dökmüşlüğümüz var. ***Şimdi bir de bizim iklimimizi düşün; yazlarımız sıcak ve kurak, kışlarımız soğuk ve kar yağışlı. Ama inkar edemeyiz geçen nefis bir bahardı. Ne olur inkar etme, tadı damağımızda kaldı.*** Sonra sıcaklık farklarına dayanamadık, çöl oldu kayalıklarımız. Kum gibi döküldük. Neresinden baksan güzel insanlardık. Tatlı bir düşün içinde ne kadar yaşanabilirse o kadar yaşadık. Günebakanın güneşi arar ya gözleri, biz de o misal birbirimize dönmüştük yüzlerimizi. Ama ya çok yakınlaştık ya haddinden fazla uzaklaştık. Bir kez daha kahverengiden yeşile dönerken ağaçlar, yani en güzel zamanlarımızın mevsimi gözümüzün önünde yeşerirken, biz ya kuraklıktan ya kara kıştan sebep tutuşup yandık. Heyhat! Tek baharlıkmış ömrümüz. Bahardan yaza geçerken, çiçek kokan birer ölüydük. Sonra ne yaşadıysak unutup gömmem gibi bir ölüm daha beklendi benden. Hem de "hadi bir daha" derken solan ortanca, yazın sarısına sıçrayan kan kırmızı gelincik, nefesi sonbahara yetmeyen papatya hep kader ortağımızken. Haksızlık etmek istemem ama belki sen de kendi arkana geçip nefesinle çiçeklenen dallarım kurusun istedin. Şimdi bir serçe gibi, yalnızlıktan donmuş kanatlarımı kedilerle ısıtacak kadar cesur, yaşamak için sadece Tanrı'dan medet umacak kadar çaresizim. Şu yan yana gelemediğimiz dünyada kaç meridyen varsa var. Bizim seninle hayatlarımız paralel gelişti. Hep duyduk kokumuzu ama uzanmadıkça bir türlü dokunamadık birbirimize. Birimizin kolu inince diğerimizinki havada kaldı. Yeterince eğilmeyen eksenimiz tutup bizi kederlere saldı. Sana bir coğrafya dersinden çok daha fazlasını anlatıyorum. Ve inan Tanrı'nın bu düzenini anlamıyorum. Koca koca gezegenler bile birbirlerini çekerken aramızdaki bu itiş kuvvetinden bahsediyorum. Mesafelerden münezzeh, kütlelerimizle ilgilenmeyen, katsayısı değişken şu korkunç itiş kuvvetinden. Hani tam sarılacakken, tam geçti artık derken, yaralarımızı dudaklarımızla saracakken, hani hiç yoktan gelen, hani kalbimi lime lime eden... Tabiat kadar bilemeyiz yer çekimini. Ne kadar yürüsek, ne kadar sıçrasak ve geri düşsek yine de bilemeyiz. Yani yüzlerce yaprak, daldaki yaşamları en ufak bir merasim olmadan son bularak gözümüzün içine baka baka yere düşse; göğe doğru uzanan her hareket sonunda yerde bitse, biz bu çekimi anlamayız. ***Yüzlerce heyelan görsek, hatta bir göktaşı yana yana yamacımıza inse, olmaz sevgilim. Üstelik biz, bu çekime karşı sevdik birbirimizi. Göğe doğru zorladık şartlarımızı.*** Oysa etimiz ne budumuz neydi bizim. "Kimin gücü yeter buna" diye düşünmedik çünkü sınırı yoktu hevesimizin. Belki de bir merkezkaç kuvvetiydi, beni boyuna senden uzağa atan. Etrafında dönmeyi bıraksam bir ihtimal yatağına düşecekmişim gibi. Ben seni düşünürken hızlandıkça, senden doğru esen bir rüzgarın şiddeti arttı. Beni çektiğin kadar yakın, ittiğin kadar uzak bir hal bu. Sana bir fizik dersinden çok daha fazlasını anlatıyorum. Harcanmış zamanları yeniden yaşayamazsın diyen her şarkıya kulaklarımı kapadım. Kalbe dokunan bütün anılarımızı santim santim yoluma seren beynimi durduramıyorum. Çok ama çok hasret çektiğimiz bir an, karabatakların kanatlarına yapışan mazotlu bir denizi seyrederken bile olsa hatırla beni. Yüzlerce yıldır kirletilen bir maviliğin üstünü sıyır ve gör düşlerimi. O, kıyısında saniyeleri vurmadan geçen saatleri tekrar say. Bir rakı kadehinin esaretinde, ellerinde bul ellerimi. Kendime ölü desem de bu ölmekten değil. Bir kere ellerini tadan, bir kere dudaklarından öpen, sensizken bir daha "yaşıyorum" demez. Bakışlar umutsuzdur gözlerine bakılmıyorsa. Bazı şeylerin tadı manasını geçer. Artık ne öpücük öpücüktür, ne sarılma sarılma, ucu sana dokunmuyorsa...

Beni çektiğin kadar yakın, ittiğin kadar uzak bir hal bu. Sana bir fizik dersinden çok daha fazlasını anlatıyorum.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

O küçük izler,
o küçük anı parçaları...
Teoman'dan hayatına dair...

Çocukluktan rock yıldızlığına uzanan yolda, bazen eğlenceli, bazen bunalımlı, bazen kavgalı gürültülü ama hep sıra dışı bir hayat hikâyesi...

hep_kitap
hep_kitap
hepkitapp

hepkitap.com.tr

Genel Dağıtım PUNTO

hep
kitap

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kaan Koç

güzele lanet

Toplar birbirine çarpacak, bantlardan seken, kendi etrafında dönen, ışığın yansımalarını üstünde taşıyıp sonra kaybeden toplar birbirine vura vura zamanla aşınacak. Ve sen, oyuncunun elindeki sopa parçası, bir köşeye bırakılacaksın.

Güzel anılar mı daha çok yakar canımızı yoksa acı olanlar mı? Geçmişimin arasında dolaşan bir hayalet gibi, elimde kanı parmaklarımın arasından, üstüne basıp ilerlediğim halılara süzülen bir kandille, bu soruyu soruyorum kendime. Kendimin hatırası oluyorum. Yapabildiğim bu. Geçmiş günlerime dair tek hatırladığım şey kendimim. Tek hatırlamadığım şey de ben. Ne bir yüz ne bir isim ne de bir renk yer etmiş hafızamda. Yeryüzünde binlerce delik açarak, toprağın bir üstüne bir altına girip çıkan solucan, mümkün mü kendine rastlaman? Var mı bir yolu, tünelleri hangi sırayla kazdığını bulmanın? Kayboldum. Oynadığı ilk saklambaçta, tastamam başarılı olmak için, geçtiği her kapıyı üstüne kilitleyip yok olan bir çocuk gibi.

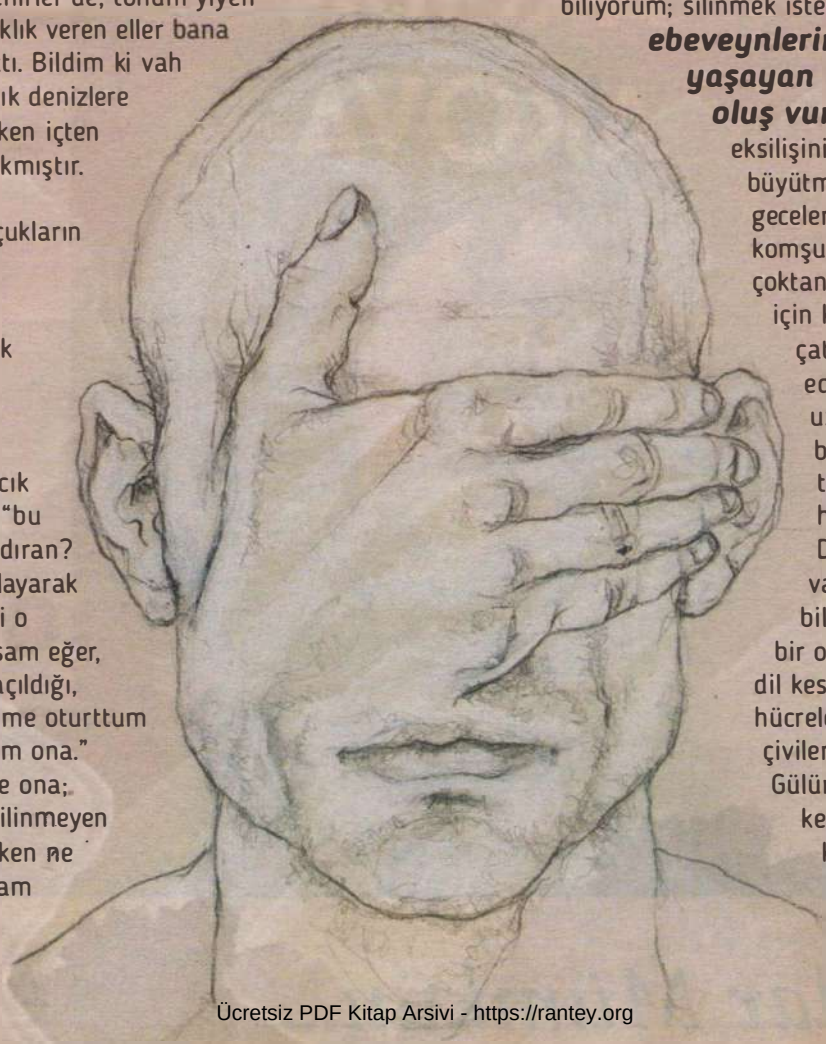
Hiçbir gerçek zaman yoktur ki boğazına geçmişin parmakları yapışmasın. Hiçbir şimdi yoktur ki beyaz gömleğine yok olmuşluğun kanı bulaşmasın. Ben, sevdiğim her şeyi okşamak, dürüstlüğümü ve silahsızlığımı belirtmek için tokalaşmak, başımı düşlere teslim ederken yanağımın altına koymak ve bu kelimeleri yazmak için kullandığım ellerimi ne yapacağım? Kendimle ne yapacağım? Ah filozofların ve kumarbazların kadim sorusu; nerede duracağım? Mühim olan yolculuk derdi bu vesveselerime cevaben, hayat hakkında azıcık bilgi sahibi olan herkes. ***Ama ben, gözlerim bağlı ve kulaklarım tıkalı getirilip bırakıldığım bu yerde, bu yürüyüşün amacını bilmeden ayaklarımı ne hevesle kullanacağım?*** İyimserlerin, uzaktan bakan gözleriyle yemyeşil gördüğü bu arazi, her şeye yaklaşıp dokunmaya çalışan bana taştan geliyor. Her şey taştan, her şey dekor; adına mavi gökyüzü dedikleri uçurum da nefes aldığı söylenen erik ağaçları da, dibine yaklaşınca serinliğini yüzüme sıçratır gibi yapan nehirler de, tohum yiyen böcekler de. Dokundum ve tanıdım; sıcaklık veren eller bana soğuk suları, tatlı sözler ağrıları hatırlattı. Bildim ki vah her şeyi karşı kutbu yaratır, bildim ki açık denizlere gidecek adam kapıda karısıyla vedalaşırken içten içe çoktan kendini denizin kollarına bırakmıştır. Vah, koştuğumuz gelecek, hafıza kaybı yaşadığımız dünler ofisini kuşatan kurtçukların karnını doyuracak bir dosyadır. Gelecek ters yoldadır.

Güzel insanlar mı yakar daha çok canımızı yoksa elinde hep bir iç bıçak taşıyanlar mı? Var mıdır bir yüreğin bir başka yüreği didiklemesinden büyük katliam? Var mıdır bir yüreğin, yumuşacık kanatlarıyla bir yüreği sararken akıttığı "bu an geberdi" kanından daha koyu bir baldıran? Sen, mutluluğun peşinden kendini paralayarak koşan okuyucu, hatırladın mı ne demişti o sakalsız yalvaç? "Eskiden, iyi anımsıyorsam eğer, bir şölendi yaşamım, bütün yüreklerin açıldığı, bütün şarapların aktığı. Güzellik'i dizlerime oturttum bir akşam ve acı buldum onu. Ve sövdüm ona." Ben de düştüm Rimbaud ne dediyse işte ona; şölenlerin ağızda bıraktığı ve bir türlü silinmeyen o buruk üzüm tadı, dilimden içeri giderken ne yaşattıysa bana, geçip gittikten sonra tam tersini taşıttı bir ömür. ***Yok olup gitti var olan, yok olup gidecekti var olan, yok olmak için var olacaktı henüz var olmayan.*** Nihilistlerin zihin azabına rağmen gönül rahatlığıyla söylediği cümleleri de söyleyemedim. Sıramı bekledim. Gözlerinin önünde uçup giden kuşların dilinden anlamayan bir evin çatısı. Bir ağacın gövdesi, çatır çatır kırılan dallarına artık bir damla bile su yürütemeyen. Bir istekanın topa vurduktan sonraki endişesi; hareketin başladı ve küs kendine. Toplar birbirine çarpacak, bantlardan seken, kendi etrafında dönen, ışığın yansımalarını üstünde taşıyıp sonra kaybeden toplar birbirine vura vura zamanla aşınacak. Ve sen, oyuncunun elindeki sopa parçası, bir köşeye bırakılacaksın.

> ***Denizin bir kez öldürdüğünü gören adam, bir daha asla serinlemek için bırakamaz kendini sulara.***

"Eğer, ölümün her an ve her yerden gelebileceğini kabul edersem, bencilliğimden gelen şimdi ve burada'ya ilişkin tembelliğim kaybolur," diyordu Martin Heidegger. Tembelliğin kaybolmasından sonra ne geliyor peki Martin? "Hakiki bir soru, bulunmuş bir cevapla ortadan kalkmaz," diyordu yine o. Şimdi ve burada'yla kesersem bağlarımı, yolumu kuşatan bu çiçek görünümlü taşlar, bu değerli av hayvanlarına benzeyen pırıl pırıl taştan başlar, doğanın birer armağanına mı dönüşecek? Koşup sarılacak mı onlara, kaburga kemiklerinde herkes gibi hiçe geçmiş bir ömrün törpü izlerini taşıyanlar? Dönüşsün, varsın dönüşsün. Denizin bir kez öldürdüğünü gören adam, bir daha asla serinlemek için bırakamaz kendini sulara.

Ve keşke Proust kadar soğukkanlı bakabilseydim zamana. Tutup suyunu çıkartmayı, posasını başka özsuyunu başka yüce işler için kullanabilmek isterdim. Zihnim de yüreğim de yok oluşumu sakin gözlerle izleyebilecek maharette olsaydı. Ama yok. Eriyip gidişine tanık olduğum, bunu kederli gözlerle seyrettiğim her şeyde beni vuran gerçeğin ne olduğunu da biliyorum; silinmek istemiyorum. ***Tıpkı vahşi doğada ebeveynlerinden öğrendiklerini taklitle yaşayan bir hayvan gibi, beni yok oluş vurdu taklit genimden.*** Ananemin eksilişini taklit ediyorum, annemin oğul büyütmesinde geçen zamanı, babamın geceleri koltukta unuttuğu hırkasını, komşuların taşınıp gitmiş olmasını çoktan, bir zamanlar oyunlar oynamak için korkusuzca çıktığımız binanın çatısı artık hiç açılmıyor, onu taklit ediyorum, büyüdüğüm evin duvarlarına uzun yıllardır top çarpmadı, haber bültenlerinde her gün yeni isimler, hiç tanımadığım oyunlar ve oyuncular, haber bültenlerini taklit ediyorum. Dünyadan geri çekilişini, dibine kadar var olanların. Bu yolculuğun gittiği yeri biliyorum ben, siz de biliyorsunuz. Ama bir omerta bu, bir sessizlik anlaşması, bir dil kesiği; biliyoruz, çivi çakmak için tüm hücrelerimizle savaştığımız bu hayatta, bütün çivilerimizi kendi tabutumuza çakıyoruz. Gülünç. Hayranlıkla seyrediyorum sizi ve kendimi, hayranlıkla seyrediyorum sizde kendimi. Ne kadar küçüğüz. Ve hep gözümüzden kaçacak kadar küçük olan bizler, ne kadar da güzel...

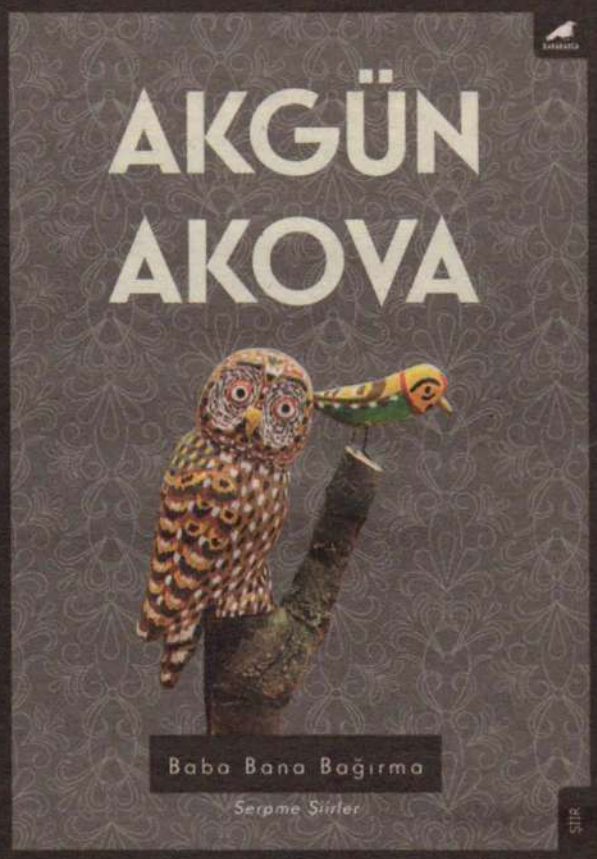
Çizim: Salvatore Bruno

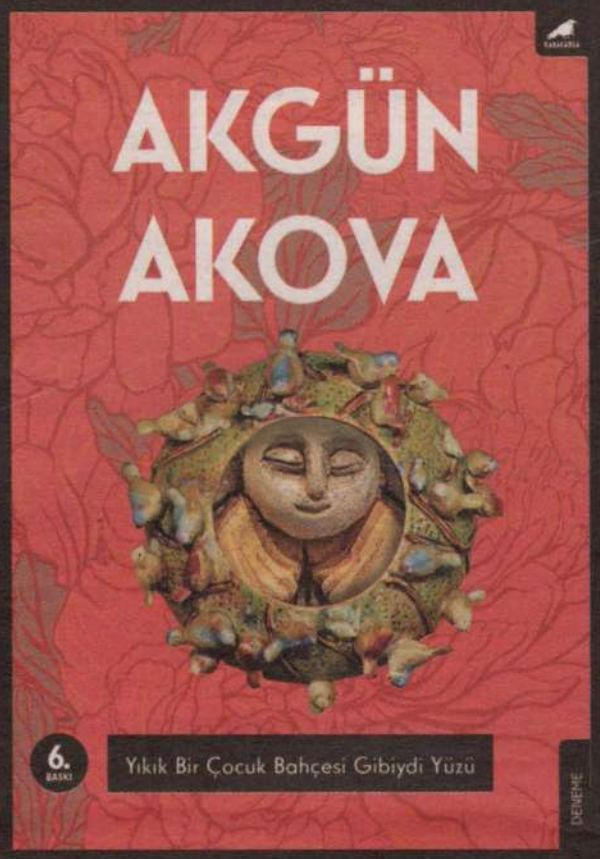
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

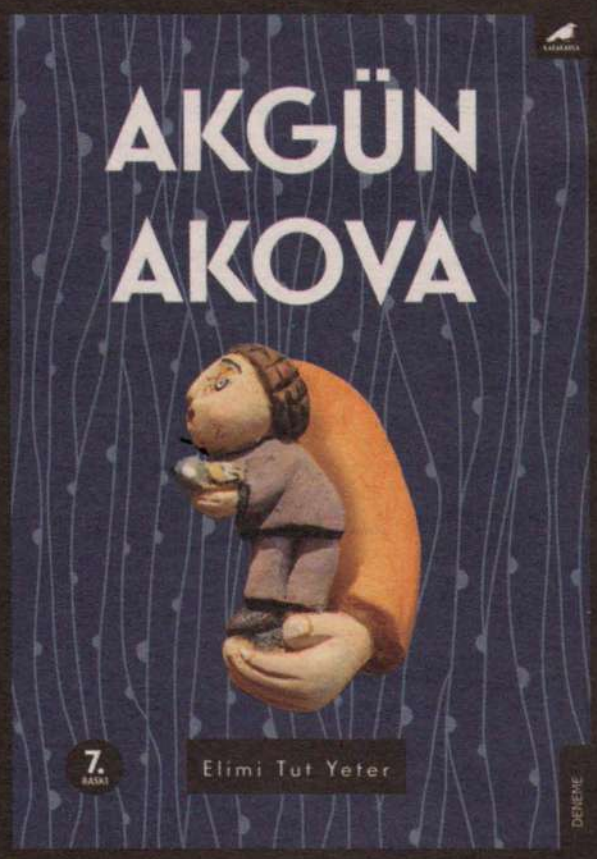
AKGüN AKOVA

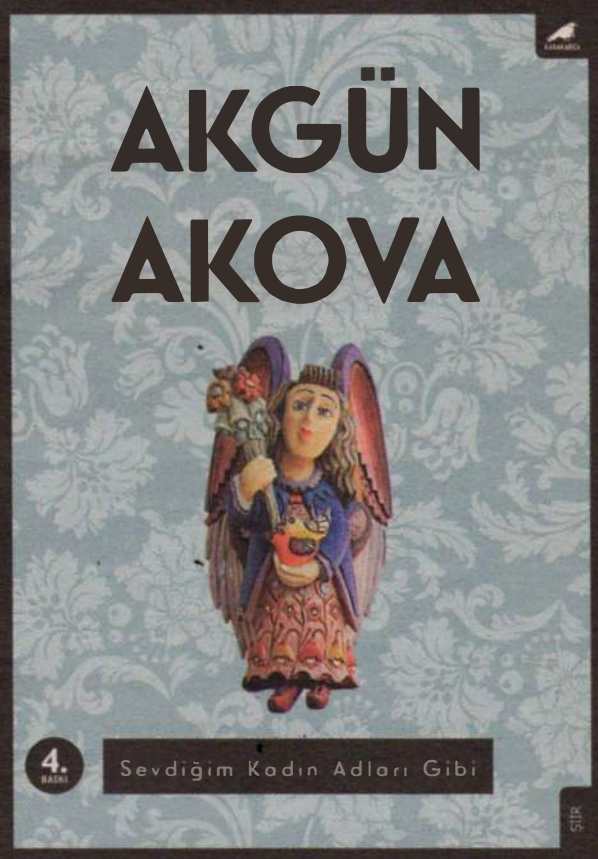
Tüm kitaplarıyla **KARAKARGA YAYINLARI**'nda

karakarga.com
karakargayayinlari
karakargayayin
karakargayayinlari

Başka Dünyalar Mümkün

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

KARAKARGA Yayınları

Aylin Balboa

havuz

Eskiden, çok eskiden bir gün. Hava günlük güneşlik. Bir aile dostunun evine gitmişiz. Ev çok kalabalık, bir kutlama olmalı. Herkes neşeli, aynı zamanda telaşlı, bir koşturmaca hali var etrafta. Yemek hazırlığı, çatal bıçak sesleri. Arka bahçede kocaman bir havuz var ya da ben küçük olduğum için bana büyük geliyor. Bir havuzla karşılaşmayı beklemiyordum, çok seviniyorum. Annem hazırlıklı gelmiş. Çantasından mayomu çıkarıp hızlıca giydiriyor üstüme, koşarak suya atlıyorum. Kimse benim için endişe etmiyor, iyi yüzerim çünkü, kendimi bildim bileli yüzerim. Havuzda başka çocuklar da var. Hemen kaynaşıyor, gülüşüp eğleniyor, suyun tadını çıkarıyoruz. Kenarda bir çocuk tek başına topuyla oynuyor. Fark edince "Sen niye yüzmüyorsun" diye soruyorum, cevap vermiyor. Havuzdakilerden biri "O yüzme bilmiyor ki" diyor. Sonra hepsi birden "Hüseyin yüzme bilmiyooor, Hüseyin yüzme bilmiyooor" diye dalga geçiyorlar onunla. Üzülüyorum Hüseyin'e, bu güzel havada suya giremiyor oluşu içime dokunuyor. Ama sonra derhal oyuna dalıyorum yine. Çocuğum çünkü. ***Çocukların kederi çok uzun sürmüyor. Aradan ne kadar zaman geçtiğini bilmiyorum. Dediğim gibi, çocuğum çünkü, zamandan ne anlarım.*** Bir kadın havuz kenarına gelip "Hüseyin'i gördünüz mü?" diyor bize. "Şurada topuyla oynuyordu" diyorum. Gösterdiğim yerde değil Hüseyin. Bir süre önce oynadığı topsa suyun üstünde. "Hüseyin!" diye çığlık atıyor kadın. Suyun mavi pırıltılarının üstünde yavaş yavaş salınan topa bakıyorum. Evin içindeki kalabalık, havuzun etrafına doluşuyor. Kırmızı bir top, kendi kendine suyun üstünde. Bir adam elbiseleriyle havuza atlıyor. Çarpmanın etkisiyle top bana doğru geliyor. Çığlıklar duyuyorum. Diğer taraftan başka bir adam atlıyor. Suyun içine dalıp dalıp çıkıyorlar. Neler olduğunu anlamıyor, topa doğru yüzüyorum. Yakalıyorum topu. Kıpkırmızı bir top. Adamların biri kucağında bir çocukla suyun dibinden çıkıyor. Çığlıklar öyle yükseliyor ki kulaklarım acıyor. Tam o anda biri beni tutup havuzdan çıkarıyor. Babam. Annemin kucağına veriyor hemen. Benim kucağımda bir top, kıpkırmızı, bırakmıyorum onu. Kalabalığın arkasında kalıyoruz. Annem kafamı koynuna bastırıyor. Neler olduğunu görmek, anlamak istiyorum ama öyle sıkı bastırıyor ki hareket edemiyorum. Saçlarımdan süzülen suyun annemin elbisesini ıslatışını izliyorum sadece. ***"Kalbi durmuş" diye bir ses duyuyorum çığlıkların arasından. "Kalp masajı yapın" diyen başka bir ses. Anneme "kalp ne demek" diye soruyorum, cevap vermiyor.*** Çok korkuyor annem, hissediyorum. Gövdesinin içinde gümbür gümbür çarpan bir şey var. Kucağımdaki kırmızı topun altından bir elimle kendi göğsüme dokunuyorum. Gövdemin içinde gümbür gümbür çarpan bir şey var, demek ki kalp buymuş diyorum içimden. Fena halde ağlamak istiyorum ancak o esnada ağlayıp işleri daha da zorlaştırmamam gerektiğini nasıl oluyor bilmiyorum ama seziyorum. Annemin koynuna başımı biraz daha bastırıp gözlerimi kapıyorum. Daha fazlasını görmeyi artık ben de istemiyorum. O güne dair bir tek bu anlattıklarımı hatırlıyorum. Öldü o gün Hüseyin. Kalbi durmuş çünkü. Kalp durunca ölünürmüş. Yaşamak için kalbin atması gerektiğini böylece anlıyorum. Hüseyin'den önce ölmek yoktu, Hüseyin'den sonra çok kişi öldü. Bazen her şeyi o başlatmış gibi hissediyorum. Ölümün ne olduğunu kaç kişi ölürse ölsün anlayamayacağıma artık ikna oldum. Ama yaşamanın ne demek olduğunu biliyorum. Hüseyin öğretti bunu bana. Arkadaşlığımız çok kısa sürse de o öğretti. Kalbimin yerini de. Bu ara sık sık hala atıyor mu diye kalbimi yokluyorum. Rüyalarımda kocaman, rüyalarımda küçücük bir havuzda boğuluyorum.

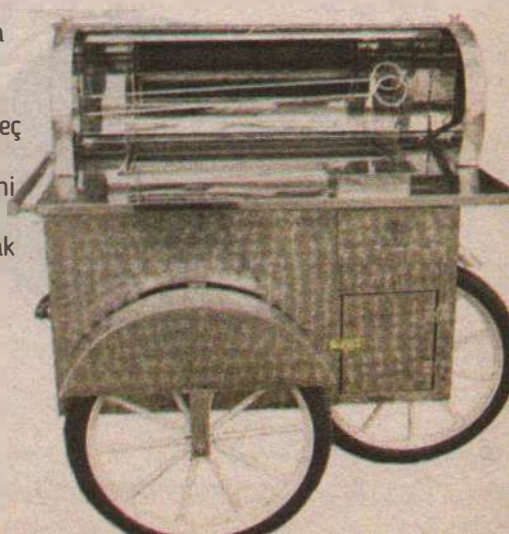
Ölümün ne olduğunu kaç kişi ölürse ölsün anlayamayacağıma artık ikna oldum.

Nihat Sırdar

kokocuyuz

Havada kesif bir tezek kokusu var. Babamla birlikte Sütlüce'ye gidiyoruz. Herhalde 9-10 yaşlarındayım. Meşakkatli ama sonucu muhteşem bir yolculuk bu. O yıllarda, bugün kongre merkezi olan yer İstanbul'un en büyük mezbahasıydı. Memleketin dört bir yanından gelen hayvanlar burada kesilip dağıtılıyor. Hayvancılık konusunda henüz Uruguay'dan dana ithal edeceğimiz veya hayvancılık yapacağım diye 100 bin kişiyi 510 milyon lira tokatlayıp kaçacak tosuncukların aklımızdan geçmediği yıllardayız. Ucuz et ve kıyma Zeytinburnu'ndaki -bugün yerinde asortik isimli siteler yükselen- Et ve Balık Kurumu'ndan tedarik ediliyor. Samatya'dan trene binip Zeytinburnu İstasyonu'nda iniyor, oradan gişeye benzer bir yerin önünde sıraya giriyor, kıymayı, eti ucuza alıyoruz. ***Peki Sütlüce'de ne işimiz var? Hedefimiz kokoreç. Aylardan nisan. Bahar gelmiş, kuzu mevsimi başlamış.*** Mezbahada kesilen hayvanların bağırsakları Sütlüce'nin arka sokaklarındaki köhne yerlerde temizlenip sarılıyor. Bir su hortumunun ucuna takılan kokoreç iki tarafından bu şekilde temizleniyor. Sonra içine uykuluk yerleştirilerek sarılıyor. Uykuluk ayrı bir maliyet olduğundan ucuza gelsin diye başka şeyler de konulduğu oluyor elbet. Ancak ortası uykuluk olan kokoreç haliyle daha mâkbul oluyor. Sütlüce'ye kadar gelip alma sebeplerimizden biri bu. Yerinde yapılırken görüyor, içine ne konulduğunu biliyoruz. İkincisi son derece ucuz. Ve muhteşem final: Eve gelen kokoreç annem tarafından halkalar şeklinde kesilip, zeytinyağlanmış tepsiye yerleştiriliyor. Üzerine hafif kekik ve direkt fırına. Çocukken yediğimiz o kokoreçlerin lezzetini bulmak bugünlerde çok güç. Onlarca tavsiye kokoreç uğruna yapılmış kilometreler, bozulan mideler ve motorlar... Benim gibi pisboğazsanız bunlar gayet normal. Yani ödenmesi gereken bedeller. Ama insan bedeller ödeyerek sonuca ulaşır değil mi? İlk sonuç, babası muhtemelen benim babamla gidip kokoreç aldığımız Sütlüce'deki kokoreç sarma dükkanlarında çalışmış, Makedon ustalardan bu işin eğitimini almış Oğuzhan. Oğuzhan'ın babası Aliş Usta yıllarca kokoreççilik yaparak oğlunu okutmuş. Okusun diye canına da okumuş aynı zamanda. Peşine adamlar takmış okuldan kaçmasın diye. Ameliyat teknikeri olmuş bizimki. Sonra Aliş Amca hastalanmış. Apar topar gitmiş bu dünyadan. Ama Oğuzhan'ı rüyasında iki kez ziyaret etmeyi ihmal etmemiş. "Bu mesleği öldürme. Kokoreççilik yap," demiş. Bir kere olsa neyse. İki kez olunca Oğuzhan "Var bunda bir iş," diyerek bırakmış işini. Dolapdere Bülbül Mahallesi'ndeki babadan kalan dükkânı kokoreççi yapmış. Mimar arkadaşlarının tasarladığı mahalleye göre asortik görüntülü dükkân önce komşu esnafın dalga geçişlerine maruz kalmış. Sıva bırakılan duvarlar için "Paran yoksa boyayı biz alalım," diye takılmışlar. Ama Oğuzhan sabahlara kadar çalışarak kendi elleriyle sardığı kokorecin tadını tutturmayı başarıp müşteri akmaya başlayınca anlamışlar mevzuyu. Şimdi herkes mutlu, herkes birbirine yardımcı. Ablasıyla birlikte avuç içi kadar dükkânda Türkiye'nin açık ara en iyi kokoreçlerinden birini kendi elleriyle pişirip servis ediyor. Dükkânın adı Ozzie's. Önceden arayıp kokoreç için rezervasyon yaptırmanız gerekli. Çünkü bitiyor. Fabrikasyon değil, el emeği, göz nuru. Gencecik bu kardeşimiz resmen bir Türk lezzetini yeniden yaratıyor. Olur da Ozzie's "Kalmadı kokoreç" derse o zaman adres Sirkeci. Büyük Postane'ye sırtınızı verip sol tarafa dönerseniz, 100 metre ilerde Kral Kokoreç'i göreceksiniz. Zaten 50 metre kala kokuyu takip etmeniz yeter. "Bana bir dolma" deyin ve gerisine karışmayın. Oralara kadar gelemem, İzmir'i terk edemem diyenler içinse adresimiz Asım Usta. 1960 yılında seyyar arabada başlamış işe Asım Usta. Çamdibi'nde kime sorsanız gösterir. Santrfor Cihan ve Forvet Eyüp iki dükkânda dönüşümlü hazırlıyorlar kokoreci. Cihan uzun yıllardır Balıkesir'de mal aldıkları kasap haricinde bir yere gidememiş meslek aşkından. Öğlen 2'ye kadar giderseniz "Bomba istiyorum" demeniz yeterli. Bu güzel nisan ayını kokoreçsiz geçirmemenizi diliyor, içine domates, biber basılan kokoreçlerden uzak günler diliyorum. Afiyet olsun.

Çocukken yediğimiz o kokoreçlerin lezzetini bulmak bugünlerde çok güç.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bu bir ilandır.

METRO
TOPTANCI MARKETİNİZ

SATIR ARASINDAKİ SOFRALAR

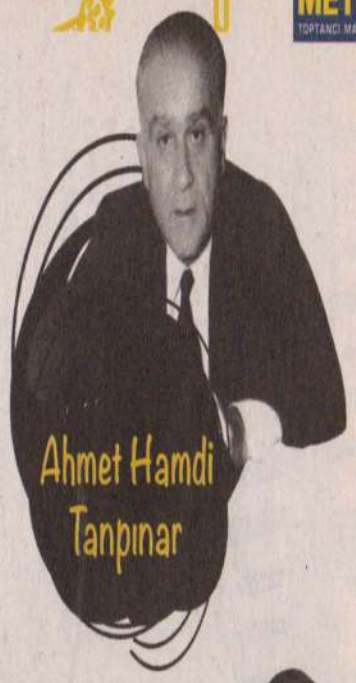
#BENTÜRKMUTFAĞI

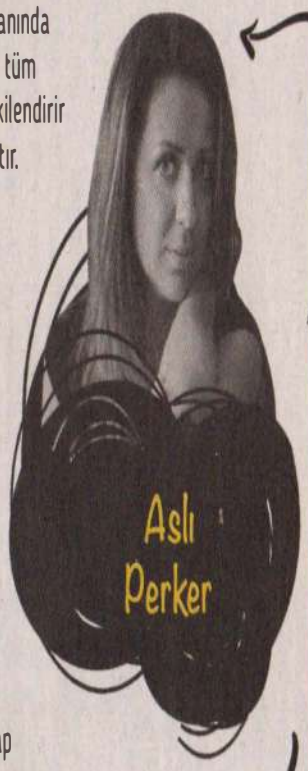
"Sofranın etrafında yedi kişiydiler." Halit Ziya Uşaklıgil'in Mai ve Siyah'ı böyle başlar; bir yemek sofrasında oturan yedi kişiyle. "Dört saat hep içilmiş, bir saat hep yenilmiş" bu masa, etrafında oturanlar hakkında ipuçlarıyla doludur. Elma kabuklarıyla oyalananlar, kahve içenler ve yemeği bitince sandalyesini masadan uzaklaştıranlar... Her birinin karakteri bir yemek masası etrafında şekillenir ve bu sofrayla birlikte Türk edebiyatının en ünlü eserlerinden biriyle tanışmış oluruz.

Elif Şafak'ın Baba ve Piç'inde aşure, sayfa arasında adı geçen bir tatlı olmaktan çıkar ve hem bizzat kendi hikayesi anlatılarak hem de tarifiyle çıkar karşımıza. Bir çocukluk hatırlatıcısı, umudun, her fırtınadan sonra elbet açacak olan güneşin temsili, yara iyileştiricidir.

"Peki şimdi ne yapacağız?" sorusunun cevabı, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Huzur'unun sayfalarında, bir balık sofrasında; "Evvela içeceğiz... Sonra bu güzel denizin bize hediye ettiği şu balıkları yiyeceğiz. Ve şu bahar saatinde bu lokantada, bu denizin karşısında olduğumuza şükredeceğiz."

Aslı Perker, Sufle romanında hayata dair neredeyse tüm duyguları yemekle ilişkilendirir ve yemek yoluyla anlatır. Mutfak artık sadece mutfak değildir bu eserde; bir arınma aracı, bir yara sarıcı, kalp ve hayal kırıklıklarından kurtulmanın ilacı, olumsuzluklardan kaçışın bazen tek yolu halini alır. "Suflenin ortası her çöktüğünde kendi yaşamını gören" Lilia'nın ruhuyla bir kap sufle arasındaki bağlantıyı görürüz her satırında.

Bazı kitapların bazı cümlelerini okurken, bize kendi geçmişimizden sesleniyor gibi gelir. Mahir Ünsal Eriş'in Bangır Bangır Ferdi Çalıyor Evde kitabında da bize böyle seslenen bir bölüm var; "İkişerli paylaştırılmış dört yumurta yemeğimiz. Üstünde biraz pul biber, biraz kimyon. Çoğunlukla tavadan yiyoruz, bazen de tabaklarımızdan iki iki. Annemin misafiri var bugün, güzel tabakta geliyor önümüze her günün emektar yumurtası o yüzden. Sarısına ekmek batırarak başlıyoruz ikimiz de. Sarı patlıyor ve start veriliyor, yarışırcasına yiyoruz. İçeriden kadınların sesleri geliyor bir yandan."

Mutfak yazmak için mutfağı sevmek de gerekiyor elbet. Selim İleri, bunun edebiyatımızdaki en iyi örneklerinden. Yemek-sofra anılarını anlattığı iştah açıcı üç kitabı olan İleri, hem bir paket akide şekerini ağız sulandıracak şekilde anlatıyor hem de altı tanesi pahalı oluyor diye enginar yemekten feragat eden annenin buruk hikayesini...

Orhan Pamuk'un Masumiyet Müzesi'nde karakterimizin annesiyle balık yediği satırları okurken birkaç cümlede de olsa o sofrayı, o tabağı, o balığı tabir yerindeyse "görürüz"; "Ertesi gün söz verdiğim gibi öğle vakti Satsat'tan çıkıp yürüyerek eve gittim ve annemle barbunya tava yedim. Annemle bir yandan tabaklarımızdaki balıkların pembemsi bir zar inceliğindeki nefis derilerini ve yarı saydam ve narin kılçıklarını çalışkan bir cerrah dikkatiyle ayıklıyor, bir yandan da nişan hazırlıklarını ve "en son havadisleri" (onun deyişi) gözden geçiriyorduk. (...) Ahçı Bekri çocukluğumuzdan beri balığın üstüne, bastırır diye yenmesi gereken şehriyeli pilavı -hiç değişmeyen bir kuraldı bu- sofraya getirince, neşesinin nedeni balıkmış gibi, annem birden yaslı bir havaya büründü."

Aylak Adam'da yemek masası etrafında gelişen bir aşk hikayesi izleriz. Küçük Semra'nın C.'ye duyduğu aşk, aile yemekleri sırasında gelişiyor da denebilir. Tabağına, C.'ye verebilmek için dokunmayan Semra'nın, makarnasını C.'den önce babası alıp yediğinde duyduğu kızgınlık ve hayal kırıklığı, o bir tabak salçalı makarnayla anlatılmıştır.

Füruzan'ın Sevda Dolu Bir Yaz kitabında bir kahvaltı masası bölümü vardır ki o kahvaltı sofrası gözlerinizin önünde kurulur. Mermerden koca bir sofraya sırayla gelir kahvaltılıklar; "Bir bardak, iki reçel tabakçığı, üç cins peynirin sıralandığı büyük piyata tabak, suya bırakılmış tereyağı, gümüş kabında yumurtam, üstü peçeteyle örtülmüş kızarmış ekmek sepeti..."

Hazırlayan: Özge Doğan

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

fotoğrafın hikayesi

Balon satan bu çocukların fotoğrafını 27 Şubat 2017'de Antalya'nın Konyaaltı sahilinde çektim.

Sahilde geziyordum ve bu iki baloncu çocuğu uyur halde görünce çok heyecanlandım. Doğru açıya geçmek için hızlıca hareket ettim. Bir yandan da uygun objektifi takmaya çalışıyordum. Yerimi aldım, fotoğraf kadrajını ayarladım ve deklanşöre bastım. İki, üç kare çektim. Tam bu sırada çocuklardan biri uyanıp oturma pozisyonuna geçti. İşte bu fotoğraf bu yüzden bir "O an" fotoğrafı... Çocuklardan birinin uyanması, diğer karelerde fotoğrafın büyüsünü kaybettirdi. Bir süre sonra her ikisi de uzandıkları yerden kalkarak, balon satmaya devam etti.

İbrahim Laleli (DHA, Antalya)

İbrahim Laleli bu fotoğrafla Türkiye Foto Muhabirleri Derneği'nin düzenlediği Türk Telekom Yılın Basın Fotoğrafları 2018 Yarışması'nda "Yılın Günlük Yaşam Fotoğrafı" ödülünün sahibi oldu.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İLYAS SALMAN:

Çiçek Abbas

ÖMRÜM BOYUNCA ÇİÇEK ABBAS OLMAYA ÇALIŞTIM

Ayça Derin Karabulut

Çiçek Abbas... Gururlu, mağrur, saf ve inatçı. Ve o karaktere hayat veren İlyas Salman... Çiçek Abbas karakterini canlandırdığında 33 yaşındaymış. Hala o yaşlarda hissediyorum, diyor. Filmin yapıldığı tarih 1982. Yönetmeni Sinan Çetin. İlyas Salman'ı 1978'den beri oturduğu apartmanda ziyaret edip, Çiçek Abbas'ı ondan dinledim.

Nasıl bir adam Çiçek Abbas?

Benim ömrüm boyunca korumaya çalıştığım bir onurum var. Çok para kazanmak gibi bir hevesim olmadı. Çiçek Abbas'ın da çok para kazanmak gibi bir hevesi yoktu. Bir sevgilisi vardı, bir de sevgilisi gibi arabası... Onlar ona yetiyordu. O sevimliliğinden, sempatikliğinden dolayı müşterisi de boldu. Geçinecek kadar para kazanıyordu, ben de hayatımı hep böyle kazanıyordum. Yani orta halli bir hayatı kazanayım, onun ne üstünü ne altını istiyorum dedim, ikisini de kazandım. Bunların içerisinde bana yardımcı olan Çiçek Abbas gibi bir film varsa, ben onurlu bir insanım demektir.

Çiçek Abbas'la kendinizi benzetiyorsunuz...

Çook benzetiyorum hem de. Temizliği, saflığı... Hiç kimse kendine kirli demez, ben de demiyorum. Kişiliğimde zerre kadar aldatma yoktur. İhanet yoktur. Dünyaya bir kere geldim diyorum, bir daha rüşvet versem gelemem. Ya insan gibi yaşarım, ya hemen geberirim. İnsan gibi yaşamanın da iki yolu var. 1- Hak yemeyeceksin. 2- Hakkını yedirmeyeceksin. Hak yiyenler ne kadar onursuzsa, hakkını yedirenler de o kadar onursuzdur. Çiçek Abbas sonunda o minibüsü almasaydı, o kızı almasaydı... O da onursuz olurdu. Uğruna mücadele ettiği savaşı kazandı sonunda. Nikah dairesinden gelin kaçırdı. Aşkı uğruna... Daha ne olsun.

Çiçek'in senaryosunu ilk okuduğunuzda ne hissettiniz?

Çok güzel bir karakter ve rol tabii. Oynanması, seyredilirliği kadar kolay değil. Basit bir kişilik değil. Hem onuru var, hem yoksul... Aç ve namuslu bir adam. Fakat yine de muavin olduğu dönemlerde Şakir'e sonuna kadar sadık. Hatta kendi sevdiği kızın onunla ilişki kurmasına bile göz yumuyor. Çiçek gibi adamdır Çiçek Abbas, bakmayın benim böyle çirkin durduğuma...

Şakir demişken, Şener Şen'le çalışmak nasıldı?

Ben Türk sinemasında Şener'le en çok film yapmış aktörüm. Her zaman uyum içinde çalışırdık. O kötü adamı oynardı; ben saf, aldatılan Anadolu çocuğunu oynardım. Şekerpare, Banker Bilo, Sefil Bilo, Dolap Beygiri... Buradan ona saygılarımı ve selamımı iletiyorum. Beraber oynadığımız için çok mutluyum, özellikle Çiçek Abbas'tan dolayı. Sokakta yürüdüğümde insanlar en çok Çiçek Abbas'tan bahsediyor. Çiçek hep Şakir'den daha büyük bir adam olmak istedi. Ben Şakir'in muaviniydim, şoför oldum. Bu kadar işi başardıktan sonra daha büyüğünü de başarırım. Aslında zamanla ona dönüşmesinin nedeni de o.

Şakir'le Çiçek'in meşhur atışma sahnesinde doğaçlama var mıydı hiç?

Atışma sahnesindeki cümleleri minibüslerin, kamyonların arkasından aldık, not ettik. Oturduk Şener'le ezberledik. Mesela Ayşen Gruda'yla Şener'in kavga sahnesinde, komşular gülüyor. "Gülmeyin, sonra sizin oğlunuz kızınız da böyle olur Allah göstermesin," diyorum, onu ben kattım.

Rolün teklifi nasıl gelmişti size?

Çiçek Abbas rolü için Sinan Çetin ve İhsan Yüce'yle görüştük. Zaten üçümüz de ahbaptık. İhsan Abi benim çok yakın dostum, arkadaşım, pirim, yol göstericimdir. Çok önemli bir beyindi. Tamam, dedim. Ben dört nala varım. Siz tavşan olun, ben de avcı; peşinizden koşarım. Oynamak istiyorum, dedim.

Sizi bu kadar heyecanlandıran şey neydi?

Filmin sonunda kısa çöp uzun çöpten hakkını alıyor ya, işte beni cezbeden oydu. İşin içinde mücadele vardı. Eğer mücadele yoksa, kazandığın savaşın da bir önemi yok. Çiçek Abbas'ın da Şakir'e verdiği mücadelesi kutsaldı. Çünkü Çiçek ezilenlerin temsilcisi olmuştu. Ve ezilenlere örnek olmasına rağmen, intikam duygusu da taşımıyor. İntikam için yapmıyor; gerçek sevgililerine kavuşmak için yapıyor. Namusla kazanıyor. Silah çekmiyor, vurmuyor, motorunu sökmüyor. Şakir motoru söküyor ya, "Ciğerrrini söktüm" diyor. Çiçek Abbas naif, nazik ve ince bir insan... Ciğer sökecek kadar kötü değil.

Nasıldı çekim süreci, eğlenceli miydi?

Çok eğlenceli bir ortam vardı, bildiğin gibi değil. Alibeyköy minibüsleri sayemizde her gün dolu gidip gelmeye başlamıştı. Müşterileri çoğalmıştı. Bizi görmeye de geliyorlardı, fotoğraf çektiriyorlardı. Kuyruk olurdu. Biz de onur duyardık tabii. Bugünün şöhretleri özel yaşantımız kalmadı, sıkılıyorum diyorlar. Yalan söylüyorlar. Onlar tanınmadıkları gün bunalıma girerler. Halbuki ben tanınmış olmaktan dolayı mutluyum. Tanınmadığım gün zoruma gider. Demek ki ben hiçbir şey yapmamışım derim.

Etrafta ne kadar Çiçek Abbas görürsek, o kadar mutlu olacağım.

Zorlandığınız bir sahne var mıydı?

Bana en zor gelen şey, minibüs kullanmaktı. Ben ufak araba kullanıyordum, minibüs yüksek. Bir sahnede Şener'in üstüne üstüne gitmem lazım. Orada birkaç sefer stop ettirdim arabayı. Kenardan halk bağırıyor: "Yuuhhh... Ehliyeti bakkaldan mı aldın?"

Minibüs sahnesinde dublör kullandığınızı söylemişlerdi...

Dublör meselesi külliyen yalan. Bir fotoğraf dolaşıyor ama minibüs bile o değil.

Kırmızı minibüsle yıllar sonra tekrar görüşmüşsünüz... Ne hissettiniz?

Evet, evin bahçesine getirdiler. Fotoğraf çektirdik. Yeniden 20'li 30'lu yaşlarıma doğru gittim. Uzun bir yolculuk yaptım kısa bir süre içerisinde. O yolculuğun bende bıraktığı hazzı anlatabilecek hiçbir sözcük bulamam. Bu halk beni, benim Çiçek Abbas'ı tanıdığımdan daha iyi tanıyor. Siz de daha iyi tanıyorsunuz. Ben Çiçek Abbas'ım. Ben Bilo'yum. Ben rüşvet yemeyen memur Ali'yim. Hani diyor ya şair, "Asıl, bizim aramızda güzeldir hasret. Ve asıl biz biliriz kederi." Bazen geriye dönüyorum kederleniyorum, bazen bakıyorum ki yarın öbür gün bir film senaryosu gelecek tekrar gençleşeceğim. Belki Çiçek Abbas'ın yaşlanmış halini oynayacağım.

Yeniden oynamak ister misiniz?

Valla isterim. Hem de canla başla isterim. "ÇİÇEK ABBAS NE ALEMDE?" koyabiliriz adını da... Çiçek yaşlanmış, evinde mutlu, torunu var, eşi var. Çocukları var iki tane, dünya güzeli. Orta halli bir hayatı da kazanmış.

Son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Etrafta ne kadar Çiçek Abbas görürsek, o kadar mutlu olacağım. Arı, temiz, bir gözeden çıkan su gibi. Çiçek Abbas öyle bir adam. Ömrüm boyunca Çiçek Abbas olmaya çalıştım. Oldum mu olamadım mı tartışılır. KAFA Dergisi okurlarına şunu diliyorum: Umutları bitmeden, ömürleri bitmesin. Bundan üç yüz sene sonra İlyas Salman madden burada olmayacak belki ama diyecekler ki 70'lerde, 80'lerde, 90'larda Türkiye'de sinema ne koşulda ve konumdaydı? O zaman dönüp bize; Çiçek'e, Şakir'e bakacaklar. Türkan Şoray'a, Cüneyt Arkın'a, Fikret Hakan'a, Kemal Sunal'a... bakacaklar. Ben ölümün son olduğuna inananlardan değilim. Eğer bir insanın bastığı yerde izi kaldıysa, o ölmemiştir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

SİNAN ÇETİN:

Çiçek Abbas'ın Yönetmeni

BÜYÜLÜ FİLMLER BÖYLE ORTAYA ÇIKAR

Yıl kaç?
Yıl 1980-1981...

Nasıl başlıyor Çiçek Abbas'ın hikayesi?
İlyas Salman arkadaşımızdı yani aynı yaşlardaydık. Zaman zaman bizim eve gelip gidiyordu. Ben İlyas'a "Çirkinler de Sever"i çekmiştim Müjde Ar'la, İlyas'a bir film daha yapalım istiyorduk. Atıf Yılmaz'ın şirketine yapacaktık. Ben de daktiloda sayfa sayfa yazamadığım için matbaadan rulo kağıt aldım. 30-40 metre hiç kağıt değiştirmeden uzun uzun yazdım bir hikaye. Atıf Abi, okur okumaz, "Hayatımda okuduğum en ilginç senaryo" dedi. Hiç sayfa değiştirmeden ruloları çevire çevire okudum. "Gökyüzünde Bir Kral" diye bir senaryo yazdım. İlyas Salman bir kıza aşık oluyor, bir tane de karşı tip var, dallamanın teki adı Gökhan, kız da buna yüz vermiyor gidip Gökhan'la nişanlanıyor. Fakat İlyas da kendisini ispatlamak için bir tane uçak kaçırıyor falan böyle bir mahalle komedisiydi.
Atıf Abi bunu okudu çok beğendi. Sonra onlar başka bir şirket kurdular, olmadı. Ben elimde öyle bu yazdıklarımla kaldım. Engin diye bir arkadaşım vardı Gülşah Film'de çalışan çok da tatlı bir çocuktu, Engin Karabağ. O da prodüktör olmak istiyordu. "Sinan bunu bana yapar mısın?" dedi. Ben de "Yapayım" dedim. Gittik Şener Şen'le Ertem Abi'ye (Eğilmez), Ertem Abi zaten benim gidip geldiğim sevdiğim bir insandı. Ertem Abi, "Bunu yapmak istiyoruz" dedik. Orada da o dönemler Ses Dergisi'nde çalışan Yavuz Turgul vardı. Ertem Abi "Yavuz yazsın" dedi. Biz de bu vesileyle Yavuz'la, Itır'la (Esen) böyle ailecek görüşmeye başladık. Konuşuyorduk, bu hikayeyi ne yapalım, ne edelim? İki tane şoförün atışa atışa rekabetlerine dönüştü.

Son haline nasıl geldi?
Son hali dediğimiz şey hiçbir zaman son olamadı. Özetle "Gökyüzünde Bir Kral" olarak yazdığım senaryoyu Yavuz okudu mu okumadı mı bilmiyorum. Ama sonra Yavuz'dan bir senaryo geldi. Ben onun 30 sayfasını çıkarınca Yavuz küstü bana bıraktı. Finali de yazmadı. Hatta bu yüzden hala da küstür...

Niye çıkardınız o 30 sayfayı?
Çünkü Yavuz'un filmleri genellikle uzun uzun tip ve karakter tanıtma bölümleriyle geçer. Bana göre modern sinemada bunun yeri yok. Zaten o yıllarda o kadar sahne çekecek filmim de yoktu. 40 kutu negatifim vardı, onları çekseydim filmi çekemezdim.

Sonra...
Filmi bitirdik, Ertem Eğilmez'in ofisinde seyrederken Yavuz Turgul ve Ertem Abi filmi beğenmediler. Yani bana direkt söylemediler ben sonra Şener Şen'den öğrendim beğenmediklerini. Sonra onlar istemeyince götürdük Engin Karabağ'ın Kök Film şirketinden çıkardık.

Film yayınlandığında ilk tepkiler nasıldı?
Hiç iş yapmadı. Hatta Atilla Dorsay filmi yerden yere vuran bir yazı yazdı.

Filmin çekimine dönelim, ortada bir senaryo var ama finali yok öyle mi?
Evet. Yavuz bana küsünce bıraktı yazmadı finali. Ortada kaldım öyle. 26 yaşındayım daha... Ama öğreniyorsun işte filmler, senaryolar sette oyuncular bir şey söyler, kamerada bir an yakalarsın, o anda yürür gider film, her şey değişir. Bütün yönetmenler senaryolarını düzeltmekle, ondan film çıkarmakla yükümlüdür. Yani ben de yönetmenlik yaptım.

Filmin adı niye Çiçek Abbas?
Abbas ismi şöyle oldu, Abbas benim teyzemin oğlunun adıydı. Onu çok severdim. Sempatik bir isim diye "Abbas olsun" dedim. O sırada Arif Abi (Keskiner) geçiyordu oradan. Engin Karabağ "Çiçek Arif" olsun dedi. Öyle olsun böyle olsun derken Çiçek Abbas'ta karar kıldık. Abbas öyledir yani teyzemin oğlunun adından gelir.

Çiçek Abbas'ın filmde bir minibüsü var. O minibüs nerden geldi?
O minibüs bizim setin minibüsüydü. Ona binip bütün filmleri çekip geliyorduk. Film için onu söktük, biraz hurdaya benzettik. Sonra bir daha monte ettik.

Kaç kişiyle çekildi Çiçek Abbas?
Bu filmin tamamını en fazla 12 kişiyle çektim. Şimdiki setler 100 kişi... İnanamıyorum.

Kaç gün sürdü çekimler?
13 iş günü. Çok acayip, Allah rahmet eylesin Berker İnanoğlu'dan jenerik çekmek için galiba 100 metre negatif aldım. Parasız verdi yani, hiç unutmuyorum.

Filmin finaline nasıl karar verildi ? Nasıl oldu o final ?
Yavuz'un aklında yanlış hatırlamıyorsam şöyle bir final vardı, 100-200 tane dolmuş şoförü gelip düğünü basacaklar, Abbas'ı kurtaracaklar... Fakat benim zavallı prodüktörümün ne o kadar minibüsü vardı ne de öyle bir sahneyi çekecek negatifi. Elinde bir buçuk kutu negatif kalmıştı zaten. Ben de kısalttım, birleştirdim. Böyle sempatik bir çözüm buldum. Hatta negatif olmadığı için normal kare çekip Şener ile İlyas'ı slow motion gibi koşturdum.

Çiçek Abbas'ın Cahit Berkay imzalı film müziği de efsane oldu. O müzik nasıl çıktı?
Orada ben Cahit'e haksızlık ettim biraz. O zaman Barış Manço'yla çok yakın arkadaştım. Cahit'in müziğini çok beğendim, Barış'ın izniyle Barış Manço'dan da bir şeyler kullandım. Aslında Cahit de biraz kızgındır bana bu yüzden. Haklıdır da. Ama Cahit'in yaptığı olağanüstü bir müzikti.

Abbas'la Şakir'in o meşhur kıyafetlerine nasıl karar verildi?
Onları o dönemin parasıyla 15 liraya Aksaray'dan ben takım halinde aldım. Hazır takım halinde satılıyordu, iğrenç mont, atkı ve şapkaları ben görünce "budur" dedim aldım.

Çiçek Abbas Türk sinemasında kült bir film, çekerken böyle bir film çıkacağını hissettiniz mi?
Valla ben her filmi çekerken o histeyim ama realite farklı oluyor tabii. Ama açık söyleyeyim benim filmlerimden bahsediyorsak eğer "Propaganda"yı, "Berlin in Berlin"i, "14 Numara"yı, "Romantik"i Çiçek Abbas'tan daha çok beğenirim. Daha iyi bir film olarak görürüm. Çicek Abbas değerli bir filmdir ama benim bir numaraya koyduğum filmim değildir. Kült olmasının arkasında o günlerin heyecanını, Şener'in, İlyas'ın büyük oyunculuğunu, Ahmet Mekin'i, İhsan Yüce'yi görüyorum. Aynı şekilde Ayşen Gruda çok büyük bir enerjiyle oynadı. Alibeyköy muhteşem bir doğal dekordu. Büyülü filmler böyle ortaya çıkar zaten, yıldızlar barışır, bir araya gelir, bazı şeylerin üstünde kümelenir ve bir büyü oluşturur. Çiçek Abbas'ta da böyle oldu.

Kült olmasının arkasında Şener'in, İlyas'ın büyük oyunculuğunu, Ahmet Mekin'i, İhsan Yüce'yi görüyorum.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

dev anket

minibüsçülere sorduk: abbas mı, şakir mi?

Muhammed Karataş
Kadıköy-Acıbadem

15 senedir minibüsçülük yapıyorum. En şikayetçi olduğum konular kadın şoförler ve kulaklık kulağında dolaşan gençler. Kornaya basıyoruz, umurlarında bile değil. Onun dışında ayda 2 bin-2 bin 500 lira arası kazanıyorum. Kazandığım parayla ilgili bir sıkıntımız yok. Asıl sıkıntımız yolcular. Mesela **Acıbadem yolcusu çok nezih ve kibar ama Ünalan yolcusu ona göre daha kaba. Biri "Müsait bir yerde indirebilir misiniz?" der, diğeri "Sağda indirsene."** E bir de trafik var. Ömrümüz yollarda geçiyor. *Ben Çiçek Abbas'cıyım. Şakir çok gaddar. Biz o kadar gaddar olamayız.*

Emin Kutay
Kadıköy-Acıbadem

15 senedir minibüsçülük yapıyorum. Ayda 4-5 bin lira kazanıyorum. En şikayetçi olduğum konu öğrenciler. Okul saati gelmiyor; hafta sonu bir de akşam saati geliyor, öğrenciyim diyor. Okulla alakası yok. Herkes 2.50 lira verirken o 1.25 veriyor. Benim minibüsümde "Sadece gülüşümü yakala, öfkem çok ağır gelir sana" ve "deli dalga" yazıyor. Burada herkes benim sayemde bir şeyler yazmaya, asmaya başladı. **Bizim kullandığımız yazılar düşündürmek maksadıyla yazılır. Kamyoncuların öyle değildir.** *Ben Çiçek Abbas'ı severim. Çünkü Abbas minibüsçülüğe daha uygun. Şakir patron.*

Serdar Akgün
Kadıköy-Fikirtepe

4 yıldır minibüsçülük yapıyorum. Minibüsün sahibi biziz. Yaptığım işten çok memnunum. Aylık toplam 14-15 bin lira kazancımız oluyor. Bana ayda 4 bin-4 bin 500 lira kalıyor. **Yaşlı yolcular çok huysuzlar.** Minibüsümün arkasında "Artık şartlar eşit. İkimizin de minibüsü var" yazıyor. *Filmde sevdiğim karakter Şakir.*

Adem Bilen
Kadıköy-Kartal

20 yıldır minibüsçülük yapıyorum. Ayda 4 bin-5 bin lira arası kazanıyorum. Kazandığımız para gayet iyi. Ancak şartlardan pek memnun değilim. Ocağımız batmış, yuvamız yıkılmış. Nasıl memnun olalım? Zamanında parayı elinde tutanın şimdi evi, arabası oldu. **Biz har vurup harman savurduk. At yarışına, aleme para yatırdık. Elde avuçta bir şey kalmadı.** Yoksa minibüsçü iyi para kazanır. Asıl sorunumuz sigortasızlık. Sigortamız yatmıyor. Kendimiz yatırmaya kalksak şoför sigortasından yatırıyoruz. O şekilde de hiçbir hizmetten faydalanamıyoruz. *Çiçek Abbas'ı izledim ama Abbas'ı da Şakir'i de sevmiyorum.*

Cengiz Aslan
Kadıköy-Kartal

30 senedir minibüsçülük yapıyorum. Adem kardeşin dediği kadar kazanmıyoruz. En büyük sorunumuz eğitimsiz şoförlerle çalışmak ve minibüsçülüğün bir meslek olmaması. Kadıköy durağında serseri şoför göremezsiniz. Burada bir sistem var. Sigara içemezsin, alkollü çalışamazsın, müşterilerle kaba konuşamazsın. Minibüs şoförü dediğiniz zaman hiçbir saygısı, hiçbir kıymeti yok. **Akşam arabamla eve giderken polis çevirdiğinde "Cengiz Bey" diye hitap ediyor, minibüsle gördüğünde "Ver lan ehliyeti" diyor.** Böyle olmasında şoförlerin de payı var ama denetlensin. En kötü mal sahibi denetlesin şoförü. *Filmde sevdiğim karakter Abbas ama artık durumlar çok farklı. O günden bugüne çok şey değişti.*

Turan Kaya
Alibeyköy-Şişli

2 yıldır minibüs şoförlüğü yapıyorum. Benim en büyük problemim trafik. Şişli bölgesinde sıkışıklık olunca stres oluyorum. Çiçek Abbas mı, Şakir mi? **En büyük usta Şakir.** *Kendimi ona daha yakın hissediyorum. Duraktaki tipler genelde Şakir gibiler çünkü.*

Kemal Ersin
Alibeyköy durağı kahyası

10 yıl minibüsçülük yaptım. Son 2 yıldır durak görevlisi, minibüsçü tabiriyle kahya olarak çalışıyorum. Minibüslerin giriş-çıkış saatlerini not alıyorum, sırası geleni gönderiyorum. Alibeyköy hattında 86 minibüs var. İlk minibüs sabah 05:45'te başlıyor akşam 23:10'a kadar. 6-7 dakikayla araçlar kalkıyor. O filmdeki gibi aynı anda yolcu toplama dönemi kalmadı. İki araç yoldaysa geçmek serbest. Bir noktadan sonra ister istemez yakalıyorsun zaten trafik oluyor. **İstanbul'daki en zor meslektir minibüsçülük.** "Ne bekliyoruz?" sorusuyla çok karşılaşıyoruz. "İşe geç kaldım" diyen oluyor. Eee biz de işimizi yapıyoruz. Aksaray'a gitmek 35-40 dakika sürüyor trafiksiz yolda. Hızlı gidersek bu sefer biz kazancımızdan oluyoruz. Bizim durakta aylık 7 bin liradır araç plakası. Yevmiye de çalışanlar var. Yeme-içme araca ait %20'yle çalışıyorlar genelde şoförler. Zordur ama plaka sahibi olmak, eskiden daha kolaydı. Herkes ister kendine ait minibüsü olmasını getirisi iyi çünkü. Artık Aksaray diye bağıran muavinler de kalmadı. Ara duraklarda oluyor bazen bize yardımcı olan arkadaşlar. *Ben Çiçek Abbas'cıyım; kendi alın teriyle çalışıp kazandığı için...*

Baki Tekin
Alibeyköy durağı idarecisi

20 yıl aralıklarla minibüsçülük yaptım. 1971'de muavinlikten yetiştim 1985 yılına kadar. Ondan sonra başka işte çalıştım, 2009'da tekrar döndüm. Paspaslarda minibüs yazıları çok olurdu. Arabesk dönemi olduğu için her yerde görmek mümkündü. Nesil değiştikçe de rağbet azaldı tabii. İşimiz güzel ama bizim işler de azalacak bu gidişle. Belediyedeki plan metro ve raylı sistemler üzerine kurulu. Merkezi yerlerden minibüsleri çekiyorlar, yeni kurulan yerlere yönlendiriyorlar. Eski ile bugünü karşılaştıracak olursak saat başı bir araba geliyordu, şimdi beş dakika arayla geliyor. **Yolcular daha nezihti, 10 adımda bir durdurtmazdı şimdi öyle ikinci vitese takmadan duruyoruz.**

Ahmet Uzunoğlu
Emekli minibüs şoförü

1968'den 1979'a kadar şoförlük yaptım. 79'da minibüs aldım. **Bir nevi Çiçek Abbas durumu benimkisi...** Onu da 2001'de ekonomik krizden dolayı satmak zorunda kaldım. 32 yıl minibüsçülük yaptım. Ama ara ara durağa gelip çay-kahve içiyorum. O zaman para değerliydi, minibüs satın almak çok kolay değildi. İndi-bindi 10 kuruştu. Yedi-sekiz sefer yapardın bir seferde mazotun parası çıkardı. Mazot da ucuzdu şimdiki gibi 5 TL değildi fakat bulma sıkıntısı vardı. Şehir dışına bile gidiyorduk mazot almaya. İyi kazanıyorduk o zamanlar. 63-64 model baltaburun dediğimiz minibüsler vardı ama yollar bozuktu. Tek şeritti. Bazen iki araba yan yana bile geçemiyordu.

Ahmetcan Uzunoğlu
Alibeyköy-Şişli

İdeal yolcu efendi olacak abi. Bindiği zaman hır gür çıkarmayacak. 5 kuruşun lafını yapanlar var, yeri geliyor 1 lira almadığımız oluyor. En arka taraftan 5 kuruş eksik 10 kuruş eksik diyenler oluyor. Benim arabamda da yazı yok. 5-6 sene öncesinde arabalarda yazılar vardı. Artık pek kalmadı. Bu minibüs insanlara hizmet ediyor. Herkes hoş karşılayamayabilir. Müşteri yazdıklarımızdan rahatsız olabiliyor. Şarkı için de geçerli. İnsanlara karşı saygılı olmak gerekir. İnsanların da bize karşı saygılı olmasını bekliyoruz. Sonuçta biz de işimizi yapıyoruz. Mesela yol ortasında yolcu indirdiğimizde arkamızdaki araçlar kıyameti kopartıyor. Ama sağ taraftaki araçların hepsi özel araba. Yolum boş olmadığı için yolcuları ortada indiriyorum. İstanbul'un sistemi budur. *Şakir karakteri bende daha ağır basıyor. Tecrübeli bir kere. Yıllardır yapıyor.* ***Çiçek Abbas geliyor muavin oluyor, ondan sonra araba alıyor kendine. Sonra "Şakir'e çay yok", olmaz abi öyle. Çiçek Abbas haddini bilecek.***

İllüstrasyon: Hakan Arslan

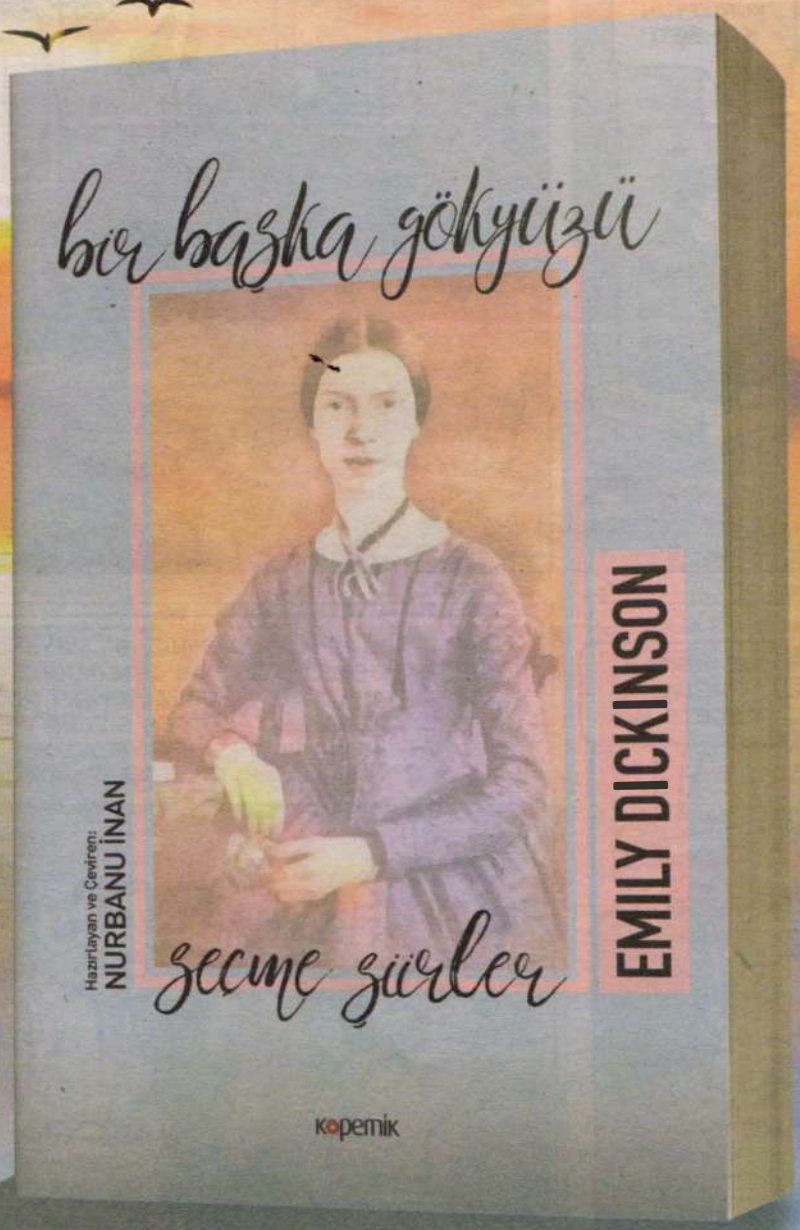
Hazırlayanlar: Emrah Akbaş, Onur Koray Gülşen

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Cennet olmasa o bir hiç
Melekler olmasa –kimsesiz
Bazı gezgin arılar olmasa
Boş yere tomurcuklanmış bir çiçek

Rüzgârlar olmasa –taşralı
Kelebekler olmasa
Uzanan arazide
Fark edilmemiş minicik bir çiğ.

Çayırdaki en küçük Ev Hanımı
Şimdi al onu çayırdan
Ve varlığını oluşturan biri
Onurunu kaybetti –"Yuva" dediği şey için."

EMILY DICKINSON

bir başka gökyüzü

seçme şiirler

Hazırlayan ve Çeviren:
NURBANU İNAN

/kopernikkitap

kopernik

www.kopernikkitap.com

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

İrem'i Beklerken...

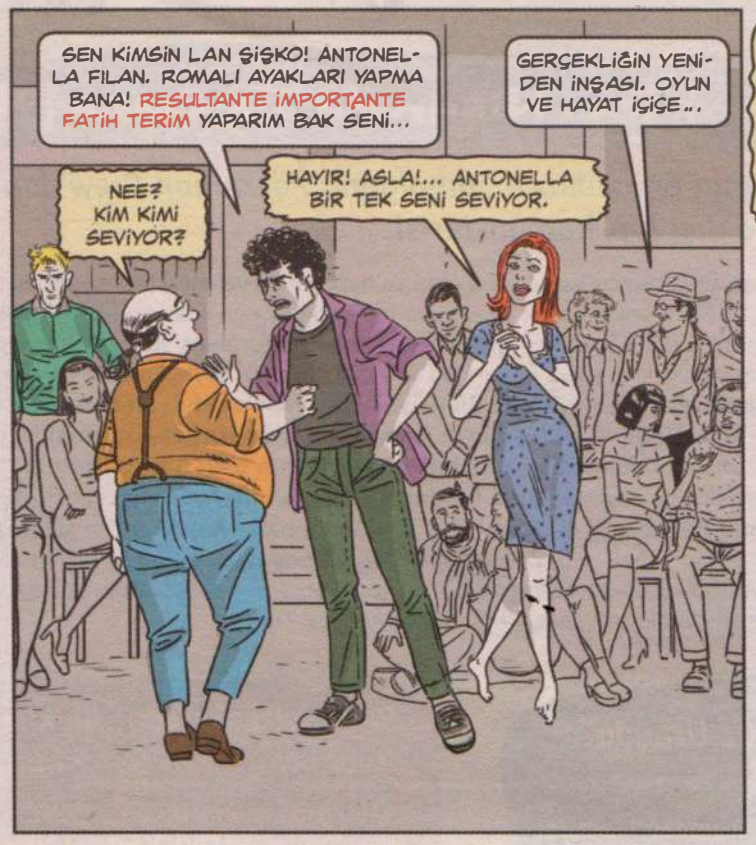

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Yazan: Levent Cantek • Çizen: Sefa Sofuoğlu

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İş Sanat kafası Nisan

Baharın tüm renkleri Nisan'da İş Sanat'ta

Dünya Breakdance Şampiyonu Pockemon Crew'dan sıra dışı hip-hop gösterisi

Dünya Breakdance Şampiyonu olan ve birbirinden yetenekli dansçılardan oluşan **Pockemon Crew**, sinema ve hip-hop dünyasını bir araya getirerek izleyicilere daha önce deneyimlemedikleri bir performans sunacak. Topluluğun sanat yönetmeni Riyad Fghani bu sıra dışı gösteriyi şöyle anlatıyor : **"Bu projede bizi büyüleyen iki dünyayı keşfetmek istedik; sinema ve hip-hop. 30'lu ve 40'lı yılların sinemasını araştırırken, o zamanların bazı müzikal komedilerinde hip-hop dansının belli hareketlerinin enerjisini ve özgünlüğünü bulduk. Üstelik bu performans, şehrimiz Lyon'u da yansıtıyor. Yani 19. yüzyılda Lumière Kardeşler'in sinemayı icat ettiği şehri... "3-2-1... Kayıt!" siyah beyaz sinemadan ilham alıp bunu renkli bir dans ile süsleyen bir proje."** Pockemon Crew, Türkiye'de ilk kez **25 Nisan 2018, Çarşamba** akşamı saat **20.30**'da İş Sanat'ta.

Gonca Vuslateri'nin "Kırmızı Başlıklı Kız Uzayda" masalını Alican Yücesoy seslendirecek

İş Sanat'ın bu sezon programına aldığı **Evvel Zaman Dışından Masallar** serisinin yeni oyunu **"Kırmızı Başlıklı Kız Uzayda", 8 Nisan 2018, Pazar** günü saat **15.00**'te perde diyecek. **Gonca Vuslateri**'nin kaleme aldığı, **Alican Yücesoy**'un anlatıcılığını üstlendiği dinletide minikler yepyeni maceralarla karşılaşacaklar. Müziklerini Çiğdem Erken'in yaptığı, Serdar Biliş'in yönettiği bu eğlenceli masal dinletisini sakın kaçırmayın.

Piyanist Lars Vogt ilk kez, şefliğini üstlendiği Royal Northern Symphony ile İş Sanat'ta

Kendi jenerasyonunun önde gelen piyanistlerinden **Lars Vogt**, **27 Nisan 2018, Cuma** akşamı saat **20.30**'da İş Sanat sahnesinde olacak. Lars Vogt'a İngiltere'nin köklü oda orkestrası **Royal Northern Symphony** eşlik edecek. Son dönemde orkestra şefliğine odaklanan ve bugüne kadar Köln, Münih ve Zürih Oda Orkestraları, Sidney Senfoni Orkestrası, Camerata Salzburg gibi prestijli toplulukları yöneten Alman piyanist, İş Sanat'taki bu konserin şefliğini de üstlenecek. Mozart, Beethoven, Schumann, Brahms gibi bestecilerden Tchaikovsky, Lutoslawski'ye uzanan zengin repertuvarıyla övgü toplayan Lars Vogt konserde, Royal Northern Symphony ile Beethoven'dan eserler seslendirecek.

Rebetikonun kraliçesi Glykeria, Ege'nin karşı kıyılarından ezgilerle İş Sanat'ta

"Aslında Türkiye ve Yunanistan'ı konuştuğumuzda aynı suda yüzdüğümüz, aynı havayı soluduğumuz, birbirine çok benzer iki ülkeden söz ediyoruz. Özellikle baharatları... Marketlerde baharat alışverişi yapmaktan çok keyif alıyorum. Yemekleriniz, misafirperverliğiniz ve İstanbul'un atmosferini unutamıyorum..." Bu sözler olağanüstü sesi ve özgün yorumuyla, Avrupa'nın yanı sıra Amerika, Kanada, Avustralya gibi ülkelerde de rebetikoyu kitlelere sevdiren Yunanistan'ın altın sesi **Glykeria**'ya ait. Sanatçı 2017 yılında yayınladığı yeni albümü "I Followed a Star" ve kariyerinin en güzel şarkılarıyla 3 Nisan'da İş Sanat'ta hayranlarıyla buluşacak.

"Tarihsel anlamda Bizans ve Osmanlı müziklerimizi çok etkilemiş. O yüzden şarkılarımız birbirine yakın. Aslında Ege insanının bir yansıması. Ben de özellikle Osmanlı ve Klasik Türk Sanat Müziği'ni çok seviyorum" diyen Glykeria'nın repertuvarında Zülfü Livaneli, Erkin Koray, Sezen Aksu'dan da şarkılar bulunuyor. Yunan diva, Türkiye'deki müzikseverlerin de aşina olduğu en güzel şarkılarıyla **3 Nisan 2018, Salı** akşamı saat **20.30**'da İş Sanat'ta olacak.

Sait Faik'in hikâyeleri ile "Şehir Amber Kokacak"

İş Sanat'ın ilgiyle takip edilen dinleti serisi, modern hikâyemizin kurucularından **Sait Faik**'in beş farklı öyküsünden derlenen **"Şehir Amber Kokacak"** başlıklı dinleti ile sürüyor. Daha çok İstanbul'u ve şehrin sıradan insanlarının acılarını, sevinçlerini anlatan usta yazarın bu kez "Müthiş Bir Tren", "Havuz Başı", "Balıkçısını Bulan Olta", "Yüksekkaldırım", "Serseri Çocuk" ve "Köpek" hikâyeleri izleyicilere sunulacak. Atilla Birkiye'nin hazırladığı, Mehmet Birkiye'nin sahneye uyguladığı dinletideki öykülere usta oyuncular Tilbe Saran, Metin Belgin, Hakan Gerçek ve Hümay Güldağ sesleriyle hayat verecek. Bu güzel öyküleri kaçırmak istemeyen edebiyatseverlerin ajandalarına not etmeleri gereken tarih ise **9 Nisan 2018, Pazartesi, 20.30**. *Dinleti ücretsizdir.*

Mucitlerin maceralı dünyasına yolculuk

İş Sanat'ın geçtiğimiz yıldan bu yana kapalı gişe oynayan ve çok sevilen çocuk oyunu **Fantastik Hikâyeler Makinesi** Nisan ayında bir kere daha sahnede. Oyun, çocukları uçağın mucidi Wright Kardeşler'den Hezârfen Ahmet Çelebi'ye, sinemanın mucidi Lumiere kardeşlerden Taş Devri'ne uzanan geniş bir zaman diliminde benzersiz bir yolculuğa çıkarıyor. **29 Nisan 2018, Pazar** günü saat **15.00**'te.

Kemanın Parlayan Yıldızları

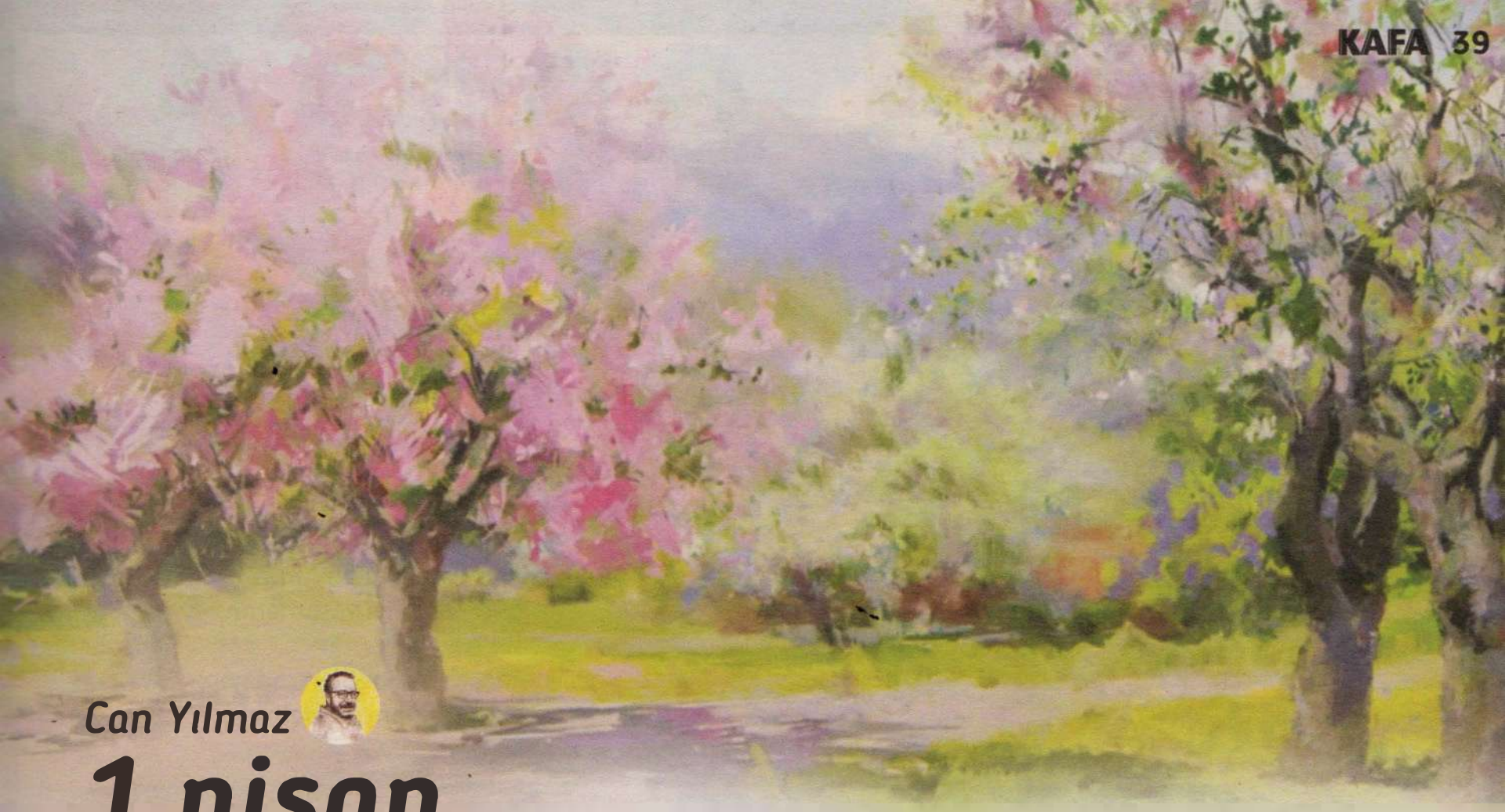
İş Sanat'ın Millî Reasürans'ta düzenlediği Parlayan Yıldızlar serisinin Nisan ayındaki konukları genç kemancılar **Duru Önhon** ve **İdil Olğar** olacak. 2006 yılında İstanbul'da doğan Duru Önhon 2015-2017 yılları arasında Sırbistan, Bulgaristan, Ukrayna ve İtalya'da düzenlenen çeşitli uluslararası yarışmalarda dereceler kazandı.

2006 yılında Mersin'de doğan İdil Olğar ise keman eğitimine bugüne kadar aralarında Igor Tkatchouk, Cihat Aşkın, Bahar Kutay, Mikhail Gotsdiner, Gilles Apap'ın da olduğu birçok ismin ustalık sınıflarına katıldı. Devlet Senfoni Orkestrası'nın düzenlediği 2016 Ulusal Genç Yetenekler Yarışması'nda, İDSO ile solist olarak çalmaya hak kazandı. Genç müzisyenlerin dinleyicilere enstrüman hakimiyetlerini sergileyecekleri konser, **30 Nisan 2018, Pazartesi** akşamı saat **20.30**'da Millî Reasürans Konser Salonu'nda.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bu bir ilandır.

Can Yılmaz

1 nisan

Dünyanın yeniden uyanmasına şahit olmak ve gözümüzün önünde özgürce büyümesini, yaşamasını seyretmek nasıl bir imtihan? O bu yazının konusu değil... Hızla geçelim anlamadığımız konuları...

Nisan ayı elinde önümüzdeki belki de son baharın sımsıcak, dopdolu ve elbette keyfimizi kaçıracak her şeyin de içinde olduğu ve şairin dediği gibi ayrılık da sevdaya dahil (gereksiz ızdıraba gerek yok), yemyeşil bir dünyayla dolu bir piknik sepeti tuttuğunu müjdeliyor bize...

Bahar sarhoşluğundan olsa gerek, belki tekrar tekrar okumak lazım ilk paragrafı. Ya da enseni yakan güneşe karşı gerinip boş vermek lazım yazılanları. Tomurcuklanan bir ağaç görünce gülümsediysen tamam, bitti bu iş. Hoş geldin ettin bahara, elini uzattın bir kere... Nispeten serin bir sabahta gözlerini kırpıştırmaya başladın ne güzel, artık silkelenme zamanı diye haykırıyor ayağının altındaki zalim dünya. Hiç de kabahati olmadığı halde zalimliğinden ötürü, dünya ne yapsın yeşeriyor işte, yeniden doğuyor. Sana daha ne yapsın, uyandırmış işte yine seni.

Belki görür de bir çiçeğin uykusundan uyanışını ibret alır, belki uyanır o da kış uykusundan da akıllanır, olmaz ya hani, belki toprağımı ayakları altında binlerce yıldır ezen cahiller duyar çığlığımı diyor garibim dünya. İlkbaharın geldiğini anlatmaya çalışan kuşların şarkıları silkeler belki bizi, kulak kabartmayalı yıllar olmuş diyerek ve belki de boş bulunup istemeden kaptırırız kendimizi. Birbirine nispet yapan içinde çiftleşme umudu dolu ötüşlere ve belki son neslin seslendirdiği bir ağıta takılır kalırız, hiç anlamadan sözlerini. Daha dün donmuş yerin içinden fışkıran hayat heyecanlandırır belki bizi. ***Pek ümitli değilim ya, umut fakirin ekmeği, bir karınca kolonisinin heyecanı sarar belki içimizi.*** Aynı heyecanla derin derin çekeriz içimize tertemiz yeni bir baharı zerremizin içine girene kadar... Dünyanın yeniden uyanmasına şahit olmak ve gözümüzün önünde özgürce büyümesini, yaşamasını seyretmek nasıl bir imtihan? O bu yazının konusu değil... Hızla geçelim anlamadığımız konuları...

Kara kışın çilesini çekmiş ağaç kökleri nasıl fısıldaştı acaba kendi aralarında, nasıl oldu da "Hadi, vakit tamamdır," diye saldılar yeni filizlerini ortalığa? Tomurcuklanmış dallarına bakarak nasıl sevindiler kim bilir, "Yine başardık," diyerek görmediğimiz gözyaşlarını akıttılar belki de... Kelebekler doğuyor, çayırlar otlarla dolu, donmuş sular farkında kendisini bekleyen ovalara can suyu olacağının. ***Her şey kitabına uygun, saat gibi işliyor, araya giren biz olmasak sorun yok. Ya saatin içini açıp tamir hevesimizi aldık saatten, ya kitabı ortasından okuduk önünü ardını bilmeden...*** Zalimlik ile insanlık arasında sıkıştın insanoğlu dur da kendine bir bak... Sadece temennidir, umudun zerresi yok aslında itiraf edebilsek keşke...

Zalimlik ile insanlık arasında sıkıştın insanoğlu dur da kendine bir bak...

Her şeye rağmen bahar gelmeye devam ediyor, ısrarla bıkmadan, usanmadan, dalını kırmamıza kızmadan, suyuna kattığımız zehre küsmeden... Yağmuruna bile karıştığımız, düzenine çomak sokup, soktuğumuz çomağı da kırıp attığımıza kulak asmadan yine yeniden taptaze bir hayatı önümüze seriyor alın hayrını görün diye. Belki de o da boş vermiş, otomatiğe takmış, bizi kendi halimize bırakmış, ne haliniz varsa görün hesabı...

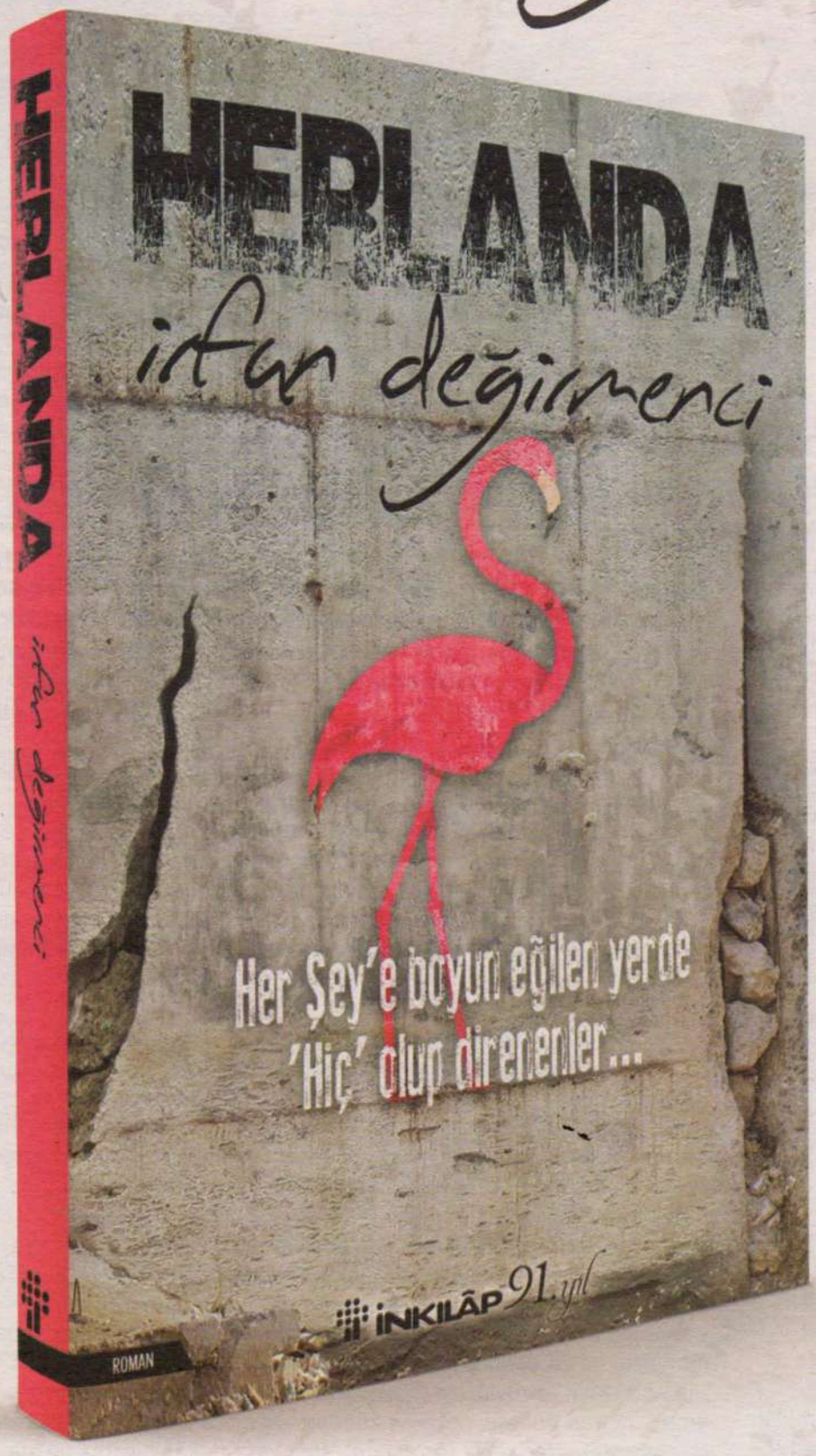
Ahmak ıslatan yağmurunda damlalarda dans eden ışıkları sırılsıklam olmuş bahara ne diyebiliriz, şükretmek dışında... Ama biraz daha uğraşırsak açan çiçekleri bir sanatçının video art sergisinde siyah beyaz donuk bir karede göreceğiz şüpheniz olmasın. Onların bizler kadar dayanma gücü yok, doğanın tüm inadına rağmen onları topraktan çıkamayacak hale getirmek için adeta güçlerimizi birleştirdik, ölmeyeceğim diyen toprağa vurduğumuz kazmalar onu güçlendirmiyor artık bitiriyor, ama tarladaki çiçeklerin aksine... Etrafımızdaki dünya soğuk, karanlık ve şimdikinden beter yaşanmaz olduğunda bile çiçek açma yeteneğimiz var bizim, benim, senin... İnsanoğlu milyon derecede ölmeyen yaratıklara dönüştü sadece birkaç bin yılda, ne en derin dip ne sonsuz yükseklik, ne sıcaklık ne soğuk bizi filizlenmekten alıkoyabiliyor. Gerekirse bizi yaşatan bahara, yeniden umutlandıran güneşe, heyecanlandıran yağmura karşı duvar örüyoruz etrafımızda, yeter ki biz yaşayalım... Ona yaşamak deniyorsa ne ala...

Halbuki, elimizdeki her şeyi sevgiyle paylaşabilme yeteneğine sahibiz. Uyandığımız her günümüzü baharın ilk günü gibi hissettirme kabiliyetimiz var, niye kullanmıyoruz bunları? Üzerine basılmış çiçeği kurtarmak için bilgimiz var, insan olduğumuzun fena halde farkındayız, "bilmiyordum" ile sıyırmak mümkün mü ilahi adaletten... Bu bahar hep birlikte "uyanalım", bu kadar kış uykusu yeter... Bahar'ın farkına varalım...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

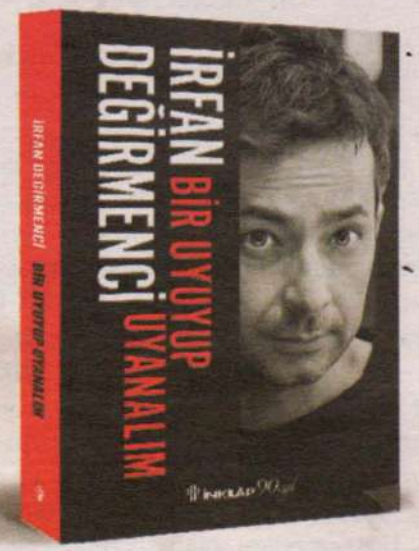
HERLANDA

irfan değirmenci

Herlanda'da karnını herkesten iyi doyurup herkesten iyi yaşamanın tek koşulu vardır: Yaşamını Her Şey'e adayıp itaat puanını yükseltmek. Her Şey'in yüz yılı aşan süredir devam eden iktidarını sarsan tek tehlikeyse ülkenin Hiçlerinin yeni mücadele yöntemleridir. Herlanda'nın Hiçleri, tarihin akışını değiştirmekte kararlıdır. MS 2141, bardağın taştığı yıl olacaktır.

İrfan Değirmenci, okurlarını distopik ülke Herlanda'nın özgürleştiği o yıla tanıklık etmeye çağırıyor...

İNKILÂP 91.yıl

İSTANBUL / Merkez Yenibosna • İSTANBUL / Sanal Mağaza • İSTANBUL / Fatih Historia • İSTANBUL / Avcılar Pelican Mall • İSTANBUL / Levent Metrocity
İSTANBUL / Acarkent Coliseum • İSTANBUL / Bahçelievler Metroport • İSTANBUL / Beykent Perla Vista • İSTANBUL / Ataşehir Migros İSTANBUL / Cağaloğlu Sirkeci
İSTANBUL / İNKILAP KIDS Acarkent • ANKARA / Atlantis City Avm • İZMİR / Balçova • İZMİR / Çiğli • BURSA / Nilüfer

inkilap.com

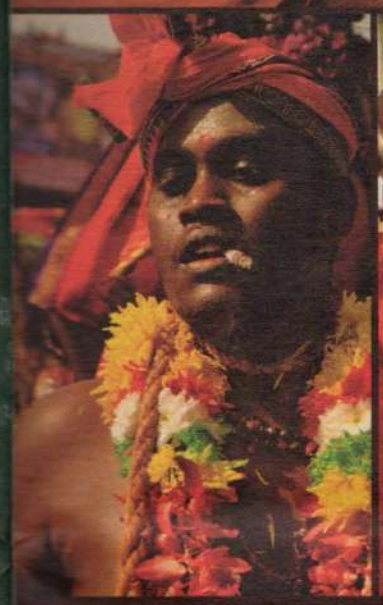
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

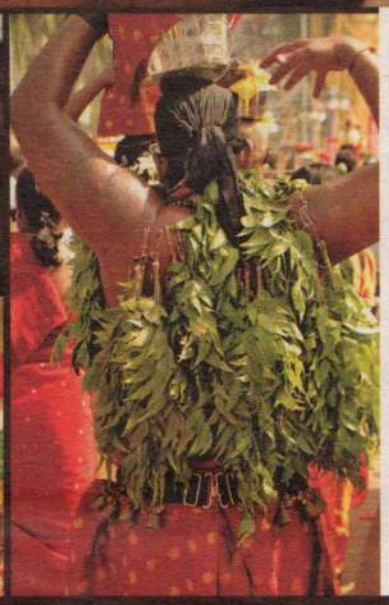
/inkilapkitabevi

/inkilapkitabe

Coşkun Aral

inancın binbir yüzü

İnancın istismarı, kitleleri uçurumun kıyısına getirir.

Malezya'nın başkenti Kuala Lumpur'da her yıl düzenlenen Thaipusam Festivali'nde binlerce Hindu, Batu Mağarası'na doğru zorlu bir yürüyüş gerçekleştirir. Filipinler'de Hıristiyanlar, Kutsal Cuma törenlerinde kendilerini çarmıha gerer. Tayland'da Budistler, Sri Lanka'da Hindular ve Türkiye'de, Balkanlar'da bazı mezhepler ve tarikatlar farklı vesilelerle vücutlarını şişler, kan akıtır. İnancın binbir yüzü var ve dünyanın farklı bölgelerinde bu yüzü görmek mümkün.

Animist, paganist, şamanist inançlardan tek tanrılı dinlere geçen bütün bu kanlı ritüellerin dışında kurban ve adak geleneğinin izleri de kaynağını geçmişten alıyor. Göbeklitepe'de 12 bin yıl öncesine ait bulgularda bile kurban ve adak geleneğinin izleri var.

Kız çocuklarını diri diri gömen inancın hakimiyetini sonlandıran İslam dünyasında ve diğer tek Tanrılı dinlerin inananları arasında kadınlara, çocuklara yapılan baskı, ayrımcılık ve hatta istismarları kendilerince dini açıklamalarla temellendirenler hep vardı; var olmaya da devam edecek. İnancın istismarı, kitleleri uçurumun kıyısına getirir ve hiçbir ehliyeti olmaması gereken insanların sesi duyulmaya başlar.

Gündem inanç olunca, dünya manzarasının da pek parlak olmadığını görmek gerek. Ne de olsa medyamız, dinde reform değil de ahkam değişsin sözünün içini tartışma programlarıyla doldurmaya çalışırken, ben de farklı bir pencereyi açayım diyorum.

Bedenin Acısı, Ruhun Kurtuluşu

Kuala Lumpur'daki Batu Mağaraları, Thaipusam Festivali döneminde binlerce Hindu'nun akınına uğrar. Şiva'nın en genç oğlu Lord Murugan'a sunulan adaklar ve duaların kabulü için çekilen cefanın büyüklüğü, inananlar için günahlarının affı ve dileklerin gerçekleşmesi demek. Şehir merkezindeki Sri Mahamariamman Tapınağı'ndan başlayan ve Batu Mağaraları'na kadar uzanan 15 km'lik yolda yürüyen Hinduların kimileri kavadi adı verilen sunakları vücutlarına asarak taşıyor. Murugan için taşınan meyve veya süt dolu küçük kaseler, kancalarla sırta asılıyor ve çilekeş, vücudu üzerinde taşıdığı büyük bir sunakla onca yolu acı içinde yürüyor.

Thaipusam'a birçok kez tanıklık ettim. İlk defa bu yıl vekaleten kavadi taşıyanlara şahit oldum. Parası ve dileği olanlar, kendileri yerine kavadileri başkalarına taşıtıyor. ***Kavadiyi taşıyan ve cefayı çeken Hindu, karşılığında para alıyor; diğeri de dileklerinin kabul olacağına inanıyor. Sistem güzel işliyor.***

Nüfusun %81'inin Katolik Hıristiyan olduğu Filipinler'de, Hz. İsa'nın çarmıha gerilişini anmak için düzenlenen Kutsal Cuma törenleri, Paskalya'nın hemen öncesinde yapılır. Acıyı hissetmek için kendilerini çarmıha çivileten çok fazla insan olmasa da büyük saygı gören bu insanların izleyici sayısı azımsanacak gibi değildir.

Filipinler'den Tayland'a geçtiğimizde, Vejetaryen Festivali'nde de kanlı ritüeller kendini gösterir. Adeta bir şiddet panayırı olarak nitelendirilebilecek olan festivalde, türlü işkence yöntemlerini görmek olağan karşılanır. Yanaklardan şiş sokmanın yetmediği, yerine bisikletten, ağaç dalına kadar uzanan geniş bir yelpazede ürünün yanaklardan geçirildiği; jilet merdivenlere tırmanılan, kızgın yağa batırdığı dallarla sırtını döven ve hatta ateşte yürüyen insanlar, adeta acı denizinde bile isteye boğulur.

İnancın türlü şiddet eylemlerine malzeme edildiği bir başka yer de Sri Lanka'dır. Adem peygamberin cennetten Sri Lanka'ya geldiğine inanılır. Hindular, Budistler, Veda dininden olanlar ve hatta Müslümanların kutsal kabul ettiği Kataragama'da düzenlenen festivalde bedenin ortadan kalkar ve eziyetin türlü halleri sahneye çıkar. Bedene çektirilen eziyet arttıkça, ruh saflaşır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Levent Erden

öfkenin "de" hali

Dil zordur! Dönmez. Dönse akıl dönmez. Akıl dönse kelime yetmez. Bildiğimiz, hatta kullanabildiğimiz kelimelerle düşünür, hayal ederiz. Dilimiz ne kadar sınırlıysa hayallerimiz de o kadar sınırlıdır. "Plaza Türkgilizcesi" konuşan arkadaşların ölü tersine pamuk tıkarcasına cümlelerle tıkıştırılmış lafları pek çok zaman dili daha da daraltır, hayal kurarken pek "vörk etmez!" Dil özen ister. Konuşma dili, vücut dili, işaret dili, kurumsal dil... Hepsi özen ister. Dille sevişilir, seversen o da seni sever, uçurur. Aslında hayat özen ister. Hep. Her an. Her alanda. Her konuda. Evde, işte, okulda hatta sosyal medyada. Belki de en çok sosyal medyada. Aslında büyükşehrin ait olamama kabuslarının, ekonomik koşullarının, tozun, gürültünün içinde yapayalnız kalmışlığın, başka birilerine erişebilme, sesini duyurabilme, yani "var" olduğunu hissetme, hissettirme yeridir oralar. Sosyal falan da değilsindir zaten. Hep diyegeldiğimiz gibi "tekil sosyalliktir" olan. "Sanal" lafının gerçekten karşılık bulduğu alandır "sanal sosyal" ortamlar.

Yere düşsen yanından yürüyüp geçecek arkadaşlar... Ama bu tekilliğin ilacı önemli hormonlar türemiştir. Yalnızlığın ezikliğinden telefon kulübesine giren Clark Kent'in, içeriden Süpermen olarak çıkmasını sağlayan hormonlar. Twitter daha yoğun kullanılırken, bunların vücutları hemen "Twittesteron" salgılar. Bir anda cengaver kesilirler. ***Saldıracakları hedefleri dil üzerinden seçiverirler: "De-da" ayrı! Birleşik yazanlar utancından yerin dibine girmelidir.*** Derhal teşhir ediliverirler. "De-da" ayrımcılığı bekçiliğine soyunanların çoğunun dil bilgisi ve dil hakimiyeti Elon Musk'ın uzay hakimiyetine yakın zannederiz. Tacizleri her an, fiili olarak, fiilimsidir. Sanki "kendinden sonra gelen ekle, isimleri, isim soylu sözcükleri, sözcük öbeklerini cümlenin yüklemi haline getiren ek fiiller" onların da fiilleri manasına girecek gibi. Ama "de-da" ayırmayan en şiddetli şekilde uyarılmalıdır. Alenen teşhir edilmelidir. Karşı çıktıkları şey doğrudur. Dilin doğru kullanılmasını istemek doğaldır. Gerektiğinde, özellikle söyledikleri takip edilenler, söylediklerine daha da özen göstermelidir. Niyet iyi, kaynak evrenseldir. "De..." Asıl dert nedir! Pek de önemi olmadığına inandığı, kendi fikri olmadan konulmuş ismi yerine başka bir kavramı isim edinip ama o da yetmez, "gizli hesap" kalkanının arkasına saklanıp; açık söyleyip, yazıp, gösterip, paylaşabilene, görünmez olduğunu zannettiği kalkanların arkasından başlar veryansına. Öfkelidir. Ne çocukluğunda duyulmuştur ne de şimdi gerçek hayatta. Hatta pek çok konuda "teeceenoo"su adının, soyadının önüne geçip kimliği olmuştur. Pek çok merci nezdinde bir numaradır. O kadar. Öfkelidir. Fikri sorulmaz. Başarı kriterleri çok dayatmacı ve aşırı seçicidir. Değer vektörleri karmaşası arasında, en küçük ortak paydalara tutunup ayakta kalmak zorundadır. Öfkelidir. Sistem sivrileri, öne çıkanı, parlayanı, ayrışanı, fark yaratanı, sürüden ayrılanı sevmez. Sisteme ayak uydurmak için, sen de onları sevmezsin olur biter. Olmayanları ötekileştirirsin. Olanları olabildiğince aynılaştırırsın. Sosyal medyanın aracıyı ortadan kaldırmasıyla birlikte başarılı sporcuya, oyuncuya, yazara, yönetmene, iş insanına, gazeteciye doğrudan ulaşırsın ve durumlardan vazife çıkararak öfkeni kusarsın. "Ben olsam..." bile demeden yazdığına, çizdiğine, söylediğine, paylaştığına saydırırsın. ***Sen iyi olan her numarayı hak etmişken, onların senin olman gereken yerlerden ahkam kesmelerine tahammül edemezsin.*** Bazen iyi okumuş, iş güç sahibi, bazen güzel/yakışıklı, beğenilen biri olmaları bile bunu hak edip etmediklerine bakılmaksızın hedef olmak için yeterlidir. Salladı mı derhal destekçiler bulursun ya da sallayanlara destek olursun. Çoklaşırsan haklılığın artar. Hedeftekiler artık ötekidir, "vurun kahpeye..." Diğer destekler gecikmez "umumi lügat"larda "entri" patlaması olur. Fiil, kök ve gövdelerinin belirli de'lerle türetilen fakat fiil özelliğini yitirerek cümle içerisinde isim, sıfat, zarf görevleriyle kullanılan kelimelerin "fiilimsi" olduğundan pek habersiz bu tayfa evrensel kabul görmüş kurallar üzerinden, herkesi "insansı"laştırma görevine soyunurlar. "De-da" ayrımının iyi niyetli masum bekçileri bir anda kangurular gününde neden kanguru koymadın, neden burun kaşıma gününü kutlamadın, neden kar yağdığı gün güneş fotoğrafı paylaştın, Cemalletin Bey'den alıntı yapmadın baskısıyla neredeyse her gün, herkesin aynı konuları dile getirmesini, neredeyse aynı kelime ve fotoğrafları paylaşmasını, hatta bunu her yıl tekrarlamasını ve tek tipleşmesini istiyor. Kitleselin bittiği, küçük ilgi ve bilgi grupları içinde daha yoğun paylaşılan minyatür yapıların olacağı, herkesin ilgisini çeken farklı yapılarla ilişki içinde, farklı yapılara ait olacağı beklenirken düşük suratlarla, düşük ifadelerle kendilerini dile getiremeyip düştüğü durumun yarattığı düş kırıklıkları içinde düşleri ve düşünceleri olanlara öfke duymak doğallaşıyor.

Büyük döngünün, her şeyi olduğu gibi insanı da metalaştırdığı dönemde, kapalı hesapların, gizli-açık hesapların gizleyemediği öfke karşısında durmaları kolay değil. "De"yi ayırmak kolay da hele iki tane olup "da-da" olunca, gerçeküstü yollar açılır. İşte orada öfke pek işe yarayamayabilir. İyisi mi öfkenin "de-da" halinden kaçınalım, öfkeyi dizginleyelim. En azından kalp damar ve mide hastalıklarına yakalanma olasılığı düşer. Aynaya bakıp, öfkelenecek çok şey varken...

hangi film, hangi sahne?

Derya Karadaş

Jep Gambardello: Eğer önümüzdeki günlerde, kendini boşlukta hissedersen şunu bil, bana her zaman güvenebilirsin.

La Grande Bellezza / 2013
Yönetmen ve Senarist: Paolo Sorrentino

Kubilay Aka

Ali Osman: Yalnız, biliyor musun? Ben hastayım, bu hastalık şey. Unutuyorsun. Herkesi, her şeyi unutuyorsun. Kafanda ne varsa silinip gidiyor, sıfır oluyorsun. Bu ne demek biliyor musun?
Devran: Anlatırsan, anlarım.
Ali Osman: Şu demek. Seni şuracıkta gebertsem, zerre kadar vicdan azabı çekmeyeceğimi biliyorum. Çünkü yeminimi unutacağım. Seni unutacağım. Silahımı nasıl beynine dayadığımı, nasıl tetiği çektiğimi, o sefil beyninin nasıl dağıldığını asla hatırlamayacağım. Yani benim açımdan artık tövbe diye bir sorun yok.

Kabadayı / 2007
Yönetmen: Ömer Vargı Senarist: Yavuz Turgul

Berk Cankat

One Stab: Kimi insan kendi içinden gelen sesi açık seçik duyar ve bu sese kulak verip yaşar. Böyle insanlar ya delirir ya da efsane olurlar.

Legends of the Fall / 1994
Yönetmen: Edward Zwick
Senarist: Susan Shilliday, William D. Wittliff, Jim Harrison

İllüstrasyon: Aykut Şerefoğlu *Hazırlayan: Pınar Aksel*

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Uğur Meleke

dünyanın son günü, 31 aralık 9999 olabilir mi?

Eğer bugün "matematik" ya da evreni biraz küçültmek gerekirse, "algoritmalar" hayatımızın her alanına sızmasaydı; inanın dünya hepimiz için yaşanması çok daha zor bir gezegen olurdu.

Okul hayatımızın katili o meşhur cümlelerden en önde geleni şudur şüphesiz: "Peki bu bilgiler gerçek hayatta ne işimize yarayacak?" Özellikle matematik öğretmenlerimiz bu kült soruya makul mantıklı bir yanıt veremeyince, birçoğumuz erken yaşta vedalaştık sayılarla-algoritmalarla. Oysa bir müzisyenin bestesini, bir şairin şiirini yaratırken dahi analitik düşünmeye ihtiyaç duyduğunu, Salvador Dali'nin de Beethoven'ın da Tolstoy'un da Mark Zuckerberg ve Elon Musk'ın da eserlerini üretirken matematikten faydalandıklarını söyleselerdi bize, belki de rakamlarla aramızı bu kadar kolay açmayacaktık.

Özellikle 2000'ler insanının matematikle arasının ne kadar bozuk olduğu, şu meşhur 21 Aralık 2012 inanışında netlikle ortaya çıktı. Aslında her şey, basit bir takvim hesabından ibaretti. İlkel zamanlarda kullanılan Maya takvimine göre bir yıl, 20'şer günlük 18 aydan oluşuyordu... 20 yıla 1 katun, 20 katuna (yani 400 yıla da) 1 baktun deniyordu. Binyıllar önceki inanışa göre 13 baktun (yani 5200 maya yılı) tamamlandığında dünya tarihi sona erecek, insanlık bitecekti. Yani 21 Aralık 2012'de kıyametin kopacağına inanmak, aslında 31 Aralık 999'da ya da 31 Aralık 9999'da dünya tarihinin biteceğine inanmak gibi bir şey... 21 Aralık 2012 günü Şirince'ye gelen binlerce insana 31 Aralık 9999'un özel bir tarih olacağını ve dünyanın o tarihte biteceğini söyleseniz size gülerlerdi herhalde! Ama orada olmalarına sebep olan şey de birebir aynı mantığa dayanan bir matematiksel hesaplamadan ibaretti maalesef.

***

Şu yıllarda çok popüler olan bir başka mit de müzisyenlerin 27'sinde ölmesiyle ilgili... Jimi Hendrix, Janis Joplin, Brian Jones ve Kurt Cobain'den sonra Amy Winehouse da 27'sinde hayata veda edince, efsane büyüdü. Müzisyenlerin ölüm yaşı 27'ydi artık. Mesele, 27'yi atlatmaktı!

Bunun da aynen 21 Aralık inanışı gibi bilimsellikten çok uzak bir şehir efsanesi olduğunu ispat etmek isteyen Sydney Üniversitesi Öğr. Üyesi Prof. Dianna Kerry, geniş bir çalışma yapmış. Çalışmasında 1950 ile 2010 arasında hayatını kaybeden tam 11,054 müzisyene yer vermiş. Sonuç tabii ki farklı: Müzisyenler 27'sinde değil 56'sında ölüyor aslında. Araştırmaya dahil edilen 11 bin müzisyenin yalnızca 143'ü yirmi yedi yaşında hayata veda ederken, elli altısında ölenlerin sayısı 254'ü bulmuş. Kerry'nin çalışmasının esas çarpıcı kısmıysa şu: ***Blues sanatçıları 65, countryciler 61, popçular 55 yıl yaşarken, punkçıların ortalama yaşam süresi 38'lere, rapçilerinse 32'lere düşmüş. Yani ilgilendiğiniz müzik türü ne kadar yeniyse, yaşam süresi o oranda kısalmış.***

***

Amerika'nın prestijli gazetesi New York Times'ın bu konu üzerine bir başka araştırması da dikkat çekici. Onlar, ünlülerin ölüm ilanlarına odaklanarak özel bir çalışma yapmışlar ve müzisyen, yazar, oyuncu gibi üreten insanların politikacı ve askerlere göre çok daha genç öldüklerini tespit etmişler. NYT'nin araştırmasına göre 2000-2011 arasında yayınlanan oyuncu ve yazar ölüm ilanlarında yaşam süresi 78 yaşın altında kalırken; politikacılarda ortalama 82,1'e, rütbeli askerlerdeyse 84,7'ye kadar çıkmış.

***

Bu hayatta matematikten daha büyük bir gerçek yok.

Yol sanırım bu noktada ikiye ayrılıyor ve ben size az yürünmüş olanı öneriyorum: Ya müzisyenlerin çoğunlukla 27 yaşında öldüğüne, dünyanın sonunun 21 Aralık 2012'de geldiğine falan inanacaksınız. Ya da matematiğe!

Eğer bugün "matematik" ya da evreni biraz küçültmek gerekirse, "algoritmalar" hayatımızın her alanına sızmasaydı; inanın dünya hepimiz için yaşanması çok daha zor bir gezegen olurdu. Böbrek nakli bekleyen hastalar, doku uyumlu donörü çok daha güç bulurdu mesela. Amazon, dağıtması gereken paketleri hangi sırayla en efektif biçimde teslim edebileceğini bilemez, enerji-para kaybına uğrar ve fiyat artırmak zorunda kalırdı. Eğer başında algoritmaların önemini kavramış mühendisler olmasa Google diye bir mucize hayatımıza giremez; aradığımız şeye Altavista ya da Lycos sonuçlarının sekizinci sayfasında ulaşabilirdik ancak.

Peki, 45 yıl boyunca sayısal lotoda aynı numaralara oynayan Amerikalı'nın milyoner olduğu doğru mu sahi? Siz de 45 sene boyunca aynı yoldan giderseniz, emekliliğinizde milyoner olabilir misiniz?

Ya da futbolu çok iyi bilen bir spor yorumcusunun, isabetli tahminlerle bahisten yüklü paralar kazanması mümkün mü?

İnternette üye olduğunuz onlarca platforma atadığınız onlarca farklı şifreyi, hiçbir yere not etmeden aklınızda eksiksiz tutmanın bir yolu var mı?

Instagram, kullanıcıları hangi kritere göre listeliyor? Aynı kişinin her hikayenizde en üstte çıkmasının mantıklı bir açıklaması var mı?

Tüm bu soruların cevapları, aslında o çok önemsemediğimiz lise matematiğinde gizliydi. Keşke o gün o fedâkar öğretmeninize "Peki, bu bilgiler gerçek hayatta ne işimize yarayacak?" demeseydiniz değil mi? Bence, bu hayatta matematikten daha büyük bir gerçek yok zira.

Görsel: Getty Images Türkiye

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ataol Behramoğlu

romeo ve juliet

Romeo ve Juliet şimdiye kadar görüp okuduğum Shakespeare oyunları arasında şiirsel yoğunluğu en yüksek olanıdır diyebilirim...

Shakespeare'in ilk oyunlarından olan Romeo ve Juliet'in beni hayal kırıklığına uğrattığını en başta söyleyeyim.

Sanki aceleye getirilmiş bir oyun.

Olaylar bir anda gelişiyor.

Romeo'nun Juliet'ten önceki sevgilisi olduğunu öğrendiğimiz Rosaline'le ilişkisi laftan ibaret kalıyor. Kız ortada yok. Tek bildiğimiz Juliet'le karşılaşmadan önce Romeo'nun ona çılgınca âşık olduğu ve yüz bulamadığı için de Hamlet benzeri haller takındığı...

Derken, Montague ailesinin oğlu Romeo, ailesinin kavgalı olduğu Capulet ailesinin bir balosuna maske takarak katılır ve orada gördüğü Capuletlerin kızı Juliet'e bir anda âşık olur. Juliet de az sonra, yine bir bakışta vurulur ona. Başlarda kız daha gerçekçi. Romeo ise romantizmin doruklarında. 2. perdenin 2. Sahnesinde Capuletlerin bahçesine gizlice giren Romeo'yla penceredeki Juliet arasındaki diyalog bu bakımdan ilginçtir. Romeo, (Özdemir Nutku'nun duruma uygun başarılı çevirisiyle) mecazlı mısralar döktürürken kızın aklı oğlanın görülebileceği korkusundadır:

Romeo
Aşkın hafif kanatlarıyla aştım bu duvarları
Durduramaz sevgiyi çünkü taştan sınırlar
Hem aşkın isteyip de başaramadığı ne var
Engel olamaz bana bu yüzden akrabalar.
Juliet
Bir görürlerse sana kıyarlar.
Romeo
Hayır, daha çok tehlike saklıdır senin gözlerinde
Onların yirmi kılıcından! Tatlı bak yeter;
Korur beni onların düşmanlığına karşı.
Juliet
Dünyada istemen senin burada görülmeni

Diyalog böylece sürüp gider. ***Romeo'nun uçarı, delikanlı romantizmine karşı, arada romantikleşse de Juliet çok daha gerçekçi ve sağduyuludur.*** Aşkının gerçekliğini "meyve ağaçlarının tepelerini gümüşleyen kutsal ay üstüne" yemin ederek kanıtlamak isteyen Romeo'yu durdurarak şöyle der: *"Yemin etme kararsız ay üstüne sakın; / Yörüngesinde her gece yön değiştiren ay gibi, / Değişken olur sonra senin de aşkın"* Yeminde ısrarlı Romeo'yu bir kez daha durdururken söyledikleri daha da gerçekçidir: *"Dur, yemin etme yine. / Senin varlığın bana sevinç veriyorsa da, / Sevinç duyamıyorum bu geceki anlaşmadan; / Pek acele, birden oldu, düşünüp taşınmadan;"* Fakat yine de hakkını yememek için eklemek isterim: Juliet kararını verdikten ve Romeo'yla evlendikten sonra aşkına sonuna kadar sadık kalmış, bu uğurda ölüme gitmekte de duraksamamıştır.

***

Romeo ve Juliet şimdiye kadar görüp okuduğum Shakespeare oyunları arasında şiirsel yoğunluğu en yüksek olanıdır diyebilirim... Zaman zaman mecazlarla bizim Divan şiirimizdekiyle benzeşen abartılı bir şiirselliktir bu. Örneğin Romeo'nun Juliet'in güzelliğini dile getirirken söylediklerindeki gibi:

"Tüm göklerin en güzel yıldızlarından ikisi
Yalvarıyorlar onun gözlerine işleri olduğundan:
Biz dönünceye deki siz parıldayın diye.
Gözleri gökte olsaydı, yıldızlar da onun yüzünde;
Utandırırdı yıldızları yanaklarının parlaklığı,
Gün ışığının kandili utandırdığı gibi tıpkı."

Romeo ve Juliet efsanesinin Doğu edebiyatındaki Leyla ile Mecnun efsanesiyle yakınlığı açıktır. Kuşkusuz enine boyuna işlenecek bir araştırma konusudur bu. Shakespeare'in oyunu üzerine düşünmekteyken Fuzuli'nin Leyla ile Mecnun'una da arada bir göz atıyordum.

1597'de basılan Romeo ve Juliet'in yukarıdaki dizelerinde yıldızlar Juliet'in yanaklarının parlaklığından utanırken 1530'lu yılların ürünü Leyla ile Mecnun'da da sürme Leyla'nın kara gözleri, allıksa yanaklarının rengi karşısında utanç duymaktadır. (570-571. beyitler...) Doğu ve Batı şiiri arasında ilginç bir benzeşme...

"Utandırırdı yıldızları yanaklarının parlaklığı, Gün ışığının kandili utandırdığı gibi tıpkı."

***

Oyunu okurken aldığım notların başlıkları kitabın arka iç kapağı ve yanındaki boş sayfayı dolduracak çoklukta.

Birkaçına bakalım...

Örneğin, yine kadınlık ve erkeklik konusu...

Farklı kahramanların ağzından farklı yerlerde kadının güçsüzlüğüne, erkeğin güçlü olması gerektiğine ilişkin sözlere rastlanıyor. 3. perdenin 3. sahnesinde, umutsuzluk içinde kendi eliyle yaşamına son vermek için hançerini çeken Romeo'ya rahip Lawrence'ın söyledikleri, bu sözlerin üzerine en kuvvetle basılarak söylenmiş olanıdır:

"İndir şu umutsuz elini! Erkek değil misin sen?
Görünüşün haykırıyor erkek olduğunu oysa
Ama gözyaşların kadınca.
(.....)
Sende erkek kalıbına yakışmayan bir kadın var.
(.....)
Yazık, yazık, kalıbından utan,
Ayıp ediyorsun erkekliğine, sevgine, aklına karşı,
Bol parasını yerinde kullanamayan bir tefeci gibi,
Yerinde kullanmıyorsun, aklını, erkekliğini, sevgini.
Erkekçe yiğitlikten uzaklaşan soylu kalıbın
Balmumundan bir biçimmiş meğerse."

(Değerli Özdemir Nutku'nun çevirisine güvensizlik duymak ya da çeviride hata aramak söz konusu değil kuşkusuz fakat belki hafifletici bir ifade bulabilirim düşüncesiyle baktığım orijinal metin de aynen böyle!)

Kadın okurlarını ve izleyicilerini Shakespeare'e karşı kışkırtmak amacında da değilim. Ama herhalde yazıldığı çağın bir olgusu olarak oyunlarına yansıyan böyle bir gerçek de söz konusu...

***

Hamlet'teki mezar kazıcıların ilk örneği gibi burada karşımıza uşaklar çıkıyor. Oyun, iki kavgalı ailenin uşaklarının karşılaşıp dalaşmalarıyla açılıyor zaten... Sonraki bazı sahnelerde de onları kişiliksiz emir kulları olarak değil, kendi kişilikleri, esprileri, görüşleriyle, ilk sıradakilerden farksız oyun kahramanları olarak görüyoruz... Hele trajik finalde cesetler yerde yatarken tek başına kaldığında söyledikleriyle "Bekçibaşı", tam olarak bir Hamlet mezar kazıcısının ilk örneklerindendir:

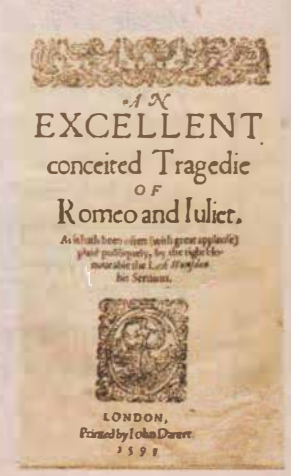
"(.....)
Ne acıklı bir görünüş! İşte kont şurada cansız yatıyor;
Juliet de orada, kanlar içinde;
Bu acıklı şeyleri taşıyan zemini görüyorsak da,
İyice araştırıp incelemeden göremeyiz
Bu acıklı şeylerin gerçek zeminini."

Böylece Shakespeare, oyununun belki de en önemli mesajını bir mezarlık bekçisine; sıradan bir halk insanına söyletmektedir...

***

Girişte hayal kırıklığından söz etmiştim ama öteki başyapıtlarına göre zayıf yanları olmasına karşın Romeo ve Juliet de en az ötekiler kadar kahraman çeşitliliğiyle, olay ayrıntıları, şiir, dil ve felsefe kıvılcımlarıyla dolup taşıyor... Yazıyı, şiirsel benzetmelere bir örnek olarak, oyun kahramanlarından Benvolio'nun, hasmı Tybalt'ın boşa giden kılıç darbesi için söylediklerileyle tamamlayayım:

"Döndürdü kılıcını, biçmeye çalıştı rüzgârı
İncinmedi rüzgâr kılıç vuruşlarından ama
Küçümseyerek yalnızca ıslık çaldı."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

behçet necatigil

Kırık hayatların, yaşanmamış aşkların, kırılgan umutların, kayıp sevdaların şairi...

Bir oda bir sofa evlerin, ertelenmiş mutlulukların, karşılanmamış özlemlerin... ve aynı zamanda da ilkbaharın, budansa da alttan alta filizlenen bir yaşama sevincinin, alçakgönüllü bir onurluluğun, hüzünle gölgelenmiş olsa da azla yetinme erdeminin şairi...

Yaşamı ve şiiri birbiriyle tamı tamına örtüşen bir şair.

16 Nisan 1916'da İstanbul'da doğup Kars, Zonguldak ve İstanbul-Kabataş Erkek Lisesi'nde öğretmenlik yaptıktan sonra 1979'da demek ki 63 yaşında yine İstanbul'da yaşamdan ayrılmış.

Beşiktaş'ta, şimdi benim bu satırları yazmakta olduğum Türkali Mahallesi'nde adını taşıyan bir sokak, yine bu mahallede üzerinde adının yazılı olduğu bir levha bulunan yaşadığı ev; yakınlardaki Akaretler Yokuşu'nun girişindeki Şairler Sofası Parkı'nda da çoğunlukla kuşakdaşı şairler gibi bir heykeli bulunuyor.

> **"Yaşamı ve şiiri birbiriyle tamı tamına örtüşen bir şair Behçet Necatigil."**

Şiir kitaplarının adları gibi şiirlerinin adları da kısa, tek ya da en çok iki sözcük.

Şiir okuru onu önce "Gizli Sevda" adlı şiiriyle tanıyıp sevmiş olmalı...

Hemen herkesin yaşamındaki bir yaraya usul bir sesle, usulca dokunan o şiirle:

Hani bir sevgilin vardı / Yedi sekiz sene önce, / Dün yolda rastladım / Sevindi beni görünce. /... / Sokakta ayaküstü / Konuştuk ordan burdan, / Evlenmiş, çocukları olmuş / Bir kız, bir oğlan. /... / Seni sordu / Hiç değişmedi, dedim, / Bildiğin gibi... / Anlıyordu / ... / Mesutmuş, kocasını seviyormuş, / Kendilerininmiş evleri... / Bir suçlu gibi ezik, / Sana selam söyledi.

Son sınırında bir sözcük ve dize tutumluluğuyla, dilediğinizce işlenip genişletilebilecek bir film ya da roman kurgusu... Ama öykünün aslı, özü burada, bu birkaç sözcüğün bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş, resim diliyle söylenecek olursa çiziktirilmiş şiirde...

Aile, çocuk, ev içleri, mahalle yaşamı, "Kapalı Çarşı", "Çevre", "Evler" vb. ilk kitaplarında yer alan şiirlerinin başlıca temalarındandır. Usul bir sesle, söz tutumluluğuyla oluşturulmuş şiirlerdir bunlar. ***Mutluluk, bu alçak gönüllü yaşamın sıcaklığında, kucaklayıcı rahatlığındadır.***

Fakat bu usul sesli şiir giderek büyük kent yaşamının eleştirisine; insan sıcaklığının kaybolduğu şehirlerden kırlara, dağlara, yeni yaşamlara açılmaya yönelen bir şiire evrilir.

İlk dönem şiirlerindeki (Orhan Veli, Cahit Sıtkı, Ziya Osman vb. şiiriyle) ortak tınılar taşıyan ses de daha farklı, sorgulayan, özgün bir Behçet Necatigil sesine dönüşmeye başlar.

"Eski Toprak", "Arada", "Dar Çağ" ve onları izleyen "Yaz Dönemi", "Divançe" adlı kitaplarında yayınlananlar bu türden ve bence Behçet Necatigil'in en özgün, en etkileyici, modern şiirimizin açılımına en çok katkıda bulunmuş şiirlerindendir.

"Çalar Saat", "Engeller", "Sevgilerde", "Bahara Girerken Balad", "Solgun Bir Gül Dokununca", "Panik" vb. bu şiirlerin başta gelenlerindendir.

"Sevgilerde" Vedat Sakman'ın mükemmel bestesi ve yorumuyla belleklerde ve gönüllerde ayrıca yer etmiş bir şiirdir.

"Solgun Bir Gül Dokununca" ise bence Necatigil'in başyapıtı ve sadece bizim edebiyatımızın değil bütün bir yirminci yüzyıl dünya edebiyatının en nadir güzellikte ve değerde şiirlerindendir.

"Gizli Sevda"nın internetteki bir şiir sitesinde 401.000 (yanlış okumadınız, yarım milyondan yüz bin eksik) okunmuş olduğunu gördüm. Necatigil'in kitaplarının ise bin bile sattığını sanmam. Bu çok büyük bir çelişki. Şiiri yüz binlere, milyonlara ulaşırken şiirinden kazandığı telif en iyimser bir tahminle üç bin sayıda kitap baskısıyla sınırlı şairin uğradığı haksızlığı ve eşitsizliği mutlaka gidermek gerekiyor.

Fotoğraf: Ara Güler

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

PINAR DENİZ

Nâzım Hikmet Ran / Bütün Şiirleri

En sevdiğim yeri:

Bir Cezaevinde, Tecritteki Adamın Mektupları

3

Bugün pazar.
Bugün beni ilk defa güneşe çıkardılar.
Ve ben ömrümde ilk defa gökyüzünün bu kadar benden uzak
bu kadar mavi
bu kadar geniş olduğuna şaşarak
kımıldamadan durdum.
Sonra saygıyla toprağa oturdum,
dayadım sırtımı duvara.
Bu anda ne düşmek dalgalara,
bu anda ne kavga, ne hürriyet, ne karım
Toprak, güneş ve ben
Bahtiyarım...

1938

GÜVEN MURAT AKPINAR

Melih Cevdet Anday / Mikadonun Çöpleri

En sevdiğim yeri:

KADIN: *Demin heyecanlanmıştın, şimdi alay ediyorsun. Hiç anlamıyorum seni.*
ERKEK: *Bense kendimi öylesine anladım ki, bıktım kendimden. Hani sabahlan ilk cigaramı içtiğim zaman diz kapaklarımdan başlayan sarhoşluğun ne kadar süreceğini bildiğim gibi, içimde olup bitenlerin tümünü biliyorum. Tatsız bir şey bu... Her gün aynı deneyi yapan budala bir bilgin gibiyim. Ama senin için yeniyim, anlaşılmıyorum kolay kolay. Hoş bir şey. Hadi bitirelim şu hikâyemizi.*

AHMET TANSU TAŞANLAR

Walter Isaacson / Steve Jobs

En sevdiğim yeri:

Şimdi ölümle karşı karşıya olduğu için öbür dünyaya inanmayı daha çok istiyor olabileceğini itiraf etti. "Ölümden sonra insanın bir parçasının varlığını sürdürdüğünü düşünmek hoşuma gidiyor," dedi. "Onca deneyimi biriktirdikten sonra, belki biraz da bilgeliğe ulaştıktan sonra, bütün bunların yok olduğunu düşünmek tuhaf. Yani ölümden sonra bir şeylerin sürdüğüne, en azından bilincin sürdüğüne inanmayı cidden istiyorum." Çok uzun süre sessiz kaldı. "Ama öte yandan, belki de açma kapama düğmesi gibidir," dedi. "Tık diye gidiveriyorsundur." Sonra tekrar duraksayıp hafifçe gülümsedi. "Belki de bu yüzden Apple cihazlarına açma kapama düğmeleri koymaktan hoşlanmadım hiç."

Hazırlayan: Pınar Aksel

Murat Özer

karanlığa hapsolan "gerçek"

Bu ay İstanbul ve Ankara film festivalleri arasına "Karanlık Sır" sıkıştırmaya çalışırken, "Ocean's" serisinin "kadınlar" kanadını temsil eden "Ocean's 8"i bekler halde bulduk kendimizi. Horace McCoy uyarlaması "Son Gerçek" ise çirkinliğimizi (aynı zamanda çaresizliğimizi) bir kez daha yüzümüze vurdu!

SALONLARDA

Karanlık Sır

Yapımcı koltuğunda Guillermo del Toro'nun oturduğu J.A. Bayona filmi "Yetimhane"ye (El Orfanato; 2007) yazdığı senaryoyla adını duyuran İspanyol sinemacı Sergio G. Sánchez'in ilk uzun metrajlı sinema filmi "Karanlık Sır" (Marrowbone), adındaki "gizem" unsurunu son dakikaya kadar korumayı başaran "karanlık bir masal" anlatıyor bize. Bu masalın tıpkı "Yetimhane" ya da "Pan'ın Labirenti"ndeki (El Laberinto del Fauno; 2006) gibi "hırpalayıcı" kilometre taşlarına sahip olduğunu da belirtelim, insan yüreğini paramparça eden. Annelerinin ölümünün ardından Amerikan kırsalındaki gözlerden uzak evlerinde birbirlerine tutunarak ayakta kalmaya çalışan dört kardeşin hikâyesini takip ettiğimiz film, geçmişten gelen "hayalet"in bir an olsun rahat bırakmadığı kardeşlerin "tekinsiz" serüveniyle hayat buluyor. ***Bu serüven, "sürpriz kaçıran" hamlelerin ustaca gizlendiği bir rotaya sahipken, bir yandan da karanlıkla aydınlığın kapışmasına sahne oluyor.*** Ama bunu klasik görüntüsünden kaçırarak "örtük" bir yapıyla bütünleştirmeyi başarıyor film. Mükemmel değilse de hikâye kurgusuyla "sıradan"dan sıyrılmayı başaran "Karanlık Sır"ı salonlarda izlemeden önce bir sınavınız daha var: 6-17 Nisan tarihleri arasında düzenlenecek 37. İstanbul Film Festivali'nin yaklaşık 200 filmlik trafiği içinde bir yorulun bakalım! Ankaralı sinemaseverler de boş durmayacak tabii bu ay: 19-29 Nisan tarihleri arasında düzenlenecek 29. Ankara Uluslararası Film Festivali'yle kurtlarını dökecekler! İki festivalin arasına "Karanlık Sır" sıkışır mı demeyin, olur mu olur!

"Karanlık Sır", 13 Nisan'da salonlarda.

EV SİNEMASI

Son Gerçek

Büyük Bunalım dönemi yazarlarından Horace McCoy'un 1935 tarihli romanı "Atları da Vururlar" (They Shoot Horses, Don't They?), insanların çaresizliğinden faydalanan organizatörlerin düzenledikleri acımasız bir "dans maratonu" sırasında yaşananlara dikiyordu gözünü. Sydney Pollack ise 1969'da romanı beyaz perdeye taşırken değişiklik ihtiyacı duymadı. Çünkü her devirde geçerli olan "yalan Amerikan rüyası", 1930'larda olduğundan farklı değildi, aynı "sahte parıltı"yla sahne almaya çalışıyordu. ***Amerikalıların zafer çığlıkları atarak dahil oldukları Vietnam Savaşı'ndan "aşağılanarak" çıkmalarına da pek bir şey kalmamıştı.*** Dokuz dalda Oscar'a aday gösterilmesine rağmen, "nedense" bunların arasına "en iyi film" adaylığını katamayan "Son Gerçek" (Filmin Türkiye'deki vizyon ismi), Gig Young'a "en iyi yardımcı erkek oyuncu" ödülü getirirken, Jane Fonda ile Michael Sarrazin'i de beyaz perdenin unutulmaz ikilileri arasına katmıştı. Hikâyenin insanı kıyma makinesine sokan atmosferiyse tam anlamıyla "boğucu"ydu, katı gerçekliğine teslim olmak kaçınılmazdı. Dans maratonuna katılan "çaresizler"in (ve "umutsuzlar") ödül parasını kazanabilmek için "insanlık onuru"ndan vazgeçmeleri gerekiyordu. Daha doğrusu, onlardan talep edilen buydu. Arenadaki gladyatörler gibi birbirlerini "yok etmek" için mücadele etmeleri bekleniyordu, seyircilerin ve "sponsorlar"ın da pespaye teşvikleriyle... "Son Gerçek"e dair anlatacak çok şey yok aslında; her devirde (bugün de tabii) çaresizlikten nemalanmayı prensip haline getiren insanın "makyajsız" çirkinliğinin birebir karşılığı bu film. Ve her sinemaseverin dağarcığına katılması gereken bir şaheser.

"Son Gerçek"in DVD'sini "iyice ararsanız" raflarda bulabilirsiniz.

GELECEK PROGRAM

Ocean's 8

Frank Sinatra ile Dean Martin'in başı çektiği "Rat Pack"i bir araya getiren 1960 tarihli "Soyguncular"ın (Ocean's Eleven) modern yeniden çevrimi, Steven Soderbergh yönetiminde 2001'de hayatımıza girdi bildiğiniz gibi. Devam filmleri de çekildikten sonra sıra şimdi de soygunun "kadın" kanadına geldi! Anlayacağınız, Hollywood'dan yükselen "sözde değil özde eşitlik" çığlıklarının karşılığı hızla alınmaya devam ediyor. Yapımcılar için bu yola başvurmak şimdi "kolay"; bakalım kalıcı bir "eşitlik" sağlamayı başarabilecekler mi, yoksa zamanla "unutturacaklar" mı, göreceğiz! Gelelim filme, yani "Ocean's 8"e... ***"Ocean's Eleven"ın Danny Ocean'ının kız kardeşi Debbie var bu kez "ekip toplama" kısmında. George Clooney'nin kardeşi Sandra Bullock olur mu demeyin, oluyor işte!*** Ekibin kalanı da iştah kabartan isimlerden oluşuyor: Jessica Chastain, Anne Hathaway, Helena Bonham Carter, Sarah Paulson, Mindy Kaling, Rihanna ve Awkwafina. Bu sekiz isim de yetmez derseniz, yanlarına Katie Holmes, Dakota Fanning, Olivia Munn, Jaime King gibi aktrisleri de ekleyelim. Steven Soderbergh ve George Clooney'nin yapımcı kimlikleriyle var oldukları "Ocean's 8", Gary Ross'un "risk içermeyen" ellerine emanet edilmiş durumda. Her ne kadar ilk yönetmenliği "Yaşamın Renkleri"ndeki (Pleasantville; 1998) yaratıcılığından uzak olsa da senarist kimliğiyle umut vadediyor Ross. Senaryo satırında ona eşlik eden Olivia Milch'in katkısına da güvenmek lazım biraz sanki. Tabii bir de "Ocean's" serisinin eğlenceli ruhuna...

"Ocean's 8", 22 Haziran'da salonlarda.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ayça Derin Karabulut

"benim tutkum hikayelere"

Gişe Memuru ve Sarmaşık filmlerinin yönetmeni Tolga Karaçelik'in yeni filmi "Kelebekler" vizyona girdi. Film dünyanın en prestijli festivallerinden biri olan Sundance Film Festivali'nde Dünya Sineması Büyük Jüri Özel Ödülü'nü aldı. Bu önemli ödülden sonra en çok konuşulan şey ise; Kelebekler'in Kültür Bakanlığı tarafından desteklenmemesi oldu. Filmin yönetmeni Tolga Karaçelik'e Kelebekler'i ve hikayesini sordum.

Öncelikle tebrikler. Nasıl geçti film süreci? Hem ödül meselesini hem de desteklenmeme konusunu sizden dinlesek...

Ben destek almama konusunu hiç önemsemiyorum. Çünkü bu filmi sanki paramız yok da öyle çekmişiz gibi bir algıya dönüşmeye başladı. O yüzden bu muhabbetten biraz sıkılıyorum. Biz bu filmi parayla çektik, bütçeli bir film yani, çalışan herkes kaşesini aldı. Normal bir film nasıl çekilirse öyle çekildi. İşin desteklenme kısmında da tabii insanlar bir taraftar olup olmama durumu gibi yaklaşmaya çalışıyorlar. Kültür Bakanlığı "desteğe layık görülmemiştir" dedi. Oturup ağlama/mağduriyet işini de sevmiyorum gerçekten. Bunun muhatabı da ben değilim; Kültür Bakanlığı. Ama bize sorarsanız çok güzel gözüken, hiçbir şekilde hiçbir yerinden ödün vermediğim bir film çektik. Kalitesinden ödün versem çekmezdim zaten... Eğer ben bu filmi 18 değil, 25 günde çekmem gerektiğine inanıyor olsaydım, oturur bir şekilde 7 gün daha çekmenin yolunu bulurdum.

Ne izleyeceğiz Kelebekler'de, türü nedir?

Uzun yıllar birbirini görmemiş üç kardeşin, yine uzun yıllardır görmedikleri babalarının telefonuyla babalarının köyüne geri dönmelerinin hikayesi. Ben 2012'de amcamı kaybettikten sonra yazmaya başlamıştım bu hikayeyi. Filmde babalarının ismi Mazhar, kaybettiğim amcamın ismi Mazhar. Ölüm hakkında bir hikaye yazmak istedim ama aynı zamanda ölümün yan konu olduğu bir hikaye... İlk senaryonun çıkışı iki kardeşin babalarını gömmeye çalışma hikayesiydi. Uzun yıllar bu senaryo gitti, geldi, notlar aldım. Sonra Suzan geldi, küçük kardeş. Dolayısıyla bir küçüklerin, büyümemişlerin hikayesi oldu. Hatırlamaya çalışmak ve unutmaya çalışmak üzerine bir film.

Keyifsizlik umutsuzluğu doğurur. Umutsuzluk bir noktadan sonra mücadele etmekten vazgeçirir.

Bu film festivalleri gezdi. Sundance'den büyük bir başarıyla döndü. Dünyanın bir ucundaki insanları etkileyen şey neydi filmde?

Seyircilerin tepkisi çok güzeldi. Sarmaşık'tan çok daha fazla sevgi gördü film. Sokakta da konuşuluyordu. Ve festivalde en çok konuşulan filmlerden bir tanesiydi. Hikayede anlattığınız unsurlar yerel olabilir ama anlatım biçimi onu evrenselliğe çevirir veya çevirmez. Şu ana kadarki festivallerde gördüğüm ve insanların bana söylediği bunun evrensel bir film olduğu. Sundance'de 4-5 gösterimimiz oldu, hepsinde soru-cevap tamamıyla doluydu. Örneğin 2-3 seyirci vardı, ağlıyorlardı. Filmin çok iyi geldiğinden, özgürleştirdiğinden ve acılarını hafiflettirdiğinden bahsettiler. Bunları duymak güzeldi.

İzleyenler filmden nasıl çıkacak? Nasıl çıkmalarını istiyorsunuz?

Ben Sarmaşık'ta insanlara bir şey hissettirebilecek bir gücüm olduğunu fark ettim. Gişe Memuru'nda derdimi ve kendimi anlatmak istiyordum, Sarmaşık'taysa dünya görüşümü, gördüğüm şeyi anlatmaya çalıştım. Kelebekler'de kendimi, Tolga Karaçelik'i karıştırmadan sadece bu üç kardeşin hikayesini anlatmak istedim. Fakat bunu yaparken de daha çok hissettirmeye önem vermeye çalıştım; benim için önemli olan: his. Sadece kötüler hakkında konuşarak, sevmediğimiz şeyler ve mutsuzluğumuz üzerine konuşarak yaşlanıyoruz. Ben yaşlanmak istemiyorum. Dolayısıyla insanlara iyi gelecek bir film yapmak istedim. Gülmek için giderlerse ağlayacaklar, ağlamak için giderlerse gülecekler.

Kaç salonda izlenecek film? Bununla ilgili kaygılarınız var mı?

Altmış-yetmiş salonda gireceğiz vizyona. Bununla ilgili bir sıkıntı yok. Yani epey salonda var, kimse suçlayamaz gitmek istedik, gidemedik diye. :) Top sizde artık...

Acının bizi birleştirdiği bir olgu var filmde. Baba ölüyor ve kardeşler birleşiyor. Şu sıralarda acının dile düştüğü, insanların birbirinin hatta kardeşinin acısına dil uzattığı bir zamandan geçiyoruz. Bu sizin aklınızı, kalbinizi nasıl etkiliyor?

Gündemden tabii ki çok etkileniyorum. Bu filmi bu yüzden çekiyorum bir yandan da. Uyuşturucu olsun diye değil tabii ki ama otoriter rejimin en korktuğu şeylerden biri keyiftir. Keyfi ve güzellikleri öldürmeye çalışmaları bundan. Bir şekilde keyif almaya inanan insanlar olduğu sürece baş daha fazla beladadır çünkü keyifsizlik umutsuzluğu doğurur. Umutsuzluk bir noktadan sonra mücadele etmekten vazgeçirir. Ve kabullenmeyi getirir. Bence biraz keyifli olduğumuz zamanları hatırlamamızda fayda var. Gezi'nin esprisini hatırlamamızda fayda var. Ve ben bu filmi insana iyi gelsin diye çektim. Çünkü dediğim gibi kötülüğü düşünmek kötülüğü büyütüyor. İnsan beyni kötülüğü iyilikten daha çok algılıyor. Aklında, sözcüklerinde de bu kalıyor. Bir şekilde keyif vermek istiyorum yaptığım filmle. Buna benim de ihtiyacım var. Aklı başında olan bir insanın delirmemesi çok zor olanların karşısında... Tahammülde çok zorlanıyoruz hepimiz. Elimde bu hissettirme gücü varken bir soluklanalım. Gülelim. Sarılalım birbirimize. Kendinizi yalnız hisseden en az kırk milyon kişi var bu ülkede! Bir sarılsak her şey geçecek... Ama sarılmak için de keyifli olmak gerekiyor işte. Bir buluşalım tekrardan. Belki bir sürü yalnız bir filmi izlemek için bir araya geliriz.

Yazmaya ve sinemaya ilginizi ne zaman fark ettiniz?

Ben her zaman yazıyordum. Şiirle çok uğraşıyorum. Tıkandığım bir dönemdi ve yeni bir anlatım biçimi arıyordum. O dönemde film yapma işine annemin zorlamasıyla başladım. "Senin görsel dilin çok kuvvetli niçin böyle bir şey denemiyorsun," dedi. Daha sonra da onun yönlendirmesiyle film çekmeye başladım. Vardır ya altı yaşında ilk sekiz milimetre kameramı aldım, ilk kısa filmimi 11 yaşımda çektim falan... hiç alakam bile yoktu. Ben her zaman hikaye anlatmayı çok seviyorum. Bu filmi çekemeyecek olsaydım, mutlaka bir yerde anlatırdım. Zaten her çekeceğim filmin öncesinde bir şiiri oluyor.

Görebiliyor muyuz şiirlerinizi?

Göstermiyorum genelde ama öldükten sonra falan birileri yayınlar belki. Çünkü o sayfaya başka bir gözün bakmadığını bilmem lazım. Yoksa yazamıyorum. O yüzden hiçbir zaman yayınlamayı da düşünmedim. Ama Kelebekler için yazdığım şiirin bir kısmını filmin başında "annenin ninnisi" olarak dinleyeceksiniz.

Siz yaptığınız işe fazlaca tutkulusunuz da değil mi?

Ben hiçbir zaman yönetmen olacağım demedim. Hikaye anlatıyorum sadece, anlatacak bir hikayem yoksa susarım. Giderim balıkçı olurum. Daha az stresli olur. Daha az sağlıktan kaybederim, daha az içerim, muhtemelen daha az para kaybederim, eleştirmenler daha mutlu olur, sinema salonu sahipleri daha mutlu olur, bazı yönetmenler daha mutlu olur. Ama şimdi anlatmak istediğim üç hikaye daha var. Yazdım. Onlarla uğraşıyorum. Benim tutkum yönetmen ya da filmci olmaya değil, o hikayelere... Başka türlü hayata devam edemem.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

ANADOLU EFES
TİYATRO KAFASI

DOSTLAR TİYATROSU

BİR DELİNİN HATIRA DEFTERİ

4 NİSAN ÇARŞAMBA - 20.30
KOZZY GÖNÜL ÜLKÜ GAZANFER ÖZCAN SAHNESİ
GİŞE: 0216 658 00 15

12 NİSAN PERŞEMBE - 20.30
TRUMP KÜLTÜR VE GÖSTERİ MERKEZİ
GİŞE: 0212 216 00 55

25 NİSAN ÇARŞAMBA - 20.00
ODTÜ KKM KEMAL KURDAŞ SALONU (ANKARA)

29 NİSAN PAZAR - 19.00
KADIKÖY HALK EĞİTİM MERKEZİ
GİŞE: 0216 336 29 07

30 NİSAN PAZARTESİ - 20.30
ATAKÖY YUNUS EMRE KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0212 661 38 94

ANKARA SANAT TİYATROSU

BİR VALİZE NE SIĞAR Kİ!

18 NİSAN ÇARŞAMBA - 20.00
28 NİSAN CUMARTESİ - 19.00
ANKARA SANAT TİYATROSU (ANKARA)
GİŞE: 0312 417 76 76

ÇOLPAN İLHAN & SADRİ ALIŞIK TİYATROSU

FRANKENSTEIN

14 NİSAN CUMARTESİ - 20.30
ZORLU PSM
GİŞE: 0850 222 67 76

27 NİSAN CUMA - 20.30
BÜYÜKÇEKMECE KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0212 883 00 40

ALİ POYRAZOĞLU TİYATROSU

TAMAMLA BİZİ EY AŞK

6 NİSAN CUMA - 20.30
KADIKÖY HALK EĞİTİM MERKEZİ
GİŞE: 0216 336 29 07

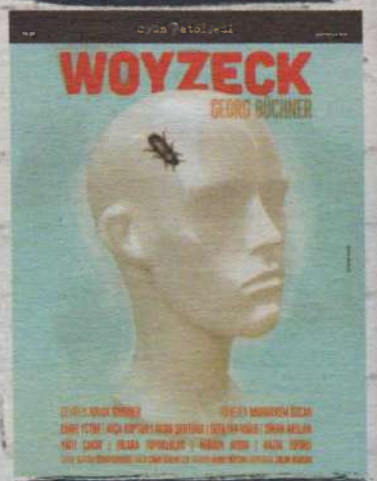
8 NİSAN PAZAR - 18.00
CÜNEYT GÖKÇER SAHNESİ (ANKARA)
GİŞE: 0312 240 00 91

9 NİSAN PAZARTESİ - 20.00
10 NİSAN SALI - 20.00
11 NİSAN ÇARŞAMBA - 20.00
ŞİNASİ SAHNESİ (ANKARA)
GİŞE: 0312 467 17 44

14 NİSAN CUMARTESİ - 20.30
CADDEBOSTAN KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0216 467 25 68

OYUN ATÖLYESİ

WOYZECK

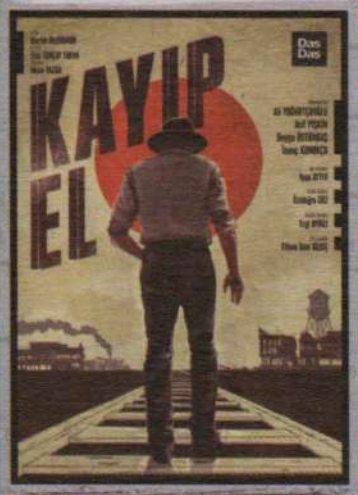
6 NİSAN CUMA - 20:30
7 NİSAN CUMARTESİ - 20:30
26 NİSAN PERŞEMBE - 20:30
27 NİSAN CUMA - 20:30
OYUN ATÖLYESİ
GİŞE: 0216 345 39 39
ebilet.oyunatolyesi.com

Das Das

ANADOLU EFES MAVİ SAHNE

#AnadoluEfesMaviSahne

KAYIP EL

4 NİSAN ÇARŞAMBA* - 21:00
DasDas
GİŞE: 0216 970 03 27

İSTİLA!

11 NİSAN ÇARŞAMBA - 21:00
2 MAYIS ÇARŞAMBA* - 21:00
DasDas
GİŞE: 0216 970 03 27

ÇOK SATANLAR

25 NİSAN ÇARŞAMBA - 21:00
DasDas
GİŞE: 0216 970 03 27

BERLİN ZAMANI

18 NİSAN ÇARŞAMBA - 21:00
16 MAYIS ÇARŞAMBA* - 21:00
DasDas
GİŞE: 0216 970 03 27

YUVA

9 MAYIS ÇARŞAMBA - 21:00
23 MAYIS ÇARŞAMBA* - 21:00
DasDas
GİŞE: 0216 970 03 27

*İşaretli gösterimlerde sadece üniversite öğrencilerine bilet satışı yapılacaktır.

Anadolu Efes Mavi Sahne perdelerini genç tiyatrocular için açıyor, tiyatroseverler kültür-sanat için Anadolu Efes Mavi Sahne'de buluşuyor.

www.AnadoluEfes.com.tr AnadoluEfesTR AnadoluEfes

ANADOLU EFES

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

1992'den bu yana Türkiye'de tiyatronun hem destekçisi, hem de seyircisi olmaya devam ediyoruz.

Gökhan Çınar

çocuk

Yaşadıkları acının, kirin, pasın, siyahın intikamını başka beyazları kirleterek almayı öğrenmişler. Canını yakmışlar. Canı bu kadar acıdığı için kızıyor kendine çocuk. Büyümek acıtıyor ve beyazlar er geç kirleniyor. Rolünü oynuyor bütün çocuklar.

Bir çocuk,
Daha gözlerini de tam açamıyor, ellerini de. Etrafında onu karşılıyor coşkulu kalabalık. Ama o yalnız, fazlasıyla şaşkın. Korunaklı akvaryumundan bilmediği bir okyanusa bırakılmış. Biraz önce bu dünyada nefes almayı öğrenmiş. Onun başlangıcını kutluyor o coşkulu kalabalık. Göğsüne iştahla kapandığı annesinin kokusu tanıdık. Gözlerine bakıp uzaklara dalıyor annesi. Şaşkınlık, sevgi ve kaygıyla sarılıyor ona. Babası hemen yanında bir çocuk adam! Gözlerine bakıp gülümsüyor. Şoku atlatınca beklentilerini gözden geçirecek ikisi de. "Hanım kız", "örnek insan", "zeki çocuk", "erkek adam", "lider kişi" olsun diye hayaller kuracaklar. Değer yargılarını yükleyecekler, yaşayamadıklarını ondan bekleyecekler. Yeni sınavları olarak hayata sunacaklar en kıymetlilerini. ***Bildikleri kalıplara, öğrendikleri hayatlara, en doğru sandıkları planlara dönüştürecekler zamanla onun yaşamını.*** Onun yüksüzlüğüne kendi geçmişlerinden getirdikleri taşları bağlayacaklar. Özenle, şefkatle, bazen öfkeyle... Onu çok severek, onun için en iyisini isteyerek! Dönüştürecekler onu. Bir çocuk seçmediği kurallara doğuyor bugün. Bir yerlerde kendini bulamadan ölüyor başkaları. Rolünü oynuyor bütün çocuklar.

Bir çocuk,
Anne ve babasına "Siz beni hiç sevmiyorsunuz," diyor kaşlarını çatıp dudaklarını büzerek. Öfkeli annesinin, cezalandıran babasının cevabını bekliyor. Yanıt gelmiyor. Canı yanmış, eve dönmüş. İlk sağlam dayağını yemiş hayattan. Kire batmış masumiyeti, öfke bulaşmış yüzüne, hisleri yara bere içinde. İşittiği azara, alamadığı onaya, yaralı bir çocuk olmaya isyan ediyor. Sesinde hayal kırıklığı var. Kelimeleri ağlıyor. Utanıyor şimdi çok. Başı biraz okşansa keşke! Bir sıkı sıkı sarılsalar ona! ***Ders vermeyi erteleyip, "geçecek" diye bir ses verseler. "Kıyamam" deseler, kıymasalar. Yaralarına üfleseler, acıtmasalar...*** Ama annesi görsün istiyor dünyanın nasıl olduğunu. Burnu sürtsün, aklı başına gelsin, bedelini ödesin istiyor anne sözü dinlememenin. Babası anlasın istiyor hatasını, ona kaç kere söylemiş çünkü! Ertelemiyor da öfkesini. Önce acıyı dindireyim, sonra neden acıdığını anlatayım demiyor hiç. Allah Allah! Demiyorlar gerçekten! Hangi öfke sevgiyi söyletmiyor? Zaten aldığı her darbede sarsılmış ona öğretilen çocukluk. Çocukluğunu sarsmışlar derinden. Sarsanlar da bembeyaz çocuklarmış bir zamanlar. Yaşadıkları acının, kirin, pasın, siyahın intikamını başka beyazları kirleterek almayı öğrenmişler. Canını yakmışlar. Canı bu kadar acıdığı için kızıyor kendine çocuk. Büyümek acıtıyor ve beyazlar er geç kirleniyor. Rolünü oynuyor bütün çocuklar.

Bir çocuk,
Hala çocuk. Hala onay istiyor. Hala azar işitiyor. Hala isyan ediyor. Hala suçlu hissediyor. Hala dayak yiyor hayattan. Biraz sorgulayıp değiştirmeye kalksa, hayatının suflörü durduruyor iç sesini. "Çalış!" "Kazan!" "Yetiş!" Evde karısı "Ama sen beni hiç sevmiyorsun," diyor kaşlarını çatarak. Evde kocası "Ama sen bizi ihmal ediyorsun," diyor gözlerini dikerek. Bu yorgunlukta ne kadar da çaresiz şimdi? Bu ezberlenmiş düzende ne zaman unutmuş kendisini, sevdiklerini? Bu kalabalıkta nasıl yalnız kalabiliyor bu kadar? Gece, uyuyan çocuklarının başucunda kalakalıyor sonra. Çocukluğunun pişmanlık sahnelerini temize çekip, çocukluğunu onlarla oynamak istiyor. Spontane, korkusuz, yüksüz... Sorgusuz, sualsiz, kuralsız... Anlatmak istiyor onlara hayatın gerçeğini. "Siz değiştirin, hayallerinize sahip çıkın, siz boyun eğmeyin," demek istiyor. "Sevdiğinizi yapın, seçtiğinizi yaşayın, öğrendiklerinizi sorgulayın," diye anlatmak istiyor uzun uzun. Ama korkuyor canları yanar diye. ***Bazen kaçıp gitmek istiyor. Onu sürüye katan yaratıcılardan, yöneticilerden, öğreticilerden öç almak istiyor.*** Kuşaktan kuşağa aktarılıp çoğalıyor mecburiyetler. İnsanın kalbini doyurmuyor demek ki toplumca kabul görmüş memnuniyetler. Derinlerinden duyduğu "değiştir" diyen sese kulak vermek istiyor. Ama çok korkuyor canı yanar diye. Özgürlüğün anahtarını korkudan titreyen ellerinde tutamıyor. Sürüden ayrılanları kurtlar kapar diye biliyor. Kurtlar sofrasında, öğrenilen kurallara göre oynamak gerekiyor. Rolünü oynuyor bütün çocuklar.

> ***İşittiği azara, alamadığı onaya, yaralı bir çocuk olmaya isyan ediyor.***

Bir çocuk,
Saçları ağarmış, elleri tutmuyor, kulakları işitmiyor artık. Yürüyemiyor, konuşamıyor, hareketsiz duruyor. Artık gözlerini de tam açamıyor, ellerini de. Tanıdığı ve ezberlediği sulardan kopmuş, bir akıntıya doğru çaresizce bırakmış kendini. Etrafında onu uğurlayan hüzünlü kalabalık... Şimdi yeniden yalnız, fazlasıyla şaşkın! "Bitti mi şimdi gerçekten?" diyor iç sesi çocuk şaşkınlığında. Biraz sonra nefes almayı bırakacak. ***Annesinin kokusu hem uzak hem çok yakın. Babasının gülümsemesi silik, kırık dökük eski bir anı.*** Onun gidişine ağlıyor hüzünlü kalabalık. Uzun bir seyahatin geri dönüşsüzlüğü bu! Birazdan bırakacağı bavul ağırlaşıyor. Dünyalık dertler, başlanmayan hayaller, bitemeyen hesaplar, yaşananlar, yaşanamayanlar, taşınamayanlar, tamamlanmayanlar... Bildikleri kalıplara, öğrendikleri hayatlara, en doğru sandıkları planlara dönüştürdüler onun da yaşamını. Özenle, şefkatle, bazen öfkeyle... Onu çok severek, onun için en iyisini isteyerek! O da dönüştürdü çocuklarını. Şimdi bitti. Biricik hayaller bu kurallı hayata direnemedi. O kurallar ise ölüme söz geçiremedi. Büyümek yaraladı, beyazlar kirlendi, kurtlar sofrasında kendi seçtiklerini yiyemedi. Bir koca çocuk kendini bulamadan ölüyor bugün. Bir yerlerde seçmediği kurallara doğuyor başkaları... Rolünü oynuyor bütün çocuklar.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

opet yine gönüllere damga vurdu

Türkiye Müşteri Memnuniyeti Endeksi ve Türkiye Müşterinin Sesi araştırmalarına göre
Opet, bu yıl da gönüllerin zirvesinde. Sonsuz teşekkürler Türkiye!
Gücümüz, sevginiz.

* Türkiye Müşteri Memnuniyeti Endeksi'nde üst üste 9 yıl "müşteri memnuniyeti en yüksek akaryakıt markası" seçilen Opet, Türkiye Müşterinin Sesi Araştırması'nda ise tam 3 yıldır "müşteri bağlılık seviyesi en yüksek akaryakıt markası".

Koç

Opet

Araştırma Künyesi - Genel
TMS - Türkiye Müşterinin Sesi Araştırması, Ipsos tarafından KalDer işbirliğiyle gerçekleştirilmiştir.
Araştırma, Ocak - Aralık 2017 döneminde, 18 yaş üzeri toplam 16.451 kişi ile başarılı görüşmeler üzerinden, telefonla anket yöntemiyle (CATI) yapılmıştır. Her sektör en az 1500 yanıt üzerinden raporlanmıştır. Araştırma kapsamında, il sınırlaması olmadan, Türkiye'de ikamet eden 250.000'i aşkın tüketiciyle temas edilmiştir. Her bir sektördeki marka pazar paylarına uyum gözetilerek, gerekli durumlarda ağırlıklandırma kullanılarak raporlanmıştır.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - https://rantey.org

KalDer | TMS TÜRKİYE MÜŞTERİNİN SESİ | Ipsos

Nilay Örnek

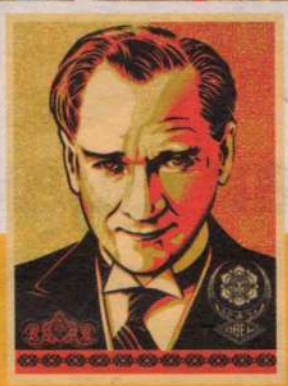

“street art’a sahip olamıyorsun, onun gerçek sahibi sokak zaten”

Ankaralıların, sahibi olduğu ünlü plak dükkânı nedeniyle “Shades Süleyman” olarak da andıkları Süleyman Özyıldırım’ın müzik, protest tavır, renk ve çizgiyi buluşturan bir “street art” koleksiyonu var.

O, Ankaralı ve müzikle ilgisi olan hemen hemen herkesin tanıdığı, tanışmasa bile “duyduğu” bir isim. Bir kültür insanı. 1990’dan bu yana Ankara Tunalı Hilmi’deki Tunalı Pasajı’nın alt katındaki “Shades” de sadece bir plak dükkânı değil, bir zihin açma-sohbet mekânı, bir başka tür okul. Aslında mühendislik mezunu olan ama hep 13-14 yaşından bu yana tutkunu olduğu müzikle ilgili işler yapan Süleyman Özyıldırım’la müzik aşkının getirdiği koleksiyonlarını konuştuk.

“Street art” yani sokak sanatı eserlerinin baskıları dışında başka koleksiyonunuz var mı?

Genel anlamda propaganda ve müzikle ilgili şeyleri bir araya getiriyorum... Çizgiyi de seviyorum. Afiş koleksiyonu yapıyorum. İlk Cumhuriyet kurulduktan sonra, Türk Hava Yolları kurulana kadarki 10 sene 1923 ile 1933 yılları arasındaki postaları içeren bir koleksiyon yaptım.

Nasıl başlar ki böyle bir koleksiyon?

Led Zeppelin’i çok seviyorum. İlk albümlerinin kapağı da 1937’deki Hindenburg zeplin faciası... Sonra “Bu zeplin nasıl uçuyor?” onu araştırıyorsun, Yunus Nadi binmiş, zeplin yolculuğunu anlattığı tefrikaları yayınlanmış. O kadar çok hatırat okudum ki... Sonra zeplin ile balon, roket ve uçakla gönderilen postalara merak sardım. Özellikle Fransa’da balonla posta taşınıyor. Zeplinde de mesela postacı aşağıda bekliyor posta zeplinden sepetle bırakılıyor. Hepsinin özel, bunun için kullanılan damgaları var; bilen hemen ayırt edebiliyor. Ben de bu postadan geçmiş zarfları biriktiriyorum.

Çok ilginçmiş. Peki “street art” koleksiyonu nasıl başladı?

Avrupa’nın müzik konusundaki merkezi Londra’dır. Sokaklarda muhteşem “street art” işleri görüyorsun. Daha insani olan, bir şey veren, protesto edenler seni çekiyor. Bir sanat var, isyan var, müzik var, çizgi var, renk var; bende de hepsine ilgi var... Banksy’nin taş fırlatır gibi çiçek fırlattığı iş var ya, o mesaj hoşuma gidiyor. Adam İngiliz; ülkesi ikonik telefon kulübesini Araplara satıyor. Telefon kulübesini almış burmuş ve şehrin göbeğine koymuş. Çekici, vinç bulup bunu yapacak kişi bulup cebinden paralar harcayıp “Sen bu milletin annesini, sevgilisini aradığı telefonları başkalarına satamazsın” diyor, protesto ediyor. Bunlar çok hoşuma gidiyor.

Koleksiyonunuzda tahminen kaç parça vardır? Kimlerin eserleri var?

20 senedir yaptığım için binlercedir; büyük bir koleksiyon. Çok kişinin var ama yoğunlaştığım isimler Shepard Fairey, Emek Golan, Rob Jones, Stefano Ricci, Gianluigi Toccafondo, Guido Volpi.

Peki nasıl saklıyor, sergiliyorsunuz?

7 tane depo var bende! Posterleri içlerine koymak için bu sert plastik dosyalardan yaptırıyorum; pleksiglas gibi dayanıklı ama bunlar asit free, asitlenmemesi lazım çünkü. Hem koruyor, hem de rahatça bakabiliyorum.

Shepard Fairey’nin Gezi döneminde yaptığı Atatürk çizimi de var mı sizde?

Tabii. Onun yeri benim için çok ayrıdır zaten. İki orijinali var bende. Sonra yaptığı gold olan da var. İmzalı...

Nereden alıyorsunuz onları?

Genellikle galerilerden. Saatchi vs. çok pahalı. Bilirseniz daha ucuz alabildiğiniz yerler var. Manchester’da Richard Goodall diye bir galeri var. 50 dolarsa ben Türkiye’den bunu 70-75 dolar gibi bir fiyata alabiliyorum. Ki bunlar diğer galerilere vs. oranla uygun fiyatlar... eBay’den de takip ediyorum.

Bir sanat var, isyan var, müzik var, çizgi var, renk var; bende de hepsine ilgi var...

Street art artık sokakta kalmıyor; ürünleri baya para kazandırıyor. Bu, onların muhalifliğini değiştirir mi sizce?

Bence değiştiriyor. Yaşam tarzları da değiştiriyor. Ama çok da eleştirmiyorum. Bono gibi değiller en azından! Göstermiyorlar, görgüsüzlüğünü yapmıyorlar. Sanatçıları baktılar ki başkaları kendileri üzerinden para kazanmaya başladı. Onlar da bu işe kendileri girdiler. Street art özel bir şey, ona gerçekten sahip olamıyorsun, o sokakta. Onun sahibi sokak zaten.

Artık Türkiye’den de street art yapan yetenekli isimler çıkıyor; onların eserlerini biriktiriyor musunuz?

Türk sanatçılarla çok fazla ilgilenmiyorum. Belki de bir yaşam kaygısı nedeniyle devam etmiyor, sürekli olmuyor Türkiye’de. Kalıcı olunmuyor. Gözlemim bu olduğu ve ağırlıklı müzikle ilgili şeyler biriktirdiğim için almıyorum.

Albüm kapağı olan street art işlerinden hemen aklınıza gelen var mıdır?

Blur’un Think Tank albümünün kapağı Banksy. Orijinalini buldum. Bob Dylan mesela, New York’ta yoldan geçerken bir barın yanındaki duvar resmini görüyor; Trotsky adlı birinin çalışması. Çok beğeniyor ve Oh Mercy albümünün kapağı o oluyor. Led Zeppelin en son Ahmet Ertegün için bir anma albümü yaptı ya, onun kapağı Shepard Fairey mesela.

Sizden başka bu koleksiyonu yapan tanıyor musunuz?

Dünyanın en büyük “art toy” koleksiyoneri olan Selim Varol adlı biri var Düsseldorf’ta. O street art baskısı konusunda baya baya iyi. Shepard Fairey ve Banksy’leri var harika...

Bu koleksiyon sizden sonra ne olur?

Zevkini ben aldım, alıyorum. Benden sonrasını hiç umursamıyorum.

Fotoğraflar: Sinan Hamamsarlar

Murat Meriç

bahar isyancıdır

Bahardan söz eden şarkı çok. Bu yazıda alaturkayla sınırlı kalayım zira pop bahsine girersem içinden çıkamam. Ben içinden çıkarım da sayfalar yetmez!

Bugün size bahardan söz edeyim; haşarı Mart'la başlayan, uçarı Nisan'la süren, dingin Mayıs'la sonlanan yılın en güzel zamanından... Elinizde tuttuğunuz dergi, Nisan sayısı. Geçtiğimiz ay yazım yoktu. Mart, baharın başlangıcı ya, "haşarı"lığıyla aklımı aldı, biraz da bundan.

Yine de Mart'tan başlamakta beis yok. Güzeldir ama eskilerin deyimiyle "dert ayı"dır. Başka bir deyişle "kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır". Çocukluğumda Hayat Bilgisi derslerinde baharın başlangıcı diye öğretilirdi ama kışın sonu aslında. Kış, bir son dakika kazığı atarak giderayak bütün marifetini gösterir ve ortalığı beyaza bular. Sonrası "iyilik güzellik" çünkü ağaçlar çiçek açar ve erik çıkar. Cemreler art arda havaya, suya ve toprağa düşer, bu ritüelin tamamlanmasından iki hafta sonra, 21 Mart'ta bahar resmen başlar. Başladı.

21 Mart önemli. Yılın 80. günü. Newroz diye bilinir, "yeni gün" anlamına gelir, güzel zamanların müjdecisidir. Yakınımızdaki bir coğrafya için bayramların en güzelidir çünkü aynı zamanda bir mücadelenin simgesidir. Her dem coşkuludur ama yazık ki memleketimizde, bu güzel günde zaman zaman sevimsiz manzaralar ortaya çıkar çünkü bu gün, bilhassa '90'lı yıllardan itibaren, coşkulu bir yan yana gelişi de simgeliyor. Ortaya çıkan politik tavır, devletin kendince bir önlem almasını gerektirdi: Bir süredir, "nevruz" adı verilen bir "bayram" kutlanıyor ve bu, "demir dövmek ve ateşin üstünden atlamak suretiyle kutlanan bir Türk bayramı" olarak tanıtılıyor. Halkın bayramı yasaklanıyor, yerini devlet erkanının kendi kendine kutladığı "bayram"a bırakıyor. Bu, bayramların en güzeli oluşunu engellemiyor elbette. Yasaklansa da memleketin pek çok yerinde insanları yan yana getiren bir bayram bu. Bir diriliş günü. 21 Mart'ta, Demirci Kawa'nın kral Dehak'a başkaldırması sonucu örgütlenerek dağa çıkışı kutlanır. Bu, bir özgürleşme hareketinin başlangıcıdır. Şarkılara, şiirlere konu oluşu bundan. Ahmet Kaya'dan Kızılırmak'a, Kardeş Türküler'den Şivan Perwer'e, pek çok Newroz şarkısı var.

Bahar derseniz, şarkılara girme konusunda diğer mevsimlere fark atıyor. Zülfü Livaneli tarafından bestelenen Orhan Veli Kanık şiiri "Gün Olur", şu dizelerle başlar: "Gün olur, alır başımı giderim / Denizden yeni çıkmış ağların kokusunda / Şu ada senin, bu ada benim / Yelkovan kuşlarının peşi sıra..." Şarkı, Livaneli'nin sazdan caza geçişini simgeleyen "Ada" albümünün açılışında yer alır ve mutlak surette baharı anlatır. ***Orhan Veli, baharın şiirini yazanlardan. Tersten bir okumayla cümleyi şöyle de kurabiliriz: Yazdığı şiirlerle edebiyatımıza baharı getirmiştir.***

Yılın başlangıcı Ocak ayı ama hayat baharla başlıyor aslında. En azından doğanın uyanışı öyle -ki Doğan Canku, 2000 yılında yayımlanan "Doğa-n'ın Uyanışı" başlıklı albümünde bunu notalara döküyor. Bu duyguyu kağıda döken de var... Can Yücel'in 1974 yılında yayımlanan şiir kitabı "Sevgi Duvarı"nın sayfalarını çevirirken içimizi kıpır kıpır eden dizelere rastlayıveriyoruz: "Kibrit çakıyorsun karanlıkta badem çiçeklerini görmek için / Ve mart denizlerinde tedirgin bir çift sarnıç gemisi gözlerin / Bir iş açacaksın sen başımıza, yangın mı olur artık bahar mı" Şiirin adı "Baharın Azizliği".

Baharın gelişi, yaşama sevinciyle eş değer. Sevgililer Günü'nün 14 Şubat'ta kutlanmasına aldırmayın: Aşk, baharla gelir. Kim bilir, belki bir Nisan sabahında, kapınızı çalıveren bir kitapla... Barış Manço'nun da seslendirdiği çok bilinen bir Selahattin Pınar şarkısını dinlemenin tam zamanı: "Bir bahar akşamı rastladım size / Sevinçli bir telaş içindeydiniz / Derinden bakınca gözlerinize / Neden başınızı öne eğdiniz // İçimde uyanan eski bir arzu / Dedi ki yıllardır aradığın bu / Şimdi soruyorum büküp boynumu / Daha önceleri neredeydiniz?" ***Fuat Edip Baksı'ya ait güfte, bir geç kalmışlık durumunu anlatsa da bu şarkı bahar için yapılmış şahane güzellemelerden biri.*** Aynı tatta bir duyguyu, Melahat Pars'ın hicaz bestesinde de görüyoruz: "Ben gamlı hazan, sense bahar, dinle de vazgeç / Sen kendine kendin gibi bir taze bahar seç..."

Münir Nurettin Selçuk'un Yahya Kemal Beyatlı şiirinden bestelediği muhayyer şarkı, yine bir bahar güzellemesi: "Çepçevre bahar içinde bir yer gördük / Ferhad ile Şirin'i beraber gördük / Baktık geceden fecre kadar ellerde / Yıldızlara yükselen kadehler gördük..." Modern Folk Üçlüsü tarafından da seslendirilen bir başka Münir Nurettin Selçuk şarkısı, coşkuyu artırıyor: "Erdi bahar sardı yine neş'e cihanı / Eğlenelim raks edelim lale zamanı / Bağda bahar sinede yar badeler elde / Mey içelim raks edelim lale zamanı..."

Dümeni '80'li yıllara kırmadan önce, bir Sadettin Kaynak şarkısını başlatan dizeyi anayım: "Yine bahar oldu coştu yüreğim..." Muhlis Sabahattin'e atfedilen "hafifmeşrep" bir şarkıda karşımıza çıkan dizeler, yürek coşkusunu bambaşka anlatır: "Nisan Mayıs ayları / Gevşer gönül yayları..." Erdoğan Berker bestesi "Sevgi Üstüne Sohbet", bir dönem çok dinlenmişti: "Bir ilkbahar sabahı güneşle uyandın mı hiç / Çılgın gibi koşarak kırlara uzandın mı hiç / İçin sevinçle dolu uçuyorum sandın mı hiç?" Samime Sanay'dan Erol Evgin'e pek çok solist bu şarkıyı seslendirirken, ***Zekai Tunca, şarkısında şöyle diyordu: "Bahar çiçek çiçek gelince güzel / Hayat sevilince, sevince güzel..."***

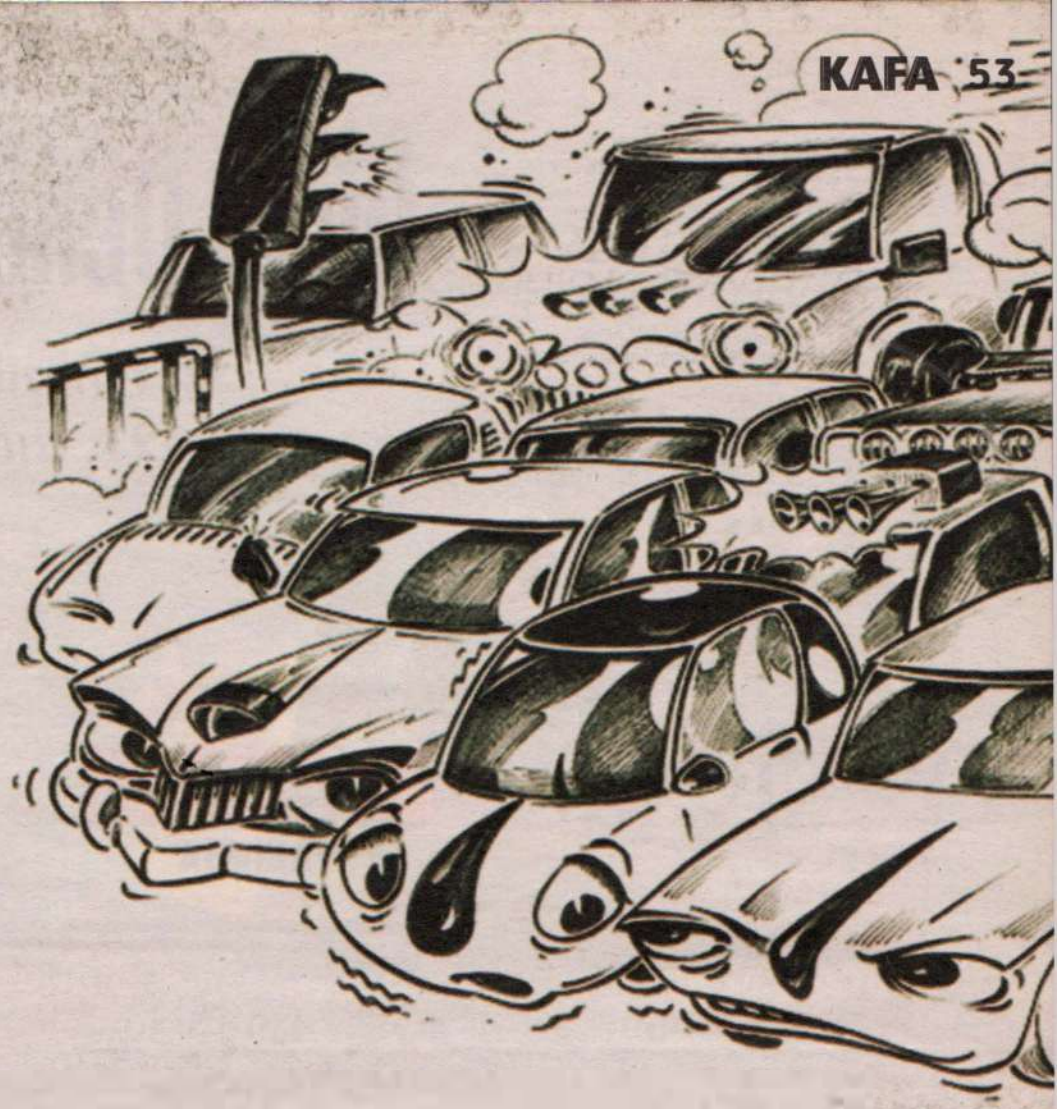

Bahardan söz eden şarkı çok. Bu yazıda alaturkayla sınırlı kalayım zira pop bahsine girersem içinden çıkamam. Ben içinden çıkarım da sayfalar yetmez! İyisi mi plaklardan kitaplara uzanayım ve Ömer Seyfettin'in "Aşk Dalgası" başlıklı hikâyesinden bir paragrafı buraya taşıyayım: "Hakikatte sevişmek ve genç bir kızla üç dört dakika konuşabilmek bugünkü Türk muhitinde, balıkların sudan çıkarak havada uçuşmaları ve bostanlardaki ince kavakların dallarında tünemeleri kadar imkânsızdır." Genç Kalemler dergisinin 23 Temmuz 1912 tarihli nüshasında yayımlanan bu yazının hemen öncesinde, aynı derginin 11 Nisan 1911 tarihli sayısında yayımlanan bir başka Ömer Seyfettin hikâyesinin başlığı, "Bahar ve Kelebekler". Hikâyenin kahramanı, "büyükninesinden" dinlediği eski baharları onun ağzından bize anlatıyor: "Bahar geldi, ağaçlar çiçek açmağa, yapraklar yeşillenmeğe, çimenler baş göstermeğe başladı mı bizim gözlerimiz artık odalarda duramazdı. Bahçeye koşar, baharın ortasında gezinirdik. İlk göreceğimiz kelebek bir senelik talihimizdi. Onu beklerdik."

Yeşilçam etkisiyle yayılan meşhur şarkılarımızdan biri, Gönül Yazar'ın sesinden sevdiğimiz "Nisan Yağmuru". Yazının başında bu ay için "uçarı" dedim ya, öyle hakikaten. Bir anda geliyor, şakasıyla aklımızı alıyor ve nasıl olduğunu anlamadan geçip gidiyor. Ağaçlar çiçek açarken aklımıza Gündoğdu Duran şarkısının manidar dizeleri düşüyor: "İndi bahar Ankara'nın sisli yamaçlarına..."

Yazının başlığını, Onat Kutlar'ın 1987 yılında De Yayınları tarafından yayımlanan kitabının adından aldım. "Şiirle öyküden mürekkep denemeler"i içeren kitaptaki bir cümlenin altını ilk okuduğumda çizmiştim: "Yarın her zaman güzeldir." Aynı kitabın sayfaları arasında, "Doğu" başlıklı yazılar zincirinde rastladığımız cümleler, bunu tamamlıyor. Yazının sonunu onlar getirsin: "Ve gelecek, gülümseyerek bekliyor kapıda. Elinde altın renginde bir kadeh şarap. Doğu'nun tüm tatları ile yüklü ve hafif buruk. / Onu hep birlikte, yazgıya başkaldırmak için içelim."

Kerimcan Kamal

trafik blues

Her araçta korna olduğu kadar fren de var ve ikisine de basmak aynı çabayı gerektiriyor ama herkes fren yerine kornayı tercih ediyor. Peki niye?

Hesapladım; günde 10 kişiye yol verirseniz harcayacağınız süre yol verme başına 5 ila 10 saniyeden 50 ila 100 saniye eder.
Yani bir dakikayla bir buçuk dakika arası.
Yani gideceğiniz yere bir buçuk dakikadan daha geç gitmezsiniz.
Tabii bu arada siz 10 kez yol veriyorsanız birilerine, e birileri de eşek değil ya öğrenecek, yol vermek, nezakete, bir kültüre, terbiyeye dönüşecek zamanla. Bu durumda yavaş yavaş size de günde minimum 5 kez yol verilir`diye düşünüyorum. E onu da düşün o bir buçuk dakikadan, yani 10 kez yol verdiniz 5 kez yol aldınız, topladınız, çıkardınız hepsi hepsi yaklaşık bir dakika geç gidiyorsunuz gideceğiniz yere.
Ben çok stres oluyorum da trafikte ondan bunları paylaşmak istedim. Yani birinin üstüne arabayı sürüp küfür işitmektense diyorum, yavaşlayıp yol versek ya teşekkür duyarız ya bir selam alırız karşıdan ve zaten saatlerce süren trafik stresi de böylece bir nebze azalır.
Ben mesela bunu anlatmak için ayda bir yazdığım dergide bana ayrılan bu kısıtlı alanımdan harcadığım satırlara acımıyorum. Zira bana göre ülkelerin asıl zenginlikleri para, borsa, döviz, yol, köprü, binanın yanı sıra, vatandaşlarının birbirine saygılı, sevgili davranması, huzurlu, güvenli, kaliteli bir yaşam geçirme imkanına sahip olması durumudur. O da ortak yaşam alanlarında birbirimizle nasıl iletiştiğimizle alakalı. Yani düşünsene, her araçta korna olduğu kadar fren de var ve ikisine de basmak aynı çabayı gerektiriyor ama herkes fren yerine kornayı tercih ediyor. Peki niye? Çünkü bana göre, yol vermek yerine hırsla üzerine doğru gaza abanan abi diyor ki şuursuzca alt metinde; "Başka yerlerde hakkımın yenmesinden bıktım, artık kimseye tahammülüm yok, adalet bir yerde eşitlesin bizi. İşte burası da o hakkın yeri, işte burası da o er meydanı. O zaman şartlar ne olursa olsun, yani hakkım olsun olmasın, tehlike yaratmışım yaratmamışım fark etmez, önce ben geçeyim de içim soğusun."
Kutuplaşmış toplumun birbirinden nefret eden insanları.
Türk, Kürt, Sünni, Alevi, laik, dindar, zengin, fakir, gecekondu, rezidans, yeni, eski Türkiye... ***Türküm, bilmiyorum doğru muyum ama çalışkanım, andımız.***
Adaletsizlikten yerinden oynamış, yerine yeniden adaletle oturtamadığımız parçalarımız ve sıyrılmış zamkımız. Tabii o er meydanının senin sadece evine gitmeye çalıştığın yol olduğunu anlatamıyorsun ölmemeye çalışırken. Yaşadığımız şey, büyük şehirlerin birbirine kin duymak üzere kodlanmış küçük kurbanları bizlerin ibresi artık tavana vurmuş tahammülsüzlüğüdür. ***Karşılıklı büyük bir aşağılık kompleksi ve hor görülmenin, dışlanmanın tezahürü bunlar.*** Nezaketsizliğin, saygısızlığın kutsandığı ve karşısında korku gardlarının yumruklarını yukarıda sıktığı, dehşeti katmerlenmiş bir ahir zamandayız. Yapabilirim şımarıklığına karşı sessiz öfke nöbetleri, başkalarının özgürlüklerine tecavüz edebilirim faşizmine karşı gerilmiş piyano teli sinirler. Erişilememiş medeniyetten alınan intikam, onu inadına kamçılayan bir kazanmışlık halüsinasyonu ve kontrası köşeye sıkıştırılmış tırnakları dışarıda "siz yüzde azsınız" şu kadarlar. İbni Haldun'un Mukaddime'sine saygısız, şımarık bir selam çakma ve çevre-merkez'in kucaklayıcılıktan yoksun ezik yorumu. Ve ne yazık ki kendini yok etmeye ayarlanmış bir saatli bomba. Ümitsizlik çöllerine dönüşen kentler.
Siyaset bize nasıl davranırsa öyle davranırız birbirimize. Yüksek sesle siyaset konuşmak tehlikeli addediliyorsa abanırız kornalara. Öte yandaki demokrasi tırsaklığımızın intikamını alırız birbirimizden. Siyaset bizi dövmek istiyorsa biz de başkasını dövmek isteriz. Sesini çıkaramayan, hakkını arayamayan toplumlar balon gibi şişer, gerilir. Oysa siyaset seni sevseydi sen de hemşehrini severdin. ***Siyaset seni saysaydı sen de diğerlerini sayardın.***

Sesini çıkaramayan, hakkını arayamayan toplumlar balon gibi şişer, gerilir.

Siyaset sana hakkını verseydi sen de başkalarının hakkını tanırdın. Korna yerine frene basardın. Yol verirdin. Gülerek gülümseyerek geçirirdin gününü, kaşların otomatik çatılı değil.
Siyaset medeniyetsizliği, kuralsızlığı, ötekini dışlamayı, farklı yaşamlara saygısızlığı şımartmazsa kimse yeltenmez ortak alanların kendine ait olduğu iddiasını taşımaya. Dün kamusal alanda başörtüsünü dışlayan gelişmemişlik bugün kamusal alanda şort giyen kadının ağzına tekme atarak intikam alıyor.
Demokrasi, provokatif lezzetinden vazgeçmediğin gaddar siyasi rövanşlar üzerine kurulmaz. Demokrasi, birbirine yaşattıkları acıları yine birlikte sararak, kavgalarının geçmişini karşılıklı şefkatle sevgiyle unutturarak, mecburi ortak yeni dünyalarını benzer acılardan müstesna kılmaya çalışarak kurulur.
Kimse kimseyi yenemez.
Kimse yanılmasın.
Kimse kazanmaz kimse kaybetmez.
Sadece dönemler vardır.
Büyük ülkeler, dönemlerden ötesini hayal edenler, kurgulayabilenlerdir.
Kornaya değil, frene basın.
Birbirinize yol verin.
Selam verin.
Sevin birbirinizi.
Hoş görün.
Her şey geçer.
Biz kalırız geriye.
Sen, ben, o ve bizlerin çocuklarımıza.
Hangisi olsun mirasımız?
Bitmeyen kavgamız mı, birlikte yaşamaktan mutlu olacakları bir ülke mi?

Celil Nalçakan

çaresiz

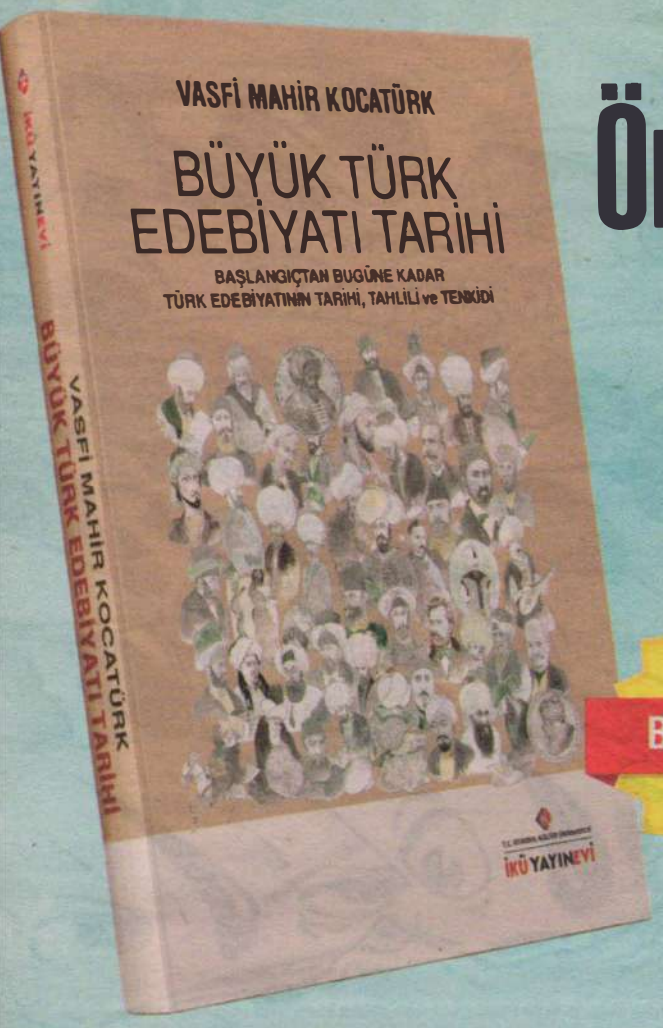
Bin çiçekten, bir ah çıkmaz
Bir bahçedir sadakatim
Güneş kaçar, ah Ay bıkmaz
Hakimiyim esaretin...

Olmasaydın, kaç yazardı?
Kim bozardı aşkımızı?
Sahibimsin, sahipsizim
Bu yüzden bu ıssız sızı...

Kuru şehir, toprak çatlak,
Sırılsıklam sevdim seni,
Boğulurken yanıyorum,
Öldüm gitti, affet beni...

Önce Denizli, sonra İzmir'deyiz!

2. Denizli Kitap Fuarı: 30 Mart - 8 Nisan
23. İzmir Kitap Fuarı: 14 - 22 Nisan

3. BASKISIYLA YAKINDA

"Büyük Türk Edebiyatı Tarihi"
Yazar: Vasfi Mahir Kocatürk
848 sf.
Fiyat: 80 TL

İşte Z Kuşağı
Genç Kuşak İşyerini Nasıl Dönüştürüyor?
David Stillman ve Jonah Stillman
(Çev. Duygu Pınar Kayıhan ve Ferhat Erduran)

Bir Yetişkin Yaratmak
Aşırı Ebeveynlik Tuzağına Düşmeden Çocuğunuzu Başarıya Hazırlayın
Julie Lythcott-Haims
(Çev. Duygu Pınar Kayıhan)

Doğuştan Dijital
Dijital Yerlilerin İlk Kuşağını Anlamak
John Palfrey ve Urs Gasser
(Çev. Nagihan Aydın)

Yenilikçiler Yaratmak
Dünyayı Değiştirecek Gençler Yetiştirmek
Tony Wagner
(Çev. Aytül Özer)

Milenyum Kuşağının Kuralları
Dijital Dünyaya Meraklı İlk Tüketici ve Çalışan Kuşağıyla Nasıl Bağlantı Kurulur?
T. Scott Gross
(Çev. Menekşe Tokyay)

Göçmen Çocukların Okul Halleri
ABD ve Batı Avrupa'daki Bütünleşmeye Kıyaslamalı Bir Bakış
Richard Alba & Jennifer Holdaway
(Çev. Menekşe Tokyay)

Mülteci Koruma Siyaseti ve Pratiği
BMMYK
Alexander Betts, Gil Loescher ve James Milner
(Çev. Özgün Emre Koç)

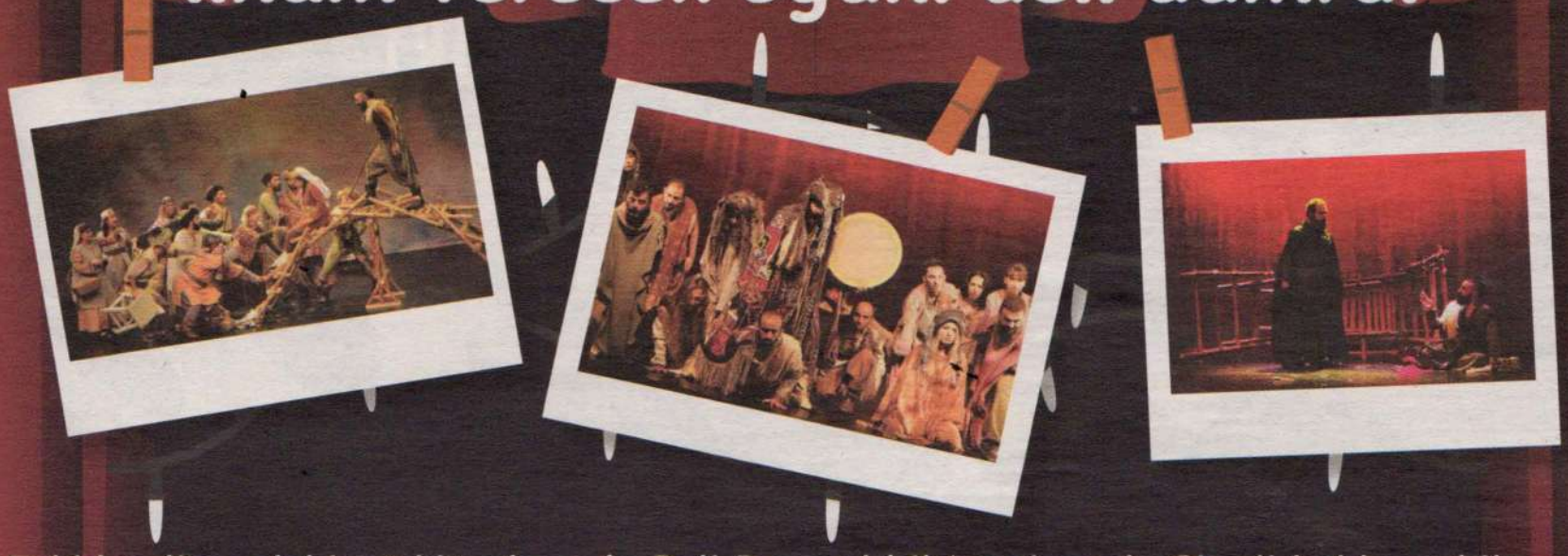
Küresel Yönetişim
Timothy J. Sinclair (Çev. H. Hande Orhon Özdağ)

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
İKÜ YAYINEVİ
e-posta: ikuyayinevi@iku.edu.tr
/ikuyayinevi

İnternet Satış
www.eganba.com / (0212) 293 44 41 - 43 | www.ilkekitap.com / (0212) 274 98 74 - 75

Melih Anık

antalya devlet tiyatrolarında broadway'e ilham verecek oyun: deli dumrul

Eskiden lise edebiyat kitaplarında Deli Dumrul hikâyesi vardı. Şimdi kaldı mı bilmem. Ebeveynlere tavsiyem şudur: Hemen bir Dede Korkut hikâyeleri kitabı edinin ve çocuğunuzla birlikte okuyun.

Antalya Devlet Tiyatrosu, Güngör Dilmen'in Deli Dumrul isimli oyununu oynuyor. Türk tiyatrosunun düşünürü Güngör Dilmen'in oyununu coşku içinde seyrettim.

Deli Dumrul bir Dede Korkut hikâyesidir. Türk edebiyatının en büyük âlimi Prof. Fuat Köprülü derslerinde *"Bütün Türk edebiyatını terazinin bir kefesine Dede Korkut hikayelerini diğer kefesine koyun. Dede Korkut tarafı ağır basar,"* dermiş. Eskiden lise edebiyat kitaplarında Deli Dumrul hikâyesi vardı. Şimdi kaldı mı bilmem. Ebeveynlere tavsiyem şudur: Hemen bir Dede Korkut hikâyeleri kitabı edinin ve çocuğunuzla birlikte okuyun. Dede Korkut hikâyeleri Oğuzlar'ın hayatından süzülmüştür, milli bir destandır, yazarı ve anlatıcısı bir millettir. Mitolojik ve folklorik bir metindir. Doğa, destanın en önemli unsurudur. Bir milletin müşterek dehasının ürünü ve sosyal hayatının özetidir. Türk folklorunun sayısız değerlerini, duygularını, fazilet ve meziyetlerini anlatır. Ön planda Doğu Anadolu ve Azerbaycan vardır ama hikâyelerin içinde Orta Asya unsurları yatar. Hikâyelerin yazıya geçirildiği tarih olarak XV. yüzyılın ikinci yarısı kabul edilmektedir. Kars, Erzurum civarında hüküm süren Akkoyunluların bu destanları yazıya geçirttiği tahmin edilmektedir. (bkz: Muharrem Ergin) Dresden'de ve Vatikan'da iki yazma nüshası vardır.

> **Türk tiyatrosunu dünyaya eklemenin yolu var olan öze çağdaş biçimi eklemektir.**

Deli Dumrul Destanı

Deli Dumrul, bir kuru çay üzerine köprü yapmış. Geçenden 33 akçe, geçmeyenden de döve döve 40 akçe almaya başlamış. Buna sebep olarak da erliğini ve yiğitliğini öne sürmüş. Bir gün köprünün üstünde bir genç ölmüş. Buna sinirlenen Deli Dumrul, Azrail'e meydan okumuş. Bu yiğidin canını alan Azrail'in cesareti varsa gelip kendisiyle savaşmasını istemiş. Bu başkaldırı üzerine Azrail, Deli Dumrul'un karşısına çıkmış. Fakat Deli Dumrul, Azrail'i bir türlü yakalayamamış ve sonunda pes etmiş, aman dilemiş. Azrail de *"Bir can getirmen şartıyla canını bağışlarım,"* demiş. Deli Dumrul annesiyle babasına gitmiş, onlara durumu anlatmış. Annesi ve babasına can tatlı gelmiş, onun yerine canlarını vermeyi kabul etmemişler. Artık öleceğine inanan Deli Dumrul, karısıyla helâlleşmeye gitmiş. ***Karısının fedakârlık yapıp kendi canını vermek istemesi üzerine Allah'a "Ya ikimizin canını da birlikte al, ya ikimizi de yaşat," diye yalvarmış.*** Duası kabul olmuş, Allah Deli Dumrul ve karısına yüz kırkar yıl ömür vermiş.

"Güngör Dilmen, tarihten ve mitostan, geçmişi ve bugünü değerlendirmek, bilinen olayların ardında yatan asıl gerçekleri sorgulamak adına yararlanmıştır. Bunu yaparken de tarihsel ve mitolojik kimlikleri, geçmişin taşlaşmış görüntüsünden kurtarmış; çelişkilerini, zaaflarını, tutkularını, mutluluklarını, özlemlerini sivriltip onları kanlı canlı, duyan, düşünen gerçek birer dram kişisi olarak çıkarmayı başarmıştır karşımıza. Yazarın Anadolu sevgisi milliyetçi, dar sınırlar içinde kalmış bir vatan sevgisi değildir. Ona göre üzerinde yoğurduğu, biçimlendirdiği tüm uygarlıkların ortak anası olarak Anadolu, geçmişle bugünü birbirine bağlayan kutsal bir değerdir. Bu nedenle onun teknesinde mayalanmış tüm uygarlıklar kardeştir." (bkz: Fatma Keçeli) Güngör Dilmen Anadolu'da çiçek açan tüm uygarlıklara sahip çıkmış, ondan pek çok oyun çıkarmış ve bize bu konuda yol göstermiş bir yazarımızdır.

Oyunu Sabri Özmener yönetmiş. Özmener, Güngör Dilmen'in metnini kılavuz olarak almış orta, gölge ve kukla oyunlarının ögelerinden yararlanan canlı, enerjik bir reji yapmış.

Oyunun dekoru (Hakan Dündar) işlevsel bir köprü, devâsa bir kukla ve birkaç aksesuardan oluşturulmuş. Çok başarılı. Kostümler (Ceren Karahan) özenli. Koreografi (Boğaç Özbakır) ve dövüş koreografisi (Orkun Yılmaz) başarılı. Keşke müzik (Gürkan Çakıcı) canlı olsaydı dedim. Işık tasarımı (Namık Gürsoy) herhalde eldeki imkânlar bu kadar dedirtti bana.

Oyuncular zaman zaman doğaçlamalarla, seyirciyle söyleşerek özgün metinden uzaklaşıyor sonra ana tekste geri dönüyor. Bazen dramatik bazen epik oynuyorlar. Salih Bayraktar (Azrail) akılda kalıcı oyunculuk gösterisi yapıyor. Serkan Yakan (Kırkyiğit) ve Orkun Yılmaz (Deli Dumrul) oyunun seyirci ile iletişiminin ve kurulan sıcak atmosferin yaratıcıları. Gökçesu Ulukut (Elif) sert görünüm altında şefkat ve fedakârlığın sıcacık duygusunu başarılıyla seyirciye aktarıyor. Deli Dumrul'un canlı, enerjik ekip oyunculuğuna katkı veren diğer oyuncular: Murat Bölük, Özlem Şendinç, Başak İşür, Ömer Alper İzci, Remzi Kürşad Süren, Gökhan Güvenatam, Tümay Revşan Kargin, Esra Şen, Selge Ezgi Zından, Sidar Baran, İsmail Sabri Memiş, Şükrü Gürel, Okan Kağnıcı, Okan Güler, K. Alpay Aksum. İstanbul'a odaklı Türk tiyatrosu için Antalya "kenar" kalıyor. Antalya DT "bölgede" çok iyi ekiplerin olduğunu gösterdi.

Deli Dumrul'u gündeme getirmemin asıl nedeni ise geleneksel sanatlardan yararlanarak Türk tiyatrosuna evrensel boyutlar katma için çok umutlu bir örnek olmasındandır. Gönülden inanıyorum ki Deli Dumrul, Broadway'deki War Horse, Aladdin vb. müzikaller ayarında dünya çapında bir gösteri olabilir. Eksiklik, yapım vizyonunun darlığından kaynaklanıyor. Bunu gerçekleştirmek için Broadway vizyonunu Türkiye'ye getirmek, o vizyonla ortak yapımlar yapmak gerekiyor. Türk tiyatrosunu dünyaya eklemenin yolu var olan öze çağdaş biçimi eklemektir. Anadolu, Deli Dumrul gibi nice efsaneyle doludur. Gölgede kalmış kahramanlar dünyanın ramp ışıklarına çıkacakları günü beklemektedir.

Not: B Planı'nın Tacın Nöbetçileri, Bakırköy Belediyesi Tiyatroları'nda Terör seyir listenize almanız gereken oyunlar.

İlanda kullanılan araç ile pazara sunulan araç donanımları farklılık gösterebilir. Ford EcoSport ST-Line 1.5L 100PS dizel manuel motor tipinde CO_2 salımı 107g/km, yakıt tüketimleri l/100km: şehir içi 4,5, şehir dışı 3,8, ortalama 4,1'dir. (Opsiyonel donanım, aksesuarlar, jantlar ve lastiklerden dolayı yakıt tüketimi değerleri farklılık gösterebilir.)

Koç

Dilan Bozyel

lunapark

Kimi zaman Tanrı'yla bile çıkar ilişkisine girdiğimizi inkar edemeyiz. İsteklerimiz, dileklerimiz, hayallerimiz, hedeflerimiz, hırslarımız, niyetlerimiz, gelgitlerimiz aklımızı alır gider. Tanrı, tam da bu noktada uyarı mesajları göndermeye başlar. Bir çiçek çıkartır yolumuza ya da gökyüzünde tertemiz bir top bulut. Ya da "bir çocuk". Saf bir iletişime gireriz bu uyarı mesajlarıyla; bazen farkına varırız bazen kapılıp gideriz. Farkına varanlar ki şu an tüyleri ürperenlerdir; bu saf iletişimin büyüsüyle kendine gelir.

Ne zaman bir çocuk fotoğrafı çeksem, vizörden boynuma doğru akan hisle kendime gelirim. Bir çocuğun gözleri, bize kendimizi anlatır. Mutluluğumuz kadar heyecan, korkumuz kadar ürperti. Seçim her zaman olduğu gibi; bizim.

Ufacık avuçlarında lunapark saklayan çocukların, çocuklarımızın gözlerine mutluluk kondurmak biz; eski çocukların görevi.

"Hayat varsa, umut da vardır" diyen Stephen Hawking'in sözünü tamamlayalım hep beraber, "Hayatta çocuklar varsa, umut da vardır."

Erhan Karadağ

barış halayı

Sıradan bir karayolu yolculuğuydu. Sınıra yaklaşınca kar başladı. Ay ışığı vardı biraz, gece yarısından sonra kar da hızlanınca, daha sabah olmadan aydınlandı yeni gün. Kapıkule'den çıkıp Bulgaristan'a geçecektik, beyaz bir ülkeye girdik. Gümrük polisi pasaportlarımızı mühürleyip ülkesine aldı ama biz üzeri beyaz örtüyle kaplı bir yerdeydik. Dayanışma ve barış umudunu koruyanların buluştuğu bir yerde.

Her yıl İrlanda'dan, Slovenya'dan, İspanya'dan, Rusya'dan, Danimarka, Norveç, İsveç, Kanada, Amerika'dan, Almanya'dan, İsrail'den onlarca gazeteci kayak yapmak, birlikte zaman geçirmek için buluşuyor. 30'u aşkın ülkeden yaklaşık 200 gazeteci 65 yıldır hep buluşuyor. Önce bu örgütü tarif edeyim. Adı SCİJ (Journalists International Ski Club) Soğuk Savaş döneminde iki kutbun gazetecilerini bir araya getirmek kaynaştırmak için kayak pistlerinde kurulan örgütün bugün 42 ülkede yüzlerce üyesi var.

4-5 yıl önce Türkiye'de yapıldı bu toplantı, bu yıl Bulgaristan'ın Pamporovo kayak beldesindeydi gazeteciler. Program her yıl aşağı yukarı aynı: Uçsuz bucaksız dağlarda kayak keyfi, dünya ve bölge sorunları üzerine toplantılar, yarışlar. Tabii herkesin aynı masada oturduğu, barışa kadeh kaldırılan, omuz omuza dans edilen akşamlar...

30 takım gündüz kayak yarışı yaptı, akşam da birbirlerine kendi memleketinden getirdiği peyniri tattırmak, lokumu ya da çikolatayı hediye edebilmek için mücadele etti. 30 bayrak vardı ortada ama bayraklar, yönetimler değil; insanlar konuştu. Yıllarca birbirini soykırımla suçlayan, savaşlarında binlerce insan kaybeden Sırplarla Hırvatlar mesela, hiç ayrılmadılar bir hafta, "Seneye Bosna'da buluşalım" dediler. Aynı yemeği yiyorlar çünkü aynı şarkıda hüzünleniyorlar, lisanları aynı, şakaları bir.

Hırvatistan, Sırbistan, Slovenya, Bosna Hersek... 20 yıl önce savaşan devletler sınırları çizse de halkların, çocukların kardeşliğini bozamıyor.

Uzaktan gözyaşlarıyla izliyorsunuz insanın ne kadar çaresiz olduğunu, aslında insanın fırsat yaratılırsa ne kadar iyi kalpli olduğunu, ne kadar barış heveslisi olduğunu. Aslında o kadar da uzaktan değil siz de giriyorsunuz o kardeşliğe, ucundan kıyısından; bir yerinden tutuyorsunuz ellerini; tutmak zorundayız zaten. Sevinçler birlikte yaşanırsa, keder ve hüzün de paylaşılabiliyor.

Kayak için gittiğimiz o hafta Bulgaristan'ın milli günü kutlandı. 3 Mart'ta milli kıyafetlerini giyen Bulgarlar, bütün neşelerini de üzerlerine takıp sokağa döküldüler. Kayak pistlerinde, ayaklarında kayakları dans edip şarkı söylediler. Tulumlar şişirildi, klarnetler, kemanlar eşliğinde Rumeli ezgileri çaldı. Upuzun, rengarenk bir balkan halayı kuruldu. Biz de girdik o halaya; Türkiye'den giden 9 gazeteci beraber dans ettik bağımsızlıklarını kutlayan Bulgarlarla... Ayaklarımızı müziğin ritmine uydurmaya çalışırken, birimizin belinde efe kuşağı vardı, bir diğerimizin üzerinde bindallı kaftan, başında Hürrem Sultan'ın tüllü şapkası... Roman kıyafetiyle de tamamladık renkleri ve komşunun bağımsızlık gününü birlikte kutladık. Tarih 3 Mart 1878'i Bulgaristan'ın Osmanlı'dan kurtuluş günü diye yazıyor...

Savaş haberlerinin ortasında, devletlerin, yönetenlerin çatışmaları üzerinden değil, insan olmanın coşkusuyla, güzel bir dünya umuduyla el ele tutuşabilmenin bayramıydı bizim için de.

Sevinçler birlikte yaşanırsa, keder ve hüzün de paylaşılabiliyor.

gün ışığında değişim

BASF
We create chemistry

Bir süredir geceleri değil, sadece gündüzleri üretebiliyor, en azından "hareket" ediyordu. Değişime yazma düzenini gözden geçirerek başlama kararı aldı.

Birkan 33 yaşında, o güne kadar üç kitabı yayınlanmış, çeşitli dergilerde edebiyat ve hayat üzerine yazılar yazan genç ve başarılı bir yazardı. Zamanının çoğunu okumalar yapmak ve yazılarını yazmak üzere evinde geçiriyordu. Gerekmedikçe dışarı çıkmaktan ve özellikle soğuklardan hoşlanmazdı. Oldu olası kışı da pek sevememişti zaten. Aslında kış, Birkan'ın dördüncü kitabının hazırlıklarına başlaması için büyük bir fırsattı. Soğuğu ve karanlığı kendine bahane ederek tamamen eve kapanacak; çıkardığı notlarıyla kitabının başına oturacaktı. Ancak işler uzunca bir süre onun istediği gibi gitmedi...

Aynı zamanda tam bir gece insanıydı Birkan. Günün ciddi bir bölümünü geceleri yaşardı. Onun için gündüzler, gecenin sadece bir provasıydı. Uyandığı gibi kahvesini koyar, gün kararana kadar okuduklarından notlar alıp, akşam için hazırlığını yapardı. Akşam oldu mu tüm gün aklından geçenleri ve notlarını bir araya getirip, kitabın başına otururdu. İlk kitabını yayınladığı günden bu yana hep böyle olmuştu. Bu kez de öyle olmasını planlıyordu. Fakat ters giden bir şeyler vardı... Aslında kitabın hikayesi kafasında hazırdı Birkan'ın. Geriye işin zor kısmı, hikayeyi her ayrıntısıyla işlemek kalmıştı. Bir süredir sürecin oldukça yavaş işlediğini, git gide tıkandığını fark etti. Birkan üretemez, yazdıklarını beğenemez hale gelmişti. Gündüzleri notlarını almasına rağmen akşamları bunları bir türlü yazıya dökemiyordu. Uzunca bir süre böyle devam etti. Endişelenmeye başlamıştı. "Artık yazamıyorum" düşüncesi ruhunu kemiriyordu. Evde duramıyor, o sevmediği kışın soğuğunda sürekli kendini dışarı atıyordu. Biraz yürüyüş yapıp birkaç kahve içerek evine dönüyordu.

Her şeye rağmen içinde cılız bir ses onu hala yazabileceğine inandırdı. Sadece değişmesi gereken bazı şeyler vardı. Aklına birden Bernard Shaw'ın "Bu dünyada başarıya ulaşan insanlar istedikleri şartları yakalayan insanlardır. Eğer onları bulamazlarsa, kendileri yaratırlar," sözü geldi. Kendisi için doğru şartları, bulunduğu alanı koruyarak oluşturmalıydı.

Gündüzleri kendini daha iyi hissettiğini fark etti Birkan. Bir süredir geceleri değil, sadece gündüzleri üretebiliyor, en azından "hareket" ediyordu. Değişime yazma düzenini gözden geçirerek başlama kararı aldı. Artık geceleri not alacak, gündüzleri yazmayı deneyecekti. Bir süre böyle devam etti. Eskisine göre kitabıyla daha çok ilgileniyor ama akşam olduğunda yine tüm motivasyonunu kaybediyordu. Çıkardığı notlar günlerce masasının üzerinde öylece kaldı.

Zamanla ona gündüzlerin yetmediğini, akşam olunca ise yine eskiye döndüğünü fark etti. Onun, bu kış mevsiminde "gün ışığını" hissettirecek bir çözüme ihtiyacı vardı. Gündüzü daha çok yaşamalı, gün ışığını daha çok hissetmeliydi. Sonra "Günümü nasıl uzatabilirim?" sorusuna cevap aramaya başladı. İnternetin başına geçtiği gibi detaylı bir araştırmaya koyuldu. Bu sırada ona akşamları dahi gün ışığının huzurunu hissettirecek bir çözüme rastladı. BASF "insan odaklı aydınlatma" konseptiyle doğal gün ışığını 24 saat hissettiren bir sistem geliştirmişti. Birkan bu çözümü evinde uygulamaya karar verdi (*). Heyecanla evindeki tüm ışıklandırma sistemini baştan aşağı değiştirdi. Her şey onun beklediğinden hızlı gelişti. Bilgisayarın başında saatlerce oturup ne yapacağını bilemediği günler geride kalmıştı. Kendini daha iyi hissediyor, aklında dönenleri rahatlıkla kağıda dökebiliyordu. Birkan içinde bulunduğu ruh halinden BASF'nin gün ışığını iç mekanlara taşıyan teknolojisi sayesinde kurtulmuştu. Kısa zaman içerisinde ölü toprağını üzerinden atan Birkan, kitabını dört ay içerisinde tamamladı. Artık gündüz de gece de onun için birdi. Üstelik kitabının ismine de karar vermişti: Gün Işığında Değişim.

**** Bu konsept henüz prototip aşamasındadır.***

İnsanlar doğal gün ışığında çok daha mutlu hissederler, daha çok konsantre olurlar, motivasyonları artar ve hastalanma ihtimalleri azalır. BASF, binaların ön cephelerinde herhangi bir ek özelliğe ihtiyaç duymadan gün ışığının iç mekanlara geçmesini sağlayan teknolojiler geliştiriyor. İnsanlara ve onların iyi hissetmelerine odaklanan "insan odaklı aydınlatma" konseptiyle BASF, sürdürülebilir geleceğe katkıda bulunuyor.

Bu bir ilandır.

Klarn.et

Özge Doğan

Kadıköy - Moda sokaklarında yürürken yeni nesil kahvecilerden gelen müziklere, "vintage" dükkanlara ve sokak kedilerine uzun zamandır alışığız. Peki bir kasaptan gelen canlı klarnet sesine?

Sizi biraz tanıyabilir miyiz?
İsmim Kamil, 1964 doğumluyum. Moda İlkokulu'nu bitirip 10 yaşında babamın yanında kasaplık yapmaya başladım.

Peki klarnet çalmaya nasıl başladınız?
Bir gün bir müşterim yanında kız arkadaşıyla geldi, elinde klarnet kutusu var. Kendi aralarında konuşurlarken kulak misafiri oldum, aldım bakalım çalabilecek miyim diyordu. Gelip gittikçe de sordum, nasıl gidiyor, çalabiliyor musunuz diye çünkü bende de merak var. Birkaç ay sonra geldi, meğer Amerika'da bir okuldan burs kazanmış oraya gidecekmiş. Abi dedi, sen de istiyordun, sana vereyim klarneti öğrenirsin. Yaklaşık yedi ay oluyor, o günden beri çalıyorum. Öğretici kitaplar aldım, müzisyen çok müşterim var, sağ olsun onlar da notalar getiriyor, çalışıyorum.

Nota okuyabilmek zor değil mi?
Yok yahu! Bana zor değil de bilmiyorum başkasına zorsa. Yapabilmek yetenekten çok istemekle ilgili. Bir şeyi yapmak için istemek lazım. İstediğin zaman her şeyi yaparsın.

Kasaplık ve müzisyenlik bir arada görmeye alışık olduğumuz meslekler değil esasında...
Gelenler şaşırıyor tabii, klarnet çalarken müşteri geliyor onu bırakıp et kesip veriyorum. İnsanların da hoşuna gidiyor, mutlu oluyorlar o sesleri duyunca.

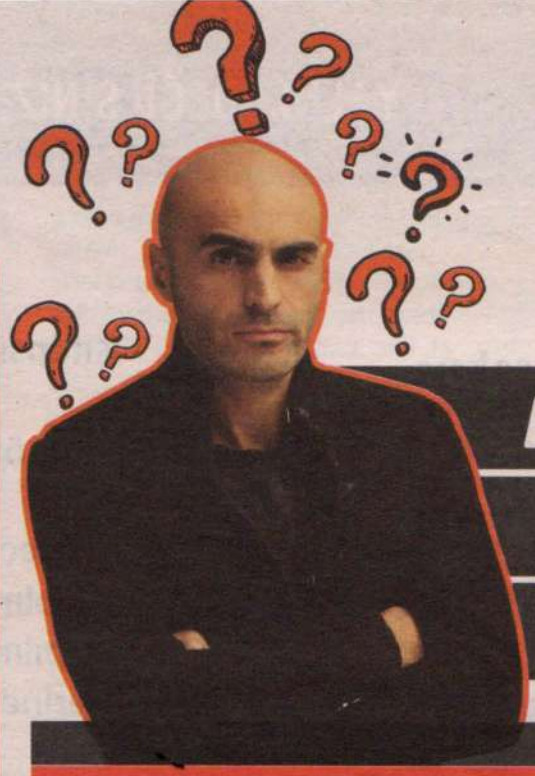
İmkanınız olsa sadece müzikle devam etmek ister misiniz?
Ben arkadaşlarla kendi aramda bir fasıl grubu kurmak isterim. Bir kanunla, udla, cümbüş olarak. Klarnette de ben! Ama önceden olsa eğitmen olmak isterdim. Bir halk eğitim merkezinde ders vermek isterdim ama ücretsiz ders. İnsan yetiştirmek için.

Dükkan dışında çalıyor musunuz?
Evde, arkadaş meclisinde... Klarneti içten üfleyebilmek için ortam lazım. Eve götürüyorum, hanım diyor ki "Aman çalma komşular rahatsız olur." Halbuki dinleseler ne güzel olur. İşten çıkmış gelmişler, onlar da rahatlar. Ben öyle şeyler isterim. Ama yapacağım bunu, belki de sokakta çalarım ama yine de çalacağım.

Klarnet çalmanın, müziğin nasıl bir etkisi var size?
Tüm gün insanlara et veriyorum, paydos saatim 8 gibi, o zaman yarım saat klarnetimi çalınca üstümdeki bütün yorgunluk gidiyor. Bir şeyler çalabilmeye başlayınca daha da sarıldım.

Fotoğraflar: Sinan Koçak

ALPER KUL KAFA'SI

KAFA'yı dinlediğiniz şarkı?
The Beatles "She's Leaving Home"

"KAFA'ma dank etti" dediğiniz olay?
Iben Hjejle'nin başrolünde olduğu Flugten adında bir Danimarka filminde oynamıştım. Set arasında dünyada Türk oyuncu olmanın zorluklarıyla ilgili konuşuyorduk. Iben bana dönüp, "5,5 milyon nüfuslu Danimarka oyuncusu olmak, 75 milyonluk Türk oyuncusu olmaktan daha büyük dezavantaj. Türkiye'de ürettiğin iş az izlense bile Danimarka'nın tüm nüfusundan daha fazla olur. Bence dünyayı değil Türkiye'yi hedef almalısın" demişti. O gün eve gidip Güldür Güldür'ün ilk versiyonu olan Beşer Beşer'in ilk draftını yazdım.

KAFA'nıza en çok takılan soru?
"Ne olacak bu ülkenin hali?"

KAFA'nızı karıştıran soru?
Hasan, Onur'un halasının oğludur. Burcu, Onur'un karısı ve amcasının kızıdır. Zeynep ise Hasan'ın teyzesinin kızıdır. Bu durumda Burcu, Zeynep'in nesi olur?

KAFA'nızdan çıkmayan olay?
Amerika'da oynayacağım bir oyunun provasında bir kadın oyuncunun kostümünü giyerek kuliste "komiklik" yapmak istemiştim. Hiç gülünmediği gibi çok şaşırdılar. Tiyatronun müdürü davranış biçimimi anlamak için neden böyle bir şey yaptığımı yaklaşık bir saat sorguladı. Ezcümle yaptığım davranışın kostüm tasarımcısına, terzisine ve oyuncusunun haklarına tecavüz olduğu, kendimi diğer disiplinlerden üstün görerek böyle bir hadsizliğe nasıl bir düşünce yapısıyla cüret ettiğimi ince ince sorguladı. O bitmeyen bir saatlik ders bana kimsenin görev alanına müdahil olmamayı, saygı duymayı ve sadece kendi işini layığıyla yapmanın elzem olduğunu çok net öğretti. İyi ki yapmışım dediğim bir hata oldu.

KAFA'nızı dinlediğiniz yer?
Bozcaada.

KAFA'nızda sık sık yankılanan ses?
Karar vermeden önce 24 saat düşün, uygulamadan önce 24 saat bekle, sonra asla vazgeçme, uygula.

KAFA'nızdaki Türkiye nasıl bir yer?
1950'ler İstanbul resimleri, altta Münir Nurettin Selçuk çalıyor.

En KAFA arkadaşınız kim?
Barış, Ali, Tolga.

KAFA'sına hayran olduğunuz insan kim?
Mustafa Kemal Atatürk.

KAFA'nızdan çıkarmak istediğiniz olay?
Bazen sahnede doğaçlama bölümlerinde birbirimizi gömerek komik arıyoruz. Bir keresinde Doğa'ya "Sence komik miydi bu?" gibi yersiz bir yüklenme yapmıştım. İzleyici gülmediği gibi Doğa da çok şaşırdı, ben de bu yersiz çıkışımdan çok utandım. Kendisinden bin kez özür diledim sonra ama utancı bende kaldı. O günden sonra risk almamak için doğaçlamalarda çok az söz alıyorum.

"KAFA'mı açtı" dediğiniz oyun?
Savaş Dinçel'in, Sait Faik Abasıyanık öykülerinden derleyerek yazdığı "Meraklısı İçin Öyle Bir Hikaye" adlı tiyatro oyunu.

KAFA'nızdan çıkmayan an?
Bir ceviz bahçem var. Diktiğim fidanların baharda ilk filiz verdiklerini gördüğüm an onları tek tek öpüp, boncuk boncuk ağlamıştım. Saçma gelebilir ama bence çok büyülü bir andı.

KAFA'sına sahip olmak istediğiniz çizgi film karakteri?
Homer Simpson.

KAFA'nızdan çıkmayan çocukluk anınız?
Fatih'te doğdum ve büyüdüm. Çocukluğum sokakta oynayarak, Bozdoğan Kemeri'ne tırmanarak geçti. Kemer'e ilk tırmandığım an, aşağıya bakmıştım ve ayaklarımın bağı çözülüp titremeye başlamıştım. Ağzımda tükürük kalmamıştı. Dilim damağıma yapışıyor, başım dönüyordu. Saatlerce oturduğum yerden kalkamadan, bağıra bağıra ağlamıştım. Beni kurtarmaları uzun sürdü. Çok korktum. Fiziksel olarak vücudumun verdiği tepkileri bile hala net hatırlıyorum.

KAFA'nızda dönüp duran hayaliniz?
Oğlumun herkesin birbirine saygı duyduğu, muasır medeniyet olabilmiş bir Türkiye'de barış içinde mutlu mutlu büyüyebilmesi.

Fotoğraf: Mehmet Turgut

Hazırlayan: Onur Koray Gülşen

YALNIZ DEĞİLSİNİZ, DESTEK VAR!
yayınları

DESTEK
MEDYA
GRUBU

Kitapsız, çiçeksiz, hayvansız, vicdansız, doğrusuz
insandan uzak dur.
Umudu öldürüp, nefreti toprağa dikmek isteyenlerden
uzak dur.
Hayatı sadece ideoloji ve düşünce olarak görenden uzak dur.
Mutlu olmanı, sorgulamanı, düşünebilmeni kendilerine
yapılmış bir tehdit olarak görenlerden uzak dur.
Kendilerine duydukları yabancılık yüzünden karşısındakini
kötü bilenlerden uzak dur.
Nefreti evinin kapısına koyan, artık her dışarı çıktığında
avucunda nefret taşıyanlardan uzak dur.
İnsan hayatına olan saygısızlığı bir övünç madalyası gibi,
gurur mekanizması gibi görenlerden uzak dur.
Kelimeleri özenle seçmeyen, her cümlesi biat olan,
her sözcüğü toz olandan uzak dur.
Sesinin tonu kalbinin tonundan çok olanlardan uzak dur.
Çünkü neye çok yaklaşırsan, neyi çok biriktirirsen,
ona dönüşürsün.

"Tutkunuz, sevginin içinde erimek olsun..."

Yakın tarihin en etkileyici yapıtlarına imza atmış olan büyük düşünür **Halil Cibran**'ın unutulmaz eserleri Aytunç Altındal çevirisi ve Destek Yayınları etiketiyle raflarda...

www.destekdukkan.com

DESTEK
Yayınları

www.destekdukkan.com facebook.com/DestekYayinevi twitter.com/destekyayinlari instagram.com/destekyayinlari

“mutlu ölmek istiyorum”

bi’ kahve bi’ sohbet

Konuk: Saba TÜMER

Ayça Derin Karabulut

Geçtiğimiz ay “21 Günde Mutluluk” isimli kitabı çıkan gazeteci Saba Tümer’le mutsuzluklarını, mutluluğun kitabını ve hayatını konuştum.

Mutluluğun kitabını yazdınız, artık mutlu musunuz?
Evet, artık mutluyum. Mutsuzluğumu hissettiğim anda ne yapmam gerektiğini bilmenin verdiği bir rahatlık içerisindeyim. Kontrol edebiliyorum. Kendimi daha iyi tanıyorum, kendimi daha çok seviyorum. Değerimin farkındayım. İçten dışa doğru yöneldim. Bu kitapla bir kişinin bile hayatında bir mutluluk kaynağı olabilirsem ne mutlu bana.

Saba Tümer demek hepimiz için kahkaha demek... Ancak siz kitapta o kahkahanın bir maske olduğunu söylüyorsunuz.
Ben kendi sistemimi çok küçük yaşta bir şekilde bulmuşum. Eğlenerek ve kahkaha atarak... Annemle babam evlenmeden bir sene önce annemin yaptığı bir trafik kazasında anneannemi kaybettik. Annem babama “Ben İzmir’de kalmalıyım, evlenmeyelim” demiş, “kardeşlerime sahip çıkacağım.” Babam “hayır” demiş, İzmir’e taşınmış. Ondan sonra evlenmişler, ben ilk çocuklarıyım. Ben doğduktan 9 ay sonra da dedem vefat etmiş. Dört kız kardeş ve bir babam kalıyorlar. Zaten doğumumdan önce korkunç bir travma var, doğunca da dedemin ölmesi bir travma. Ben bir travmanın içine doğmuşum zaten. İlk çocuk olduğum için de benimle teselli bulmuşlar. Ben sanki onları ve insanları mutlu etmeyi görev edinmişim kendime bilmeden. Benim eğlenceli, kahkahalar atan ve devamlı şarkılar söyleyen bir çocuk olmam demek ki evdeki o havayı dağıtmak içinmiş. Ve sistemi bu şekilde oturtmuşum. Sonra bir şekilde hayatımı kendi ayaklarının üzerinde durmanın, gülmenin, eğlenmenin ve kahkahanın üzerine kurmuşum. Sonra hiç beklenmedik bir şekilde annemi kaybettik. Sonra da teyzemi... Hepsi aniydi; sürekli şok üstüne şok. Ve hepsini aile içindeki sevginin gücüyle atlatmaya çalıştık. Tüm bunlardan sonra hayata teslim olmak gerektiğine inandım.

Mutsuzluğunuzun farkına ne zaman vardınız?
2 sene önceydi. Ben bütün acılarımın üstünü kahkahalarımla örtmeye çalışmışım. Bu da bir yerde “error” verdi. Baktım ki eskisi gibi çıkmıyor kahkahalarım. İçeriyi temizleme kararı aldım. Geçici mutluluk değil, kalıcı mutluluk peşine düştüm. Ve bu mutluluk yolculuğuna çıktım. Bir arınma ve farkındalık dönemine girdim. Hayatımı değiştirmeden hayatımda çok şeyi değiştirebileceğimi gördüm. Baktım ki güzel yol alıyorum, işe yarıyor. “Ben yaptıysam, herkes yapar” dedim. Ve yazmaya başladım.

Nasıldı yazma süreci?
Gittim iki tane defter ve kalemler aldım. Deftere yazdım bütün kitabı. Tabii zordu, bu yaştan sonra parmaklarım nasırlaştı. Güzel ve keyifli bir süreçti. “Hayatın Planına Teslim Ol” bölümünü yazarken çok ağladım sadece.

Ne değişti hayatınızda?
Tabii mutluluk kelebeği değilim. Sadece ne yapmam gerektiğini biliyorum. Kendimin farkına vardım. Teslim olma durumu bu. Mesela bu kitabın şubat ayında çıkması hedefleniyordu. Çıkmadı, yetişmedi. 8 Mart’a yetişse dedim bari, ona da yetişmedi. Bir arkadaşım “ne zaman çıkıyor bu kitap Allah aşkına ya?” dedi, “2 aydır dinliyoruz.” “Bilmiyorum, o kitabın çıkmak istediği bir gün var, artık serbest bıraktım ben de” dedim. Ve 12 Mart’ta çıktı. Annem ile teyzeme ithaf ettiğim kitap annem ile babamın evlilik yıl dönümünde, teyzemin ise vefat ettiği gün çıktı. Çünkü o gün çıkmak istedi. Hayatımdaki en önemli iki kadın; annem ve teyzem. Sanki bana “Evet, biliyoruz” dediler, sanki bana teşekkür ettiler. Ve işte ben de buna teslim oldum hayatta. Hayat beni sever ve üzmez. Sıkıntı yok demeye başladım.

20 yaşındaki Saba’ya ne söylersiniz?
“Hiçbir şeyi kafana takma ve doya doya yaşa!” derim. Hayattan keyif al ve dolu dolu yaşa. Ben en son gün hayatımın filmini seyrederken “Oh be Saba!” demek istiyorum. Keşke bu olsaydı, keşke bu değişseydi demek istemiyorum. Bu süreci mutlu tamamlamak istiyorum. Mutlu ölmek istiyorum.

Kitapta bir “affetme” süreciniz var. 21 gün boyunca birilerini mi affetmeye çalıştınız?
Ben beni çok kırmış, çok üzmüş, büyük bir yanlış yapmış birini affedersem ona iyilik yapacağım zannediyordum. Onun vicdanını rahatlatmak istemiyordum. Sonra anladım ki ben onu affetmeyerek kendi omuzlarımda çok büyük bir yük taşıyormuşum. Onun için de hiç kimse affedilmemeye değmez. “Affedeyim bitsin, onu serbest bırakayım” dedim. Ve affettim. Tek tek isimleri çıkarttım, haylice uzun bir liste oldu. İlk önce kendimden başladım. “Kendini affet Saba,” dedim. Sonra tek tek devam ettim. Ne zaman ki onları gördüğümde ya da isimleri geçtiğinde bir şey hissetmemeye başladım; oh dedim, ne büyük bir rahatlıkmış. Bir insanın kendine verebileceği en büyük ödüllerden biri affetmek. Mesela sevdiğin kişiye kızdın ve onu affetmeye çalışıyorsun, ilk önce onu sevdiğin için kendini affet. Sonra ona geçersin.

Evlenmek istiyor musunuz?
Evet, istiyorum. Bir hayat arkadaşı istiyorum. Bundan sonra evlenirsem çok mutlu olacağıma inanıyorum çünkü artık ne istediğimi biliyorum.

Ne istiyorsunuz?
Sadece sevgi. Hiç kimseyi değiştiremem. Hiç kimse de beni değiştiremez. Ben bana yeterim. Adam seni kıskanır, sen onu kıskanırsın falan... öyle enteresan dertlerle uğraşmam artık. Evet ilişkilerin dinamiğinde böyle şeyler var ama bunları dert etmemek lazım. Kafan, tenin uyuşuyorsa ve beraber gülebiliyorsan, tamam. Daha fazlasına gerek yok.

Eğer karşındaki sana bir kere kazık attıysa, tekrar atacaktır.

Peki televizyona dönecek misiniz?
Evet, dönmek istiyorum. Mutluluk üzerine ilgili konuşmalar, toplantılar, seminerler yapacağım. Daha fazla insana ulaşmak istiyorum. Sonrasında bir stand-up hazırlayacağım.

Son olarak okuyucularımıza söylemek istediğiniz bir şey var mı?
Önce kendilerini bilsinler. Kendi kapasitelerini özellikle... ve iç seslerini dinlesinler. Ben kendi kapasitemi biliyordum ve yapabileceğim şey gazetecilikti. Bunu tercih ettim. Hiçbir zaman ben avukat olacağım demedim. Olamazdım çünkü. Şimdiki ailelerin çoğu çocuklarına kendi olamadıkları şeyi dayatıyor. Fakat çocuğun içi bambaşka bir şey söylüyor. Başarısızlıklarda yılmasınlar. Onlar sadece hayatın bize “Yanlış yoldasın” deme şekli. Üzerine gidip “Ne yapmalıyım, neresini değiştirmeliyim?” diye sorsunlar kendilerine. Muhakkak ki cevabı gelecektir. Son olarak da karşılarındaki insan bir defa gerçek yüzünü gösterdiğinde ona inansınlar. Eğer karşındaki sana bir kere kazık attıysa, tekrar atacaktır. Seni aldattıysa tekrar aldatacaktır. Seninle bir kere alay ettiyse, tekrar edecektir.

Bu röportaj bir bardak Nescafé eşliğinde yapılmıştır.

Bu bir ilandır.

Kim Bilir?

1) Şeker Portakalı kitabının çocuk başkahramanının adı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Minguinho
B) Manuel Valaderes
C) Zeze
D) Arivaldo

2) Ahmet Hamdi Tanpınar'ın ünlü eseri Huzur'un ana karakterinin adı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mümtaz
B) Hayri İrdal
C) Behçet Bey
D) Sabiha

3) Sevgi Soysal'ın 14 kısa hikayeyle kasabalı Alman bir kadının hayatını anlattığı, kitapla aynı ismi taşıyan başkahramanının adı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yürümek
B) Şafak
C) Tutkulu Perçem
D) Tante Rosa

4) Muhteşem Gatsby kitabında Jay Gatsby'nin aşkı, ana kadın karakterin adı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Daisy Buchanan
B) Jordan Baker
C) Myrtle Wilson
D) Tom Buchanan

5) Halit Ziya Uşaklıgil'in ölümsüz eseri Aşk-ı Memnu'nun ana kadın karakteri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Matmazel de Courton
B) Bihter Yöreoğlu
C) Nihal Ziyagil
D) Katina

6) Cervantes'in ünlü eseri Don Kişot'ta, Don Kişot'un yardımcısı karakter aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dulcinea
B) Rosinante
C) Antonia
D) Sancho Panza

7) J. K. Rowling'in ünlü fantastik kitap serisi Harry Potter'da ilk olarak Felsefe Taşı kitabında çıkan, Harry ve Ron'un en yakın arkadaşı karakter aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hermione Granger
B) Luna Lovegood
C) Bellatrix Lestrange
D) Dolores Umbridge

8) Yusuf Atılgan'ın, adını yalnızca "C." olarak verdiği karakteri hangi kitabındadır?

A) Canistan
B) Anayurt Oteli
C) Aylak Adam
D) Eylemci

9) Chuck Palahniuk'un "Eğer bunu okumaya niyetliyseniz vazgeçin. Birkaç sayfa okuduktan sonra, burada olmak istemeyeceksiniz." cümleleriyle başlayan kitabının ana karakteri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Viktor Mancini
B) Tyler Durden
C) Marla Singer
D) Madison Spencer

10) Dostoyevski'nin Budala eserinin ana kadın karakteri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varvara Petrovna Stavrogina
B) Agrafena Aleksandrovna Svetlova
C) Nastasya Filippovna
D) Sonya Marmeladova

Testi çözüp doğru cevaplarını bizeyazin@kafadergi.com'a gönderen **ilk 10 okuyucumuza** yazarlarımızdan imzalı kitap **hediye!**

Hazırlayan: Özge Doğan

Geçen ayın cevapları: 1) B 2) D 3) D 4) C 5) A 6) C 7) D 8) D 9) B 10) A

KAFA'ma göre

yaz, çiz, çek, paylaş! bu köşe senin!

#kafamagör

Nisan 2018 - Sayı: 44 - Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi
Aylık Yaygın Süreli Yayın - Yayıncı: KAFA Grup Yayıncılık Ltd. Şti.
İmtiyaz Sahibi: Candaş Tolga Işık Sorumlu Müdür: Mert Çanga
Genel Yayın Yönetmeni: Ayça Derin Karabulut
Görsel Yönetmen: Dorukhan Varlık Tasarım: Nazlı Kaplan Kapak: Hakan Arslan
Okuyucu Temsilcisi: Emrah Akbaş Reklam Grup Başkanı: Hande Gün
Adres: Koşuyolu Mah. İsmailpaşa Sok. No:44 Kadıköy/İstanbul
Tel: (0216) 428 9 888 Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza No: 11/A 41 Yenibosna / Bahçelievler / İstanbul - Tel: (0212) 454 30 00 Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22
www.kafadergi.com - bizeyazin@kafadergi.com - reklam@kafagrup.com

KAFA Dergisi'ndeki tüm yazı, çizim, espri ve karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayınevi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazı ve basılı görsel yayın organında ve sanal ortamında kullanılamaz.
Poster ve ayraç derginin içinde ücretsiz olarak verilmektedir.

Kapak ve poster replik: Çiçek Abbas / Senarya: Yavuz Turgul

okuyucu kafası

Sen de yaz, çiz, gönder KAFA'ya...
Yayınlansın önümüzdeki sayıya!
bizeyazin@kafadergi.com

ayın çizeri — Betül Bayazıtoğlu

ayın fotoğrafı — #kafadergisi

hasan.samet.baskan

seymabakir0

miathales

oguzsahin48

Zakire Sema Yar

kürkçü dükkanı dünya

Burası dünya, sayısı şimdilik sadece tahmin etme boyutundan öteye geçemeyecek kadar çok olan gezegenlerden biri. Bir zamanlar sadece yaşadığımız kıtaya sahip olduğumuzu düşünürken, onlardan yedi tane olduğunu coğrafi bilgiler literatürüne geçirip, her birinde özgürce yaşıyor olduğumuz gerçeğinin, teknolojinin/bilimin ilerleme hızıyla bir araya gelme cesaretini gösterdiği günden beri, başka bir gezegende yaşayabilen nesiller olabileceği ihtimalini düşünmeden duramıyoruz. Uzunca bir zamandır sayısız kere hayal edip, uzun uzadıya düşündüğümüz bu cesur girişimin, kah kitabını yazıyor kah filmini/belgeselini çekiyoruz, türlü teoriler ve uzay efsaneleri de cabası... İnsanoğlu, uzağa daha uzağa gitmenin, sınırları genişletmenin, ömrünün her gününe anına saniyesine, farklı biçimler/faaliyetler/yetiştirmenin peşinde, bu dur durak bilmeyen güdüsüyle, yaramaz bir çocuk edasıyla salınıp duruyor canım gezegende...

Neyse, filmi oldukça ileri sardık galiba. Gelelim asıl mevzuya, bizi biz yapan, sarıp sarmalayan, zevklerimize sefalarımıza inceden bir ayar sağlayan, zamandan ve mekandan münezzeh olmayan yeryüzünün nadide donanımına, yani "Yerçekimi Cazibesi'ne..." Peki bu söyleyiş size bir şey ifade ediyor mu? Farklı biçimlerde çalışan her zihin, çoktan farklı birer açıklama ortaya koymuştur bile. Olasılıkların attığı adımları hissedip duymak iyi güzel de ya bu gezegeni binlerce yıldır terk edememizin ve asla terk edemeyecek olmamızın sebeplerinden biri yerçekiminin cazibesi ise... Hadi şimdi onlarca yüzlerce teori üretelim, hatta aralarında bol miktarda "Science Fiction" yani "Bilim Kurgu" olsun. ***Gelecekle ilgili bilinmesi arzu edilen şeyleri kurgularken, tarihten ilham almanın çoğu zaman aklımıza gelmediğini biliyor muydunuz?*** Çünkü tarih, güncel yaşamda halihazırda kurgulanmış şeyleri farkında olmadan kullanmakta olduğumuz ve bir üst modeline ihtiyaç duyuyor olduğumuz gerçeği arasında sıkışıp kaybolmakta. Buna rağmen, düşünce akışımızı, 500 yıl önce bir atın üzerinde aylarca süren yolculuğumuzun, küçük bir metal parçasının saniyesinde hallettiği biçime evrildiği tarafına çevirince, gelecekte olabilirliği aklımıza gelmeyen şeylerin çokluğuyla heyecanlanıyor, varlığıyla da yaşamımızda anlam arama çabamıza son veriyoruz. Buraya kadar her şey tamam. Mevcut imkanlar, geçmişin kısırlıkları, geleceğin kısmeti bol olasılıkları derken bir bakıyoruz, tertemiz bir doğada, serin bir suya atlamanın zevki her yüzyılda aynı ya da delice akan bir suda rafting yaparken hissedilenler, hızla giden bir at veya üstü açık bir arabada hissedilen heyecan da aynı... Öyleyse bu gezegenle aramızda sıkı bir patolojik ve manevi bağ var ve galiba bu bağ, maceraperest ve meraklı ruhumuzun kürkçü dükkanı.

İsmail Torun

geceye tüketmek

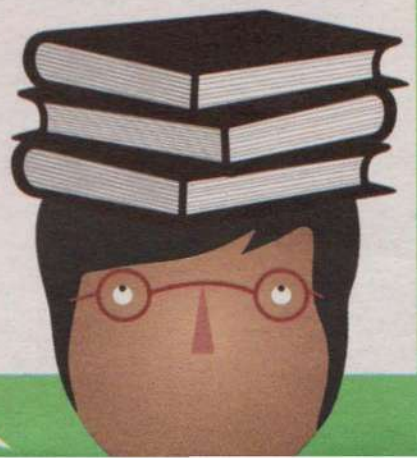
Kavradım zamanın hür nefesini
Gündüzün kanını çektim bu gece
Azad et ruhumu kır kafesini
Yaşamak fikrinden bıktım bu gece

Düştüm sual etmem senin yoluna
Örsen saçlarını benim boynuma
Vakitsiz bir akşam, hapsoldum sana
Hilalin boynunu büktüm bu gece

Eski bir fotoğraf, ardınsıra kar
Zülfüne takılmış gökte yıldızlar
Gözlerin soluksuz bir akşam sunar
Gözlerim kapalı, baktım bu gece

Buz kesen havayı çek ciğerine!
Yıllardır çektiğim acı yerine
Gözyaşım yağıyor caddelerine
Islanmış tütünü yaktım bu gece

Bardak doldu ise sebep arama
Aşkın meyi merhem midir yarama
Dudağımda bir susuzluk var ammaaa
İçmeden masadan kalktım bu gece.

"KAİNAT, SEVDİĞİMİZ İNSANLARA YUVA OLMASAYDI PEK BİR İŞE YARAMAZDI..."*

STEPHEN HAWKING

Fotoğraf: Getty Images Türkiye

*Stephen Hawking'in ölümü üzerine çocuklarının yayınladığı yazıdan...

dünya dikenli bir hayat sevenlerde mi kabahat!

KAFA

Yeşilçam filmcilik ATIF YILMAZ sunar.

TÜRKAN ŞORAY * KADİR İNANIR

AHMET MEKİN

Ünlü "Kırgız" yazarı.
CENGİZ AYTMATOV'un öyküsü

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

NURHAN NUR HÜLYA TUĞLU CENGİZ SEZİCİ İHSAN YÜCE ELİF İNCİ

YÖNETMEN: ATIF YILMAZ

YAPIMCI: ARİF KESKİNER SENARYO: ALİ ÖZGENTÜRK KAMERA: ÇETİN TUNCA MÜZİK: CAHİT BERKAY

AHMERAY OFSET MATBAACILIK 49/017